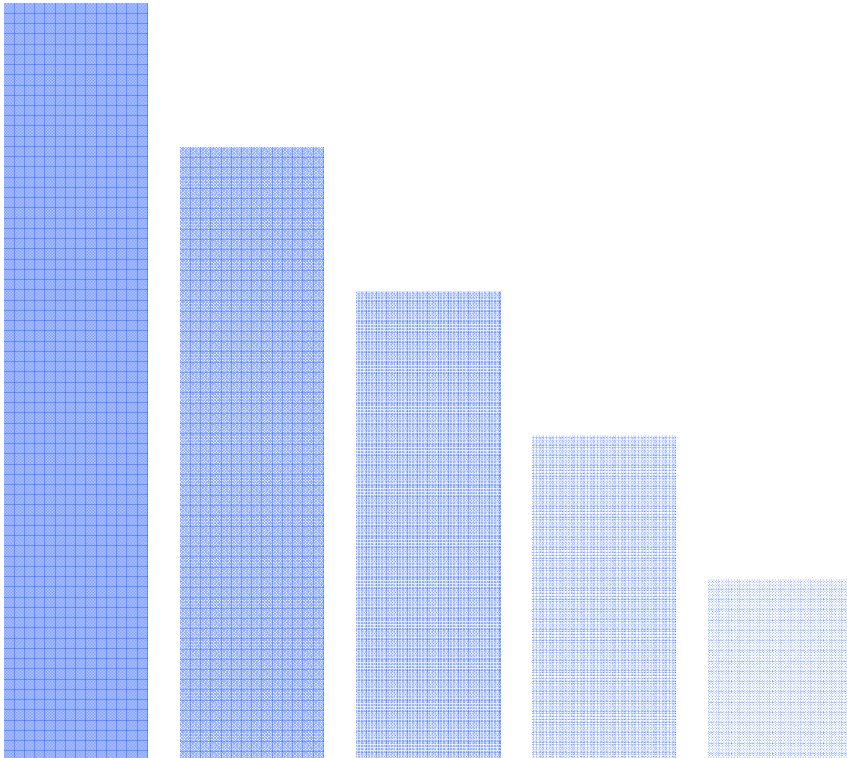

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MERKEZ BANKASI

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

SAYI: 2011-III

Ö N S Ö Z

Ülkemizde ve dünya genelinde yaşanan ekonomik sorunlar, bankacılık sektörünün ekonomiler üzerindeki önemini ortaya koymuştur. Yaşanmakta olan bu süreçte, finansal istikrarın sağlanabilmesi için farklı ekonomik birimlerin kendi aralarında koordineli ve birbirlerini tamamlayıcı politika uygulamaları zorunluluğu bir kez daha tecrübe edilmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası (Kurum/Banka), söz konusu birimlerden biri olarak, KKTC’de faaliyet gösteren bankaların denetim, gözetim ve düzenlemesinden sorumlu otoritedir.

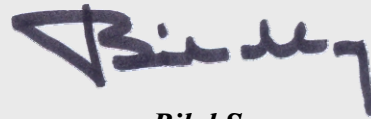
Bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü, 2011 Eylül ayı sonu itibarıyla 9,6 milyar Türk Lirasına ulaşmış bulunmaktadır. Bu rakam cari fiyatlarla, 2011 yılı gerçekleşme tahminine göre 6,6 milyar Türk Lirası olması beklenen gayrisafi yurtiçi hasılanın yüzde 145’ine tekabül etmektedir. Kurumun aktif büyüklüğü 2 milyar Türk Lirası civarında olup, muhtemel finansal istikrarı bozucu sorunlara karşı hareket kabiliyetine ve yeterli mali imkânlarla (likidite ve rezervlere) sahiptir.

Banka, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ile tevdi edilen yetkiler çerçevesinde ve ‘**Bülten**’i iletişim aracı olarak kullanmak suretiyle, farklı ekonomik birimlerin verilerini doğru, şeffaf bilgilendirilmesini amaçladığı kamuoyu ile paylaşmaktadır. Üç aylık dönemler itibarıyla hazırlanan bu bültenlerde, aynı zamanda KKTC ekonomisi üzerinde çalışma yapanlara faydalı olabilecek geriye dönük verilere de yer verilmektedir.

Bülten’in birinci bölümünde, dünyada, bazı gelişmiş ülke ekonomilerinde ve Türkiye’deki ekonomik gelişmeler değerlendirilmektedir. İkinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerinde ise, elde edilebilen en son verilerle, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki ekonomik gelişmeler, “İstihdam ve Fiyatlar”, “Dış Ekonomik İlişkiler”, “Bütçe Gelişmeleri” ana başlıkları altında sunulmaktadır. Beşinci bölümde, bankacılık sektörüne ilişkin bilgiler verilmektedir. Bunun yanı sıra kooperatifler, sigorta şirketleri, uluslararası bankacılık birimleri, döviz büroları ile KKTC Kalkınma Bankasına ait bankacılık dışı finans sektörü bilgileri, yayımlandıkları dönemler itibarıyla bu bölüme dahil edilmektedir. Finansal istikrara dair bilgilerin sunulduğu “Finansal İstikrar Analizi” başlıklı altıncı bölümü “Ekonomik Kararlar”a ilişkin bilgiler ve “İstatistik Tabloları” izlemektedir.

Göreve başlamamdan sonraki ilk Bülten olması dolayısıyla belirtmek isterim ki, ekonomideki ve finansal piyasalardaki gelişmeler ile değişimlere bağlı olarak, önümüzdeki süreçte yayımlanacak bültenlerde değişiklikler yapılması planlanmaktadır.

Bülten’in okuyucularına katkı sağlamasını diler, hazırlanmasında emeği geçen çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bilal San
Başkan

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan **işsizlik** verilerine göre; 2010 yılının üçüncü çeyreğinde 710'u erkek, 930'u kadın toplam 1.640 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2011 yılının aynı çeyreğinde yüzde 9,51 oranında azalmış ve 511'i erkek, 973'ü kadın olmak üzere toplam 1.484 kişiye gerilemiştir. Söz konusu kayıtlı işsizlerin yüzde 34,43'ü erkeklerden, yüzde 65,57'si kadınlardan oluşmaktadır. Bir önceki yılın aynı çeyreğinde bu oranlar, sırasıyla yüzde 43,29 ve yüzde 56,71 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde, kayıtlı erkek işsiz sayısı yıllık bazda yüzde 28,03 oranında azalmış, kayıtlı kadın işsiz sayısı ise, yüzde 4,62 oranında artmıştır. 2011 yılının ikinci çeyreğinde, birinci çeyreğe nazaran kayıtlı işsiz sayısında görülen artış eğilimi, üçüncü çeyrekte de devam etmiştir.

2008 yılının son çeyreğinden itibaren başlayan **enflasyon** oranındaki gerileme, 2009 ve 2010 yıllarında da devam etmiş, ancak 2011 yılı başından itibaren artmaya başlamıştır. Nitekim, 2011 yılı Mart ayı sonunda yüzde 7,28 olan yıllık enflasyon, Haziran'da yüzde 9,08 ve Eylül'de yüzde 11,13 seviyesine yükselmiştir.

KKTC'nin 2011 yılı üçüncü çeyreği toplam **ihracatı**, TL bazında bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 19,52 oranında artarak, 25,1 milyon TL'den 30 milyon TL'ye yükselmiştir. Dolar bazında karşılaştırıldığında, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde toplam 16,7 milyon ABD doları olan toplam ihracat tutarı, 2011 yılının aynı döneminde yüzde 3,59 oranında artarak 17,3 milyon ABD doları olmuştur. Eldeki en son verilere göre Ocak-Haziran 2011 dönemi toplam **ithalat** ise, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 16 oranında artarak 711 milyon ABD dolarından 823 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Ülkemiz ekonomisinde **turizm** önemli bir paya sahiptir. KKTC'ye gelen yabancı yolcu sayısı 2011 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 15,44 oranında artarak toplam 273.859 kişiden 316.131 kişiye ulaşmıştır.

2011 mali yılı **KKTC bütçesi**, yılın ilk dokuz ayında 1.897 milyon TL giderine karşılık 2.024 milyon TL gelir elde ederek 127 milyon TL bütçe fazlası vermiştir. Dokuz aylık bu dönem içerisinde bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,88 artış göstermiş, bütçe gelirlerindeki artış yüzde 7,59 seviyesinde kalmıştır. 2011 yılının ilk dokuz ayında yılsonu itibarıyla gerçekleşmesi öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 66,34'ü tahsil edilmiş, bütçe giderlerinin yüzde 57,63'ü kullanılmıştır.

Sektörde hizmet sunum birimi olan **banka şubesi sayısı** 2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda, bir önceki çeyreğe göre 2 adet artarak 189'a yükselmiştir. Toplam şube sayısının yüzde 59,26'sı özel sermayeli bankalara, yüzde 22,22'si şube bankalarına, yüzde 18,52'si kamu bankalarına aittir.

Bankacılık sektöründe istihdam edilen **personel sayısı**, Haziran - Eylül 2011 döneminde 6 kişi artarak 2.397'den 2.403'e ulaşmıştır. Söz konusu personelin 1.396'sı özel sermayeli bankalarda, 554'ü kamu bankalarında, 453'ü şube bankalarında çalışmaktadır.

Bankacılık sektörünün aktif toplamı Haziran 2011'e göre yüzde 5,82 oranında artmış ve Eylül 2011 itibarıyla 9.632 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde likit aktifler yüzde 6,61, menkul değerler cüzdanı yüzde 2,26 ve brüt krediler yüzde 5,06 oranında artış göstermiştir. Eylül 2010 - Eylül 2011 dönemini kapsayan bir yıllık dönemde ise, sektörün toplam aktiflerinin artış yüzdesi 19,95 olmuştur. Söz konusu bir yıllık dönemde sektörün brüt kredileri yüzde 26,19, likit aktifleri yüzde 6,99, menkul değerler cüzdanı ise, yüzde 64,84 oranında artmıştır. Aktiflerin en önemli fonlama kaynağı olan mevduatın Haziran 2011'e göre artış oranı, Eylül 2011 sonunda yüzde 6 olmuştur. Bu dönemde özkaynaklar yüzde 6,43 oranında artmıştır. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde ise, mevduatta yüzde 20,49, özkaynaklarda yüzde 19 oranında artış olmuştur.

2011 yılının üçüncü çeyreği sonunda **bankacılık sektörü likit aktiflerini** oluşturan nakit değerler ile bankalardan, Merkez Bankası'ndan ve bankalararası para piyasası (BPP) işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, bir önceki çeyreğe göre 153 milyon TL artarak 2.312 milyon TL'den 2.465 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde nakit değerler kaleminde 9,5 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 72,5 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 4 milyon TL ve bankalardan alacaklarda 66,9 milyon TL artış meydana gelmiştir.

Brüt krediler, Eylül 2011 sonunda ikinci çeyreğe göre yüzde 5,06 oranında genişlemiştir. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2011 itibarıyla da artan işletme kredileri 2.582 milyon TL ile kredi türleri arasında birinci sırada yer almaktadır. Bunu 1.637 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde işletme kredileri 1.972 milyon TL'den 2.582 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 1.183 milyon TL'den 1.637 milyon TL'ye yükselmiştir.

Haziran 2011 sonunda 447 milyon TL olan toplam **tahsili gecikmiş alacaklar (TGA)**, Eylül 2011 sonu itibarıyla, yüzde 5,19 oranında azalarak 424 milyon TL seviyesine gerilemiştir. Aynı dönemlerde, özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında artış, kamu bankalarının payında ise, azalış olmuştur. Haziran 2011 - Eylül 2011 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 51,66 oranından yüzde 56,17'ye; şube bankalarının tahsili gecikmiş alacaklar içindeki payı ise, yüzde 6,66'dan yüzde 7,21'e yükselmiştir. Kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı ise, yüzde 41,68'den yüzde 36,62'ye gerilemiştir. Eylül 2010- Eylül 2011 dönemini kapsayan bir yıllık dönemde, özel sermayeli bankaların sektör içindeki TGA payı yüzde 63,17'den yüzde 56,17'ye gerilerken; kamu bankalarının payı 30,45'den yüzde 36,62'ye, şube bankalarının payı ise, yüzde 6,38'den yüzde 7,21'e yükselmiştir.

TGA dönüşüm oranı Haziran 2011 sonunda yüzde 8,73 iken, Eylül 2011 sonunda 0,85 puan azalmış ve yüzde 7,88 olarak gerçekleşmiştir. Eylül 2010'da yüzde 10,59 olan TGA oranı, bir yıllık dönem içinde 2,71 puan gerilemiştir.

TGA için ayrılan karşılıklar oranı, Haziran 2011 itibarıyla yüzde 60,39 iken, Eylül 2011'de 1,72 puan artarak yüzde 62,11'e yükselmiştir. Bir yıllık dönemde, TGA için ayrılan karşılıklar oranı 3,63 puan artmıştır. 2011 yılı ikinci çeyreğinde, yüzde 5,27 olan karşılıklar toplamının brüt kredilere oranı, 2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda 0,38 puan azalarak yüzde 4,89 seviyesine gerilemiştir. Karşılık / Brüt Krediler oranı bir yıllık dönemde 1,30 puan azalmıştır.

Mevduat bir önceki çeyreğe göre 460 milyon TL artmış ve Eylül 2011 dönemi itibarıyla 8.118 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Bu dönemde mevduatın türlerine göre dağılımında en büyük payı yüzde 75,90 oran ile tasarruf mevduatı almaktadır. Bunu yüzde 11,15'lik payla ticari mevduat ve 6,53'lük payla resmi mevduat izlemektedir. Bir ay vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payı yüzde 60,84, vadesiz mevduatın payı 16,03, üç ay vadeli mevduatın payı ise yüzde 11,68 olmuştur. Sektörün mevduat toplamı bir yıllık dönemde yüzde 20,49 oranında ve 1.380 milyon TL tutarında artış göstermiştir.

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan **kredilerin toplam mevduata oranı**, yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, 0,59 puan azalarak yüzde 66,23 oranında gerçekleşmiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı, geçen bir yıllık dönemde 2,99 puan artmıştır.

Sektörün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan **özkaynaklar**, bir önceki çeyreğe göre 65 milyon TL artarak 2011 yılının üçüncü çeyreği sonunda 1.077 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Özkaynaklar 2011 yılının dokuz aylık döneminde yüzde 15,17, Eylül 2010-Eylül 2011 dönemini kapsayan bir yılda ise, yüzde 19 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 78,5 milyon TL, yedek akçeler 34 milyon TL artmıştır.

Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu (SYSR), Eylül 2011 sonunda bir önceki çeyreğe göre 0,84 puan artmış, yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 21,70 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllık bazda da SYSR, 0,26 puan artarak yüzde 21,44'den yüzde 21,70'e yükselmiştir. Eylül 2011 itibarıyla SYSR, kamu bankalarında yüzde 22,06, özel bankalarda 16,23 ve şube bankalarında 29,14 oranlarında gerçekleşmiştir. Bu oranlar Haziran 2011 döneminde sırasıyla, yüzde 18,59, 16,39 ve 28,82 seviyesindeydi. Eylül 2010 - Eylül 2011 dönemini kapsayan bir yıllık dönemde SYSR, kamu bankaları grubunda 0,82, şube bankaları grubunda 0,97 puan düşmüş; özel bankalar grubunda ise, 1,23 puan artmıştır.

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

KKTC Merkez Bankası, 2011 / III

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.kkctcmerkezbankasi.org>

E-mail

ileti@kkctcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

A. KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AB	Avrupa Bölgesi
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
YP	Yabancı Para
£	Sterlin, GBP
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro

B. TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Önsöz	i
Yönetici Özeti	iii-v
1 Uluslararası Gelişmeler	1-6
2 İstihdam ve Fiyatlar	7-10
3 Dış Ekonomik İlişkiler	11-15
4 Bütçe Gelişmeleri	17-20
5 Parasal ve Finansal Gelişmeler	21-32
6 Finansal İstikrar Analizi	33-38
Ekonomik Kararlar	39-41
İstatistik Tabloları	43-74
Notlar	75-76

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

1. ULUSLARARASI GELİŞMELER

Gelişmiş Ülkeler ile Türkiye'deki Ekonomik ve Finansal Gelişmeler

Büyüme

ABD'de ekonomik büyüme, 2011 yılının birinci çeyreğinde hükümet harcamalarının azaltılmasına bağlı olarak önceki iki çeyreğe göre daha düşük oranda seyretmiş, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) çeyrek dönem büyümesi yüzde 0,4 oranında gerçekleşmiştir. 2011 yılı ikinci çeyrek döneminde gerek ihracat gerekse iç tüketimde artış gerçekleşmiş, böylece Amerika ekonomisi beklentilerin altında da olsa yüzde 1 oranında büyümüştür. Üçüncü çeyrekte ise, bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,6 oranında genişleme olduğu görülmüştür. Böylece 2009 yılı üçüncü çeyrektekenden itibaren ekonominin arka arkaya 9 dönem büyüdüğü gözlemlenmiştir.

Avrupa Bölgesi ekonomisi, 2011 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,2 genişlemiştir. Bir yıllık dönemde ise, Avrupa ekonomisindeki büyüme oranı yüzde 1,5 olarak gerçekleşmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde büyüme yüzde 0,2 olmuştur. Büyümede etkin ülkeler ise, Fransa ve Almanya olmuştur. Temmuz - Eylül döneminde Fransa ekonomisi yüzde 0,4; Almanya ekonomisi ise yüzde 0,5 oranında büyümüştür. Ancak, özellikle üye ülkelerde ardi ardına kemer sıkma önlemleri alınmasına bağlı olarak, beklentiler bölge ekonomisinin bir gerilemenin eşiğinde olduğu yönündedir.

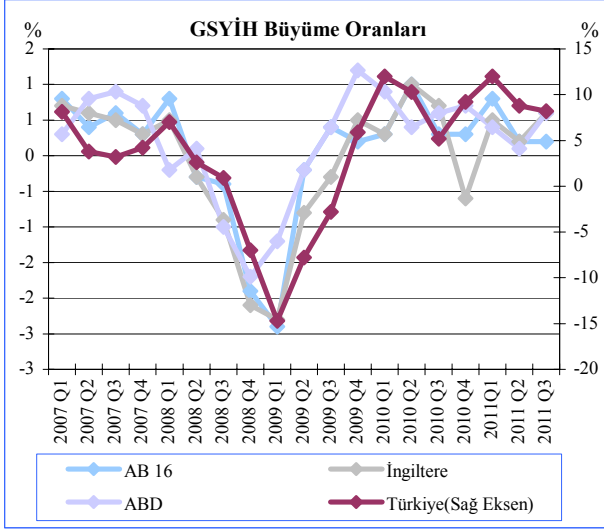
İngiltere ekonomisi, 2010 yılı son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,6 daralma göstermiş, 2011 yılı birinci çeyreğinde yüzde 0,5; 2011 yılı ikinci çeyreğinde ise yüzde 0,2 oranında büyümüştür. İngiltere ekonomisi üçüncü çeyrekte de büyümesini sürdürmüştür. Ulusal İstatistik Ofisi'nden yapılan açıklamaya göre, söz konusu çeyrek dönemde servis ve inşaat sektörlerindeki güçlenmeye bağlı olarak GSYİH yüzde 0,6 oranında artmıştır.

Japonya'da 2011 yılı Mart ayında meydana gelen deprem felaketi sonucu yatırım harcamalarında sert bir düşüş yaşanmıştır. Japon ekonomisi 2011 yılı birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,9; bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,4 oranında daralmıştır. 2011 yılı ikinci çeyreğinde de bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,5 oranında daralma gerçekleşmiştir. Üçüncü çeyrekte ise, Japonya GSYİH'sında bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,5 oranında artış görülmüştür. Dünya'nın üçüncü büyük ekonomisi Japonya'da GSYİH'nin söz konusu dönemde büyümesinde, ihracat ve tüketim harcamalarındaki artış etkili olmuştur. İhracatı 2011 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,2 artış göstermiş, tüketim harcamaları ise yüzde 1 oranında artmıştır.

Türkiye ekonomisi, 2010 yılında ekonomik büyümede yaşanan olumlu gelişmelerin ardından 2011 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla yüzde 8,8'lik yüksek büyüme oranı ile diğer ülkelerden önemli ölçüde farklılık göstermiştir. Yılın ikinci çeyreğinde iktisadi faaliyet, bir önceki çeyreğe kıyasla artış hızı yavaşlayarak da olsa güçlü seyrini korumuştur. 2010 yılının ilk yarısında milli hasıla yüzde 10,2 oranında büyümüştür. GSYİH büyümesinin ağırlıklı olarak nihai yurt içi talepten kaynaklandığı görülmektedir. 2011 yılının ilk yarısında GSYİH büyümesine; özel tüketim harcamaları yüzde 7,6, yatırım harcamaları yüzde 7,1, kamu tüketimi yüzde 0,7 olmak üzere yurt içi nihai talebe toplam 15,5 puan katkıda bulunmuştur. Mevsimsellikten arındırılmış verilere göre ise, 2011 yılının ikinci çeyreğinde küresel ekonomideki gelişmelere bağlı olarak ihracat zayıf seyrederken, alınan tedbirler sonrasında iç talepte oluşan yavaşlamanın etkisiyle ithalatta gerileme gözlenmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde Türkiye ekonomisi, bir önceki yılın aynı çeyrek dönemine göre cari fiyatlarla yüzde 17,4'lük artış kaydederek 348.802 milyon TL, sabit fiyatlarla değerlendirildiğinde ise, yüzde 8,2'lik artış ile 31.029 milyon TL olmuştur. İlk dokuz aylık dönemler baz alındığında ise, 2011 yılında bir

önceki yılın ilk dokuz aylık dönemine göre, GSYİH cari fiyatlarla yüzde 18,7 sabit fiyatlarla yüzde 9,6'lık artış gerçekleşmiştir.

Grafik 1.1

Not: Bir önceki çeyreğe göre yüzde değişim oranları.

Kaynak: OECD ve Ülke İstatistik Kurumları

Enflasyon

2011 yılının üçüncü çeyreğinde enflasyon oranları, gerek gelişmiş ve gerekse gelişmekte olan ülkelerde yıllık bazda yükselmeye devam etmiştir. Ancak mevsimsellikten arındırılmış aylık enflasyon gelişmeleri incelendiğinde, gelişmiş ülkelerin iktisadi faaliyetlerindeki yavaşlamaya paralel olarak, tüketici ve çekirdek enflasyon oranlarının gerilediği gözlenmiştir. Enflasyon telafisini sağlamak için gelişmiş ülkelerde sıkılaştırma tedbirlerinin beklenenden de erken gelebileceğine dair öngörülerin doğmasına sebep olmuştur. Takip eden dönemde, küresel büyümede yavaşlamaya işaret eden verilerin etkisiyle enflasyon telafilerinde bir miktar gerileme olmuştur. Öte yandan, gıda ve petrol ürünlerinin tüketim harcamaları içindeki payının daha yüksek olduğu gelişmekte olan ülkelerde, iç talep canlılığının yanı sıra emtia fiyatlarının oluşturduğu enflasyonist baskılar da devam etmiştir.

ABD’de 2011 yılı ilk yarısında enflasyon oranında meydana gelen artışın, ağırlıklı olarak gıda ve enerji fiyatlarındaki yükselişten kaynaklandığı, 2011 yılı ikinci yarısında da devam edeceği öngörülmekteydi. Enflasyon 2011 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 0,2 oranında artış göstermiş ve Eylül itibarıyla yıllık yüzde 3,8 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2011 yılının üçüncü çeyreğinde enflasyon oranlarının belirleyici faktörleri, gıda ve enerji fiyatlarındaki artışlar olmuştur.

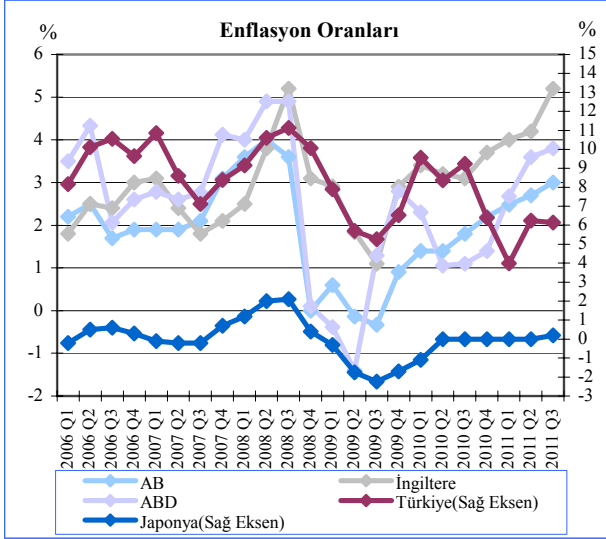
Avrupa bölgesinde 2011 yılı birinci çeyreğinde emtia fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak artmaya başlayan enflasyon oranı yüzde 2,7 olarak gerçekleşmiş, ikinci çeyrekte bir önceki döneme göre aynı kalmıştır. Eylül 2011 itibarıyla enflasyon bir önceki çeyrek dönem sonuna göre yüzde 0,3 oranında artmış ve yıllık bazda yüzde 3 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 1,2 oranında fiyat artışı meydana gelmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde gerçekleşen artışın nedeni; ulaşımdaki yüzde 5,9, konuttaki yüzde 5, alkol ve tütündeki yüzde 3,7 oranlarındaki yükselmedir.

İngiltere’de 2010 yılı içerisinde artış eğiliminde olan enflasyon oranı, yılsonu itibarıyla yıllık yüzde 3,7 seviyesine ulaşmış, 2011 yılı içerisinde de artmaya devam etmiştir. Buna göre 2011 yılı üçüncü çeyrek sonunda bir önceki çeyreğe göre yüzde 1, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,1 oranında artarak yüzde 5,2 olarak gerçekleşmiştir.

Japonya’da 2010 yılında çok düşük oranlarda gerçekleşen enflasyon oranları, 2011 yılının birinci çeyreğinde de düşük seyrine devam etmiş ve artış göstermemiştir. 2011 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 0,3 oranında gerçekleşen fiyat artışları Eylül 2011 itibarıyla tekrar düşüş eğilimi göstererek yüzde 0,2 oranında gerçekleşmiştir.

Türkiye’de 2011 yılı ilk çeyreğinde yıllık enflasyon yüzde 3,99 oranıyla tarihsel olarak en düşük seviyeye gerilemiş, Haziran sonu itibarıyla yıllık yüzde 6,24 seviyesine ulaşmıştır. Üçüncü çeyrek sonunda fazla bir değişim göstermemiş ve yüzde 6,15 ile aynı seviyeleri korumuştur.

Grafik 1.2

Kaynak: İlgili Ülke Merkez Bankaları

Politika Faiz Oranları

Küresel kriz sonrası Avrupa Birliği’ne (AB) üye bazı ülkelerin mali yapılarındaki sorunlar derinleşmiştir. Ülke risklerindeki artış, özellikle bilançolarında bulundurdukları kamu kağıtları nedeniyle bankacılık sektörlerine de sirayet etmiş, bankacılık sektörü fonlama kanalında sıkıntı yaşamaya başlamıştır. Tüm bunlar diğer ülkelerde de yaşanan sorunlarla birleşince küresel risk iştahı önemli ölçüde azalmıştır. Sonuç olarak, gelişmekte olan ülkelerin fiyat istikrarı ve finansal istikrarını koordineli bir biçimde ele alması ve kontrol edebilmesi önemini halen korumaktadır.

Amerika Merkez Bankası (FED) uzun vadeli hazine kağıtları faiz oranlarını aşağı çekerek bankaların fonlama maliyetini azaltmak ve likiditeyi artırmak amacıyla bilançosunda yer alan kısa vadeli hazine kağıtları yerine uzun vadeli kağıt alımına başlamıştır. Diğer ülke merkez bankaları da benzer şekilde bankalarına

fon sağlamaya yönelik tedbirler almıştır. Uluslararası Para Fonu (IMF) 21 Kasım 2011 tarihinde sorun yaşayan ülkelere daha etkin likidite ve acil kaynak sağlayabilmek üzere, kullandığı araçların esnekliğini ve kapsamını artıracak bir takım önlemler açıklamıştır.

Gelişmiş ülkelerin merkez bankaları, para politikalarını oluştururken finansal istikrar kaygısını daha ön plana çıkarmaya başlamışlardır. Enflasyondaki sınırlı artışa karşın söz konusu merkez bankaları faiz oranlarını halen düşük seviyede tutmaktadırlar. Ayrıca, bozulan küresel iktisadi görünüme paralel olarak küresel risk iştahındaki azalış, güvenli liman olarak görülen para birimlerine olan yatırımları artırmıştır. Bu durum, söz konusu ülkelerin merkez bankalarını ulusal para birimlerindeki aşırı değerlenmeyi önlemek üzere döviz piyasalarına müdahale etmeye yöneltmiştir.

Amerika Merkez Bankası (FED), 2008 yılsonu itibarıyla yüzde 0,25 seviyesine çektiği politika faiz oranını ABD emek ve emlak piyasalarındaki toparlanmanın beklenenden daha yavaş olacağı sinyallerinden dolayı 2011 yılı üçüncü çeyreğinde de değiştirmemiştir. FED’in düşük faiz politikasına uzun bir süre daha devam etmesi beklenmektedir. FED, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde ekonomik büyümenin bir miktar güçlenmesi sonucu ekonomide ılımlı büyümenin süreceğini beklemektedir.

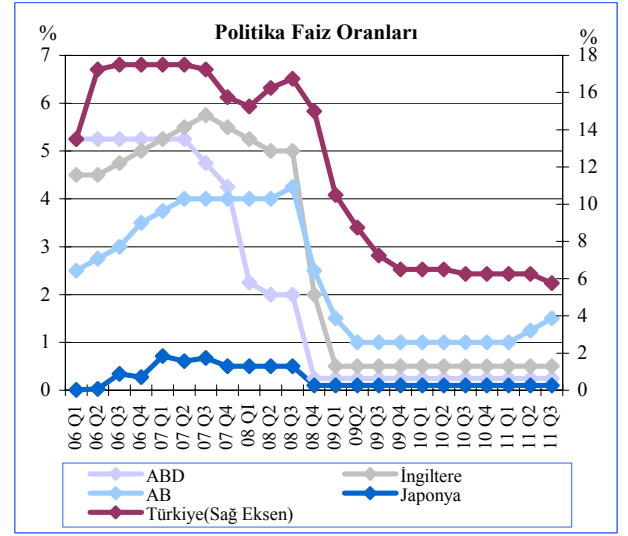
Avrupa Merkez Bankası (ECB) 2011 yılı içerisinde Nisan 2011 itibarıyla politika faiz oranını 25 baz puan arttırmış ve yüzde 1,25 oranında uygulamaya başlamıştır. Temmuz 2011’de ise, 25 baz puan daha artırılarak yüzde 1,5 oranına yükseltilmiştir. Avrupa Birliği’nde yaşanan borç krizi politika faiz oranlarında artırıma gidilmesine neden olmuştur. Avrupa Merkez Bankası (ECB) gerek sorunlu ülkelerin borçlanma maliyetlerini düşürebilmek, gerekse bankaların likidite sıkıntısını giderebilmek amacıyla bono alımlarını hızlandırmış ve bankalara sağladığı likidite imkânlarını genişletmiştir.

Japonya Merkez Bankası (BOJ) 2008 yılı son çeyreğinde 0,10 seviyesine çektiği politika faiz oranını, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde de değiştirmemiştir. Japonya Merkez Bankası, arzu edilen büyüme gerçekleşene kadar politika faiz oranını düşük seviyelerde tutacağını belirtmektedir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) döviz piyasasındaki dalgalanmalar ile küresel ekonomideki gelişmelerin yurt içi iktisadi faaliyet üzerindeki olumsuz etkilerinin sınırlandırılması ve enflasyon beklentilerinin yükselmesinin önüne geçilmesi amacıyla önlemler almıştır. Küresel ekonomide yaşanan sıkıntıların yurt içi iktisadi faaliyet üzerinde durgunluğa yol açma riskinin azaltılması amacıyla 4 Ağustos 2011 tarihinde düzenlenen PPK ara toplantısında politika faizi 50 baz puan düşürülmüş, kısa vadeli faizlerde oluşabilecek aşağı yönlü değişkenliği azaltmak amacıyla gecelik borçlanma faizi 350 baz puan artırılarak faiz koridoru daraltılmıştır.

Ayrıca, Temmuz-Ağustos aylarında döviz kurlarında gözlenen aşırı değişkenliğin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla döviz satım ihalelerine başlanmıştır. 2011 yılı Ekim ayında ise, Türk Lirası'nda yaşanan değer kaybının orta vadeli enflasyon beklentilerini olumsuz etkilemesini engellemek amacıyla TCMB gecelik borç verme faiz oranı 350 baz puan artırılmıştır.

Grafik 1.3

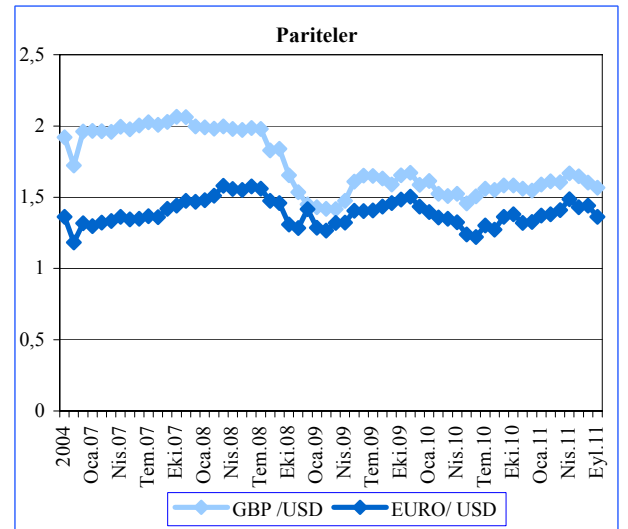

Kaynak: İlgili Ülke Merkez Bankaları

Kur ve Pariteler

2011 yılı Haziran sonu itibarıyla 1,4410 seviyesine kadar gelen Euro/Dolar paritesi, 2011 yılı üçüncü çeyreği içinde düşüş göstermiş ve 2011 Eylül sonu itibarıyla, 1,3633 seviyesine gerilemiştir. Sterlin/Dolar paritesinde de düşüş yaşanmış ve 2011 Haziran ayı sonunda 1,6023 olan Sterlin/Dolar paritesi, 2011 Eylül sonu itibarıyla 1,5659 seviyesine gerilemiştir.

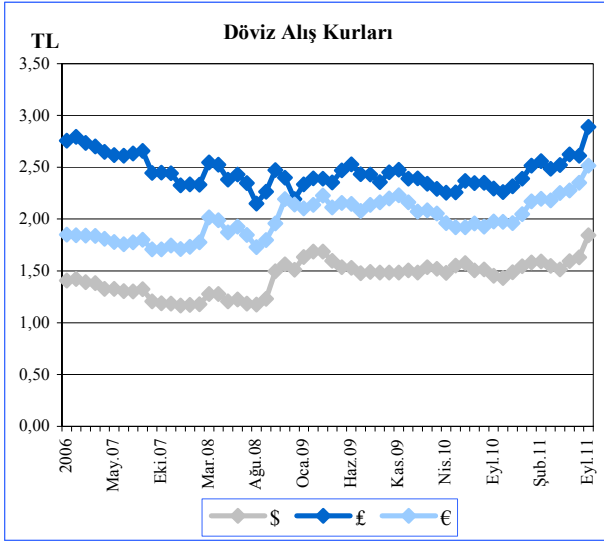
Grafik 1.4

Kaynak: KKTTCMB

2011 Haziran sonu itibarıyla Dolar, Avro ve Sterlin karşısında sırasıyla 1,6302, 2,3492 ve 2,6111 seviyelerinde işlem gören Türk Lirası, 2011 yılı üçüncü çeyreği içinde üç para birimine karşı da değer kaybetmiştir. Türk Lirası bu dönem içinde bir önceki çeyreğe göre Dolar, Avro ve Sterlin'e karşı sırasıyla yüzde 13,19, yüzde 7,09 ve yüzde 10,62 oranında değer kaybı yaşamış ve 1,8453, 2,5157 ve 2,8884 seviyelerinden işlem görmüştür.

Grafik 1.5

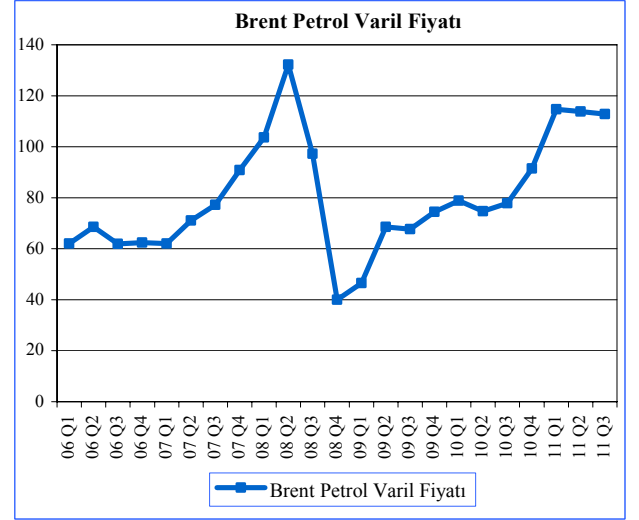

Kaynak: KKTMB

Petrol

2011 yılının ilk çeyreğinde petrol fiyatları öngörülenin de üzerinde hızlı artışlar sergilemiştir. Özellikle petrol fiyatlarının 2011 yılı ortalaması için yapılan varsayımın belirgin olarak üzerinde seyretmesi maliyet baskılarının arttığı bir görünüm oluşturmuştur. Buna göre Mart 2011 sonunda 114,64 \$/varil seviyesinde olan petrol fiyatları, yaşanan ekonomik daralma sebebiyle azalmaya devam etmiştir. Buna göre Haziran 2011 itibarıyla 113,83 \$/varil seviyesine gelen petrol fiyatları Eylül 2011 itibarıyla 112,83 \$/varil seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.6

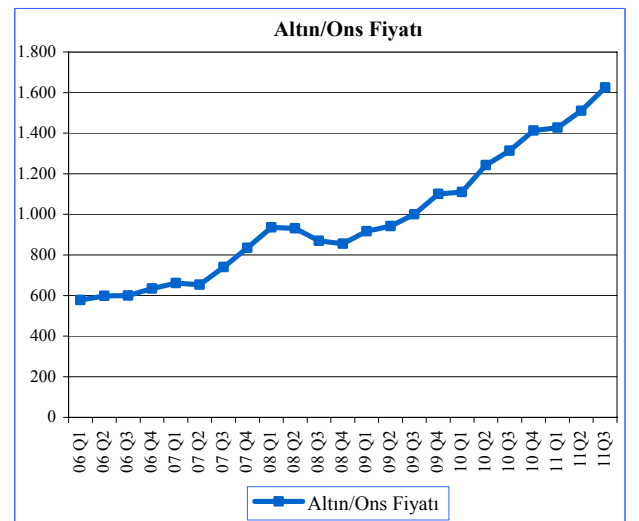
Not: Avrupa Brent Petrol Spot Varil Başına Dolar Fiyatı (FOB)

Kaynak: ABD Resmi Enerji İstatistikleri Kurumu

Altın

Global ekonomide yaşanan olumsuzlukların devam etmesi, yatırımcıların güvenli yatırım araçlarına yönelmelerine neden olmuş, 2009 yılı Aralık ayında 1.100,3 \$/ons seviyesinde bulunan altın fiyatının 2010 yılı son çeyreği içinde 1.423 \$/ons seviyesine ulaşmasını sağlamıştır. 2011 yılı içerisinde altın fiyatlarındaki artış yılın üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir. 2011 Haziran sonu itibarıyla altın 1.509,8 \$/ons seviyesinden 2011 Eylül ayı sonunda 1.624,6 \$/ons seviyesinden işlem görmüştür.

Grafik 1.7

Kaynak: İAB

Küresel Risk Görünümü

IMF tarafından hazırlanan Ekim 2008 Finansal İstikrar Raporu'nun yayınlanmasından bu yana ilk defa yaşanan küresel kriz sonrası ekonomik toparlanma hızında yavaşlama gözlemlenmiştir. Özellikle, Avro bölgesinde yaşanan sorunlar bankacılık sektörüne yansımış, kredi ve piyasa risklerinin artmasına sebep olmuştur. Finansal iyileşmenin yeteri kadar süratli olmaması ve ekonomik reformların yeteri kadar hızlı yapılamaması, yatırımcıların risk iştahının azalmasına neden olmaktadır. Finansal istikrarın sağlanması açısından politika yapımcılarının harekete geçmek için hızlı karar almaları gerekmektedir.

Eylül 2011 tarihli IMF raporuna göre makroekonomik riskler artmıştır. Gelecekte beklenen zayıf büyüme hızı ve olumsuz yöndeki risk olasılıkları, borç ve süreklilik konularındaki endişelerin özellikle Avro bölgesinde artmasına neden olmuştur. Başta Yunanistan olmak üzere, İrlanda ve Portekiz'in ülke notlarında ciddi anlamda düşüş yaşanmıştır. Öte yandan, bazı gelişmiş ekonomilerde, özellikle ABD ve Japonya'da, orta vadeli mali uyumun sağlanmasının doğuracağı politik anlamdaki risklerde artış söz konusudur.

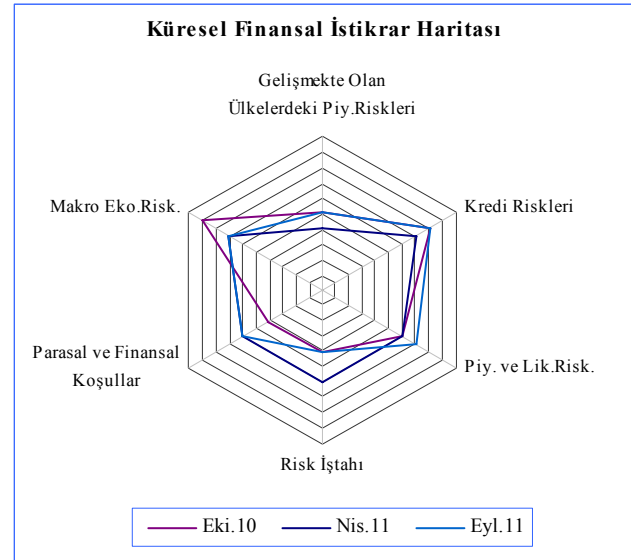
Piyasa ve likidite riski, özellikle artan makroekonomik risklerden dolayı, artış göstermiştir. Avro bölgesi ülkelerindeki istikrarsızlığın fazla olması ve hazine bonolarındaki maliyet artışı, yatırımcılarda güven kaybına neden olmakta, ayrıca fonlama maliyetlerini de arttırmaktadır. Sonuç olarak, kamu borcunun finanse edilmesi daha da zorlaşmıştır. Söz konusu belirsizlikler, uluslar arası piyasalarda endişe yaratmakta ve bunun sonucunda risk iştahında azalma gözlemlenmektedir.

Kredi riski, Avro bölgesindeki olumsuz gelişmeler sonucu artış göstermiş ve bankacılık sektörüne de yansımıştır. Kredi riskindeki artış, finansal piyasaları ve kredilerin reel ekonomiye akışını olumsuz yönde etkilemiştir.

Rapora göre, parasal ve finansal koşullar Nisan 2011'den itibaren değişiklik göstermemiş, düşük faiz oranları, mevcut şartlarda gerekli olmakla birlikte uzun dönemde finansal istikrarı bozucu riskler taşıyabilir nitelikte olduğu belirtilmiştir.

Eylül 2011 Finansal İstikrar Raporunda gelişmekte olan ülkelerin piyasa risklerinin arttığına vurgu yapılmaktadır. Bunun nedenleri arasında yurt içi kredilerdeki ani büyüme, varlık fiyatlarındaki artış ve kötüleşen banka varlık kalitesi olarak sıralanmaktadır. Aynı zamanda raporda, gelişmekte olan piyasaların ani şoklara karşı savunmasız olduğu belirtilmektedir. Sermaye akışındaki beklenmedik bir duraklamanın, fonlama maliyetinin artmasına ve küresel büyümede ani bir düşüşe sebep olacağı düşünülmektedir.

Grafik 1.8

Not: Merkeze yakınlık düşük risk veya zorlaşan/daralan koşulları ifade etmektedir.

Kaynak:IMF

2. İSTİHDAM VE FİYATLAR

İstihdam

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 710'u erkek, 930'u kadın toplam 1.640 kişi olan kayıtlı işsiz sayısının 2011 yılı aynı çeyreğinde yüzde 9,51 oranında azaldığı ve 511'i erkek, 973'ü kadın olmak üzere toplam 1.484 kişiye gerilediği görülmektedir. 2011 yılı üçüncü çeyrek dönemi cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman aktif kayıtlı işsizlerin yüzde 34,43'ünün erkeklerden, yüzde 65,57'sinin ise, kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bir önceki yılın aynı çeyreğinde bu oranlar sırasıyla yüzde 43,29 ve yüzde 56,71 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde erkek kayıtlı işsiz sayısının yıllık bazda yüzde 28,03 oranında azaldığı, kadın kayıtlı işsiz sayısının ise, aynı dönem içerisinde yüzde 4,62 oranında arttığı görülmektedir. Aynı dönem içerisinde iş isteği ile bekleyen toplam aktif kayıtlı işsiz sayısında yüzde 9,51 oranında azalma gerçekleşmiştir.

Tablo 2.1

İş İsteği İle Bekleyen Aktif Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı						
	2010		2011			Yüzde Değişim 2010-Q3 2011-Q3
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
Erkek	710	563	448	389	511	-28,03
Kadın	930	690	507	688	973	4,62
Toplam	1.640	1.253	955	1.077	1.484	-9,51

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.2'de Çalışma Dairesi'ne kayıtlı aktif işsizlerin genel görünümü verilmektedir. Bu tabloya göre 2011 yılı Ağustos sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyen 508'i erkek, 1.119'u kadın olmak üzere toplam 1.627 kişi olduğu, ay içinde iş isteğiyle müracaat eden 222'si erkek ve 290'ı kadın toplam 512 kişi ile bu sayının 2.139'a yükseldiği görülmektedir. Ağustos ayı

çinde kayıttan düşen 562 kişi ve bir işe yerleştirilen 93 kişi ile birlikte Eylül sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 1.484 kişi olmuştur.

Tablo 2.2

Aktif İşsizlik Kayıtlarının Genel Görünümü			
	Erkek	Kadın	Toplam
2011 Ağustos sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	508	1.119	1.627
Ay içinde iş isteğiyle müracaat edenler	222	290	512
Ay içinde işe yerleştirilenler	67	26	93
Ay içinde kayıttan düşenler	152	410	562
2011 Eylül sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	511	973	1.484

Kaynak: Çalışma Dairesi

Eylül 2011 sonuna göre kayıtlı aktif işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımının gösterildiği tabloda en yüksek paya, yüzde 31,54 ile 468 kişiden oluşan 30-39 yaş grubunun sahip olduğu görülmektedir. 457 kişiden oluşan 20-29 yaş grubu yüzde 30,80'lik payla ikinci sırada yer alırken, üçüncü sırada, yüzde 23,99'luk pay ile 356 kişiden oluşan 40-49 yaş grubu yer almaktadır. Dördüncü sırada ise, yüzde 9,30'luk pay ile 50-59 yaş grubu bulunmaktadır. 19 yaş ve aşağısı grubu yüzde 4,24 payla beşinci sırada yer alırken geriye kalan yüzde 0,13'lük pay 60 yaş ve üzeri grup tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 2.3

Eylül 2011 Sonu İtibarıyla Kayıtlı Aktif İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı				
Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam	Yüzde Pay
19 Yaş ve Aşağı	29	34	63	4,24
20 - 29 Yaş Arası	162	295	457	30,80
30 - 39 Yaş Arası	198	270	468	31,54
40 - 49 Yaş Arası	77	279	356	23,99
50 - 59 Yaş Arası	43	95	138	9,30
60 Yaş ve Yukarı	2	-	2	0,13
Toplam	511	973	1.484	100,00

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.4’de 2011 yılı Eylül ayı sonunda kayıtlı aktif işsizlerin öğrenim durumuna göre, dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, toplam 1.484 aktif kayıtlı işsiz 27’si okur-yazar olmayan, 6’sı diplomasız okur/yazar, 431’i ilköğretim mezunu, 163’ü ortaokul mezunu, 455’i lise veya dengi bir okul mezunu, 19’u meslek yüksek okulu mezunu, 331’i fakülte-akademi ve 52’sinin ise, yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir.

2011 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla kayıtlı aktif işsizlerin öğrenim durumlarına göre toplam içerisindeki paylarına bakıldığında zaman yüzde 1,83’ünün okur/yazar olmayan, yüzde 0,40’ının diplomasız okur/yazar, yüzde 29,04’ünün ilköğretim mezunu, yüzde 10,98’inin ortaokul mezunu, yüzde 30,66’sının lise veya dengi bir okul mezunu, yüzde 1,28’inin meslek yüksek okulu mezunu, yüzde 22,30’unun fakülte-akademi mezunu, yüzde 3,51’inin ise yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4

2011 Yılı Üçüncü Çeyrek Sonunda Kayıtlı Aktif İşsizlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı				
Öğrenim Durumu	Erkek	Kadın	Toplam	Yüzde Pay
Okur / Yazar Değil	-	27	27	1,83
Diplomasız Okur Yazar	-	6	6	0,40
İlkokul Mezunu	147	284	431	29,04
Ortaokul Mezunu	65	98	163	10,98
Lise / Kolej Mezunu	121	175	296	19,95
Meslek Lisesi Mezunu	57	98	155	10,44
Pratik Sanat Okulu Mezunu	4	-	4	0,27
Meslek Yüksek Okulu Mezunu	2	17	19	1,28
Fakülte Akademi Mezunu	105	226	331	22,30
Yüksek Lisans	10	42	52	3,51
Genel Toplam	511	973	1.484	100,00

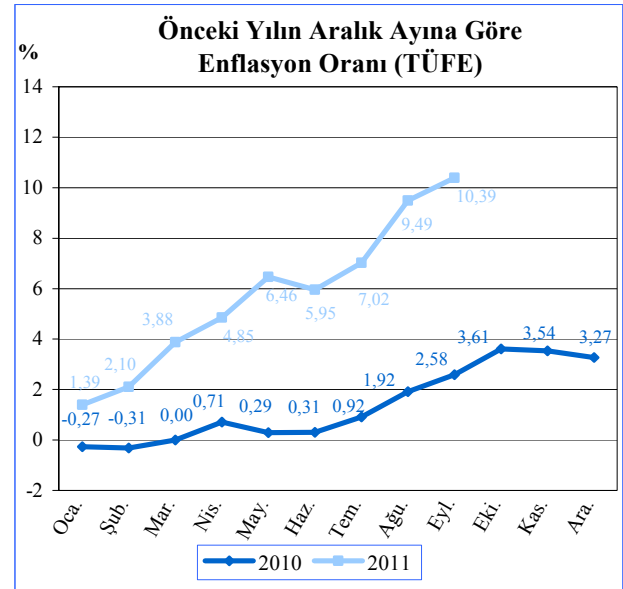
Kaynak: Çalışma Dairesi

Enflasyon

Küresel finansal krizin ortaya çıkması ile birlikte tüm ülkelerde olduğu gibi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde de 2008 yılı son çeyreğinde hızla gerileyen enflasyon oranı 2009 ve 2010 yıllarında da düşük seyrine devam etmiş, 2010 yılsonundan itibaren ağırlıklı olarak kur ve baz etkisinden kaynaklı yön değiştirmeye başlamıştır. Buna göre, 2011 yılı Mart ayında yıllık yüzde 7,28 olan enflasyon Haziran ayında yüzde 9,08 ve Eylül ayında yüzde 11,13 seviyesine yükselmiştir.

2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranlarını 2010 yılı aynı dönemi ile kıyaslayacak olursak, 2011 yılı Temmuz ayında yüzde 7,02 olan enflasyon oranı, Ağustos ayında yüzde 9,49, Eylül ayında ise, yüzde 10,39 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı aynı ayları için enflasyon oranlarının sırasıyla yüzde 0,92, yüzde 1,92 ve yüzde 2,58 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 2.1

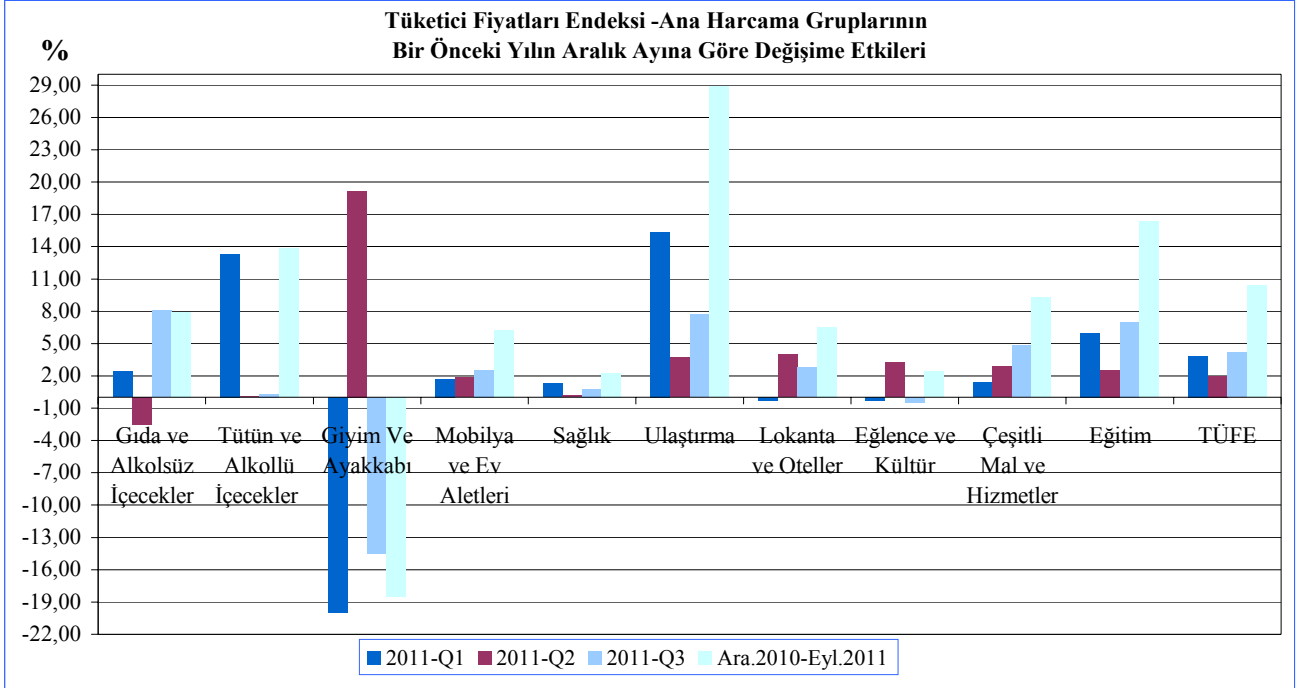

Kaynak: DPÖ

2011 yılı üçüncü çeyreğinde ana harcama gruplarına göre tüketici fiyatları endeksine bakıldığı zaman; gıda ve alkolsüz içecekler alt grubunda yüzde 8,09, ulaştırma alt grubunda yüzde 7,70, eğitim sektöründe yüzde 7,01, çeşitli mal ve hizmetler alt grubunda yüzde 4,81, lokanta ve oteller alt gurubunda yüzde 2,76 ve mobilya sektöründe yüzde 2,55 oranında fiyat artışına karşın, giyim ve ayakkabı alt gurubunda yüzde 14,56 oranında fiyat azalışı gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde tütün ve alkollü içecekler alt grubu, sağlık sektörü ile eğlence ve kültür alt gruplarında 2011 yılı üçüncü çeyreğinde önemli bir değişiklik gözlenmemiştir.

2011 yılı ikinci çeyrek sonunda, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 5,95 oranında artış gösteren TÜFE, yılın üçüncü çeyreği sonunda yüzde 10,39 seviyesine yükselmiştir. Söz konusu dönemde TÜFE’de meydana gelen bu artışta ulaştırma sektöründe gerçekleşen yüzde 28,87, eğitim alt grubunda gerçekleşen yüzde 16,32, tütün ve alkollü içecekler alt grubunda gerçekleşen yüzde 13,80 ve çeşitli mal ve hizmetler alt grubunda meydana gelen yüzde 9,30 oranındaki artış etkili olmuştur. Aynı dönem içerisinde giyim ve ayakkabı alt sektöründe ise, yüzde 18,49 oranında fiyat gerilemesi olmuştur.

Grafik2.2

Kaynak: DPÖ

2010 ve 2011 yılı aylık Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları, bir önceki yılsonuna göre ve yıllık olarak Tablo 2.5’de verilmektedir. Buna göre, 2011 yılı Temmuz ayında yüzde 9,51, Ağustos ayında yüzde 10,94, Eylül ayında ise, yüzde 11,13 oranında gerçekleşen yıllık enflasyon oranı, 2010 yılı aynı ayları için sırası ile yüzde 5,24, 5,39 ve 5,17 oranında gerçekleşmiştir.

2011 yılı üçüncü çeyrek döneminde tüketici fiyat endeksi değişim değerleri 2010 yılı aynı dönemine göre büyük farklılık göstermiştir. Buna göre, 2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda bir önceki yılsonuna göre yüzde 2,58 olan enflasyon oranı 2011 yılı aynı çeyrek sonunda yüzde 10,39 oranında gerçekleşmiştir.

2010 ve 2011 yılı Tüketici Fiyat Endeksi değişim değerleri aylık bazda incelendiği zaman; 2010 yılı Temmuz ayında yüzde 0,61, Ağustos ayında yüzde 0,99 ve Eylül ayında yüzde 0,65 oranlarında olan fiyat değişimleri, 2011 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 1,01, yüzde 2,31 ve yüzde 0,82 oranlarında gerçekleşmiştir.

Tablo 2.5

Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100 Temel Yılı) Değişim Oranları				
Yıllar	Aylar	Aylık	Yıl Sonuna Göre	Yıllık
2010	Ocak	-0,27	-0,27	3,71
	Şubat	-0,05	-0,31	4,02
	Mart	0,31	0,00	3,10
	Nisan	0,71	0,71	4,86
	Mayıs	-0,42	0,29	4,11
	Haziran	0,03	0,31	3,22
	Temmuz	0,61	0,92	5,24
	Ağustos	0,99	1,92	5,39
	Eylül	0,65	2,58	5,17
	Ekim	1,00	3,61	4,98
	Kasım	-0,07	3,54	3,25
	Aralık	-0,26	3,27	3,27
2011	Ocak	1,39	1,39	4,99
	Şubat	0,70	2,10	5,77
	Mart	1,74	3,88	7,28
	Nisan	0,93	4,85	7,52
	Mayıs	1,54	6,46	9,64
	Haziran	-0,49	5,95	9,08
	Temmuz	1,01	7,02	9,51
	Ağustos	2,31	9,49	10,94
	Eylül	0,82	10,39	11,13
	Ekim	1,36	11,90	11,53
	Kasım	1,80	13,91	13,61
	Aralık	0,71	14,72	14,72

Kaynak: DPÖ

3. DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER

İhracat

KKTC'nin 2011 yılı üçüncü çeyreği toplam ihracatı, TL bazında bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, yüzde 19,52 oranında artarak, 25,1 milyon TL'den 30 milyon TL'ye

yükselmiştir. Dolar bazında karşılaştırıldığında, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde toplam 16,7 milyon ABD doları olan toplam ihracat tutarının, 2011 yılının aynı döneminde yüzde 3,59 oranında artarak 17,3 milyon ABD dolarına yükseldiği gözlenmektedir.

Tablo 3.1

Çeyrek Dönemler İtibarıyla Yıllık İhracat										
Dönem	Milyon TL					Milyon ABD doları				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	27,6	37,2	17,5	18,5	100,8	16,7	23,7	11,7	12,4	64,5
2010	37,0	50,8	25,1	23,6	136,5	24,5	33,5	16,7	16,2	90,9
2011	53,8	68,4	30,0		152,2	34,2	44,1	17,3		95,6

Kaynak: Ticaret Dairesi

2011 yılı Ocak - Eylül dönemini kapsayan dokuz aylık toplam ihracat, TL bazında bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde 34,81 oranında artarak 112,9 milyon TL'den 152,2 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Dolar bazında karşılaştırıldığında ise, yüzde 27,98 oranında artarak 74,7 milyon ABD dolarından 95,6 milyon ABD dolarına çıkmıştır.

2011 yılı Ocak - Eylül döneminde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden yapılan ihracatta tutar bazında en fazla paya sahip ilk beş ürün; sırasıyla narenciye, süt ürünleri, hurda ve döküntüleri, rakı ve patates kaleminden oluşmaktadır.

2011 yılı Ocak - Eylül dönemini birinci sırada kapayan narenciye ihracatı, önceki yıla göre yüzde 16,42 oranında artarak 26,8 milyon ABD dolarından 31,2 milyon ABD dolarına çıkmıştır. Üçüncü çeyrek dönemi narenciye sezonu olmadığından, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde olduğu gibi 2011 yılının aynı döneminde de narenciye ihracatı yapılmamıştır. (Tablo 3.2)

2010 yılı üçüncü çeyreğinde 6 milyon ABD doları olarak gerçekleşen süt ürünleri ihracatı,

2011 yılının aynı döneminde yüzde 3,33 oranında azalarak 5,8 milyon ABD dolarına gerilemiştir. Ocak - Eylül 2011 dönemi toplam süt ürünleri ihracatı 21 milyon ABD dolarıdır. 2010 yılı aynı dönemi toplam ihracatı 19,5 milyon ABD doları olup 2011'de 7,69'luk bir büyüme söz konusudur.

KKTC ihracatında üçüncü sırada yer alan hurda ve döküntüleri kalemi ihracatı, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, yüzde 32,35 oranında azalarak 3,4 milyon ABD dolarından 2,3 milyon ABD dolarına gerilemiştir. 2010 yılı ilk dokuz aylık döneminde toplam 4,2 milyon ABD doları tutarında ihracat yapılırken, 2011 yılı aynı döneminde toplam 11 milyon ABD doları olmuştur.

Rakı ihracatı 2011 yılının ilk dokuz ayında, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 37,29 oranında artarak 8,1 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

2011 yılının üçüncü çeyreğinde gerçekleşme olmamakla birlikte, ilk dokuz aylık dönemde, toplam 3 milyon ABD dolarlık patates ihracatı yapılmıştır.

Tablo 3.2

İhracatta Tutar Bazında En Fazla Paya Sahip İlk Beş Mal Grubu (Milyon ABD doları)											
2010						2011					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Narenciye	10,7	16,1	0,0	0,3	27,1	Narenciye	10,7	20,5	0,0		31,2
Süt Ürünleri	6,6	6,9	6,0	6,4	25,9	Süt Ürünleri	6,6	8,6	5,8		21,0
Rakı	1,0	2,8	2,1	1,7	7,6	Hurda ve Döküntüleri	5,3	3,4	2,3		11,0
Hurda ve Döküntüleri	0,6	1,9	1,7	2,3	6,5	Rakı	2,4	2,8	2,9		8,1
Konfeksiyon	1,1	0,7	1,2	1,1	4,1	Patates	1,8	1,2	0,0		3,0

Kaynak: Ticaret Dairesi

Tablo 3.3’de KKTC ihracatında miktar bazında en fazla paya sahip ilk beş mal gösterilmektedir. 2011 yılı çeyrek dönemler itibarıyla KKTC ihracatında yer alan beş farklı kalem olarak narenciye, hurda ve döküntüleri, patates, sigaralar ve süt ürünleri kalemlerinin dönemsel ihracat miktarları, her birinin farklı ağırlık birimleri ile ölçülmesinden dolayı kendi içerisinde değerlendirilmiştir.

2011 yılı Ocak-Eylül dönemi toplam narenciye ihracat miktarı bir önceki yıl aynı dönemine göre, yüzde 20,57 oranında artarak 80,70 milyon kg’dan 97,3 milyon kg’a yükselmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde 2010 yılı üçüncü çeyreğinde olduğu gibi narenciye ihracatı olmamıştır.

KKTC ihracatı içerisinde önemli bir payı olan hurda ve döküntüleri kaleminin ihracat miktarı, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 295 oranında artarak 2 milyon kg’dan 7,9 milyon kg’a yükselmiştir. 2011 yılı dokuz aylık döneminde ise, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 330,39 oranında artarak 10,2 milyon kg 43,9 milyon kg’a çıkmıştır.

Patates ihracat miktarı, 2011 yılı dokuz aylık dönemde geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 527,27 oranında büyük bir artış göstererek toplam 1,1 milyon kg’dan 6,9 milyon kg’a yükselmiştir.

Dördüncü sırada yer alan sigara ihracatı miktar bakımından 2010 yılı Ocak - Eylül döneminde toplam 10,4 milyon adet olmuştur. 2011 yılı aynı döneminde ise, yüzde 44,23 oranında azalarak 5,8 milyon adet seviyesine gerilemiştir.

2011 yılı üçüncü çeyreğinde 2,5 milyon adet olarak gerçekleşen sigara ihracatı bir önceki çeyreğe göre, yüzde 8,70 oranında artmıştır.

2011 yılı üçüncü çeyreğinde süt ürünleri ihracat miktarı bir önceki çeyreğe göre, 0,6 milyon kg azalarak 2 milyon kg’dan 1,4 milyon kg’a gerilemiştir. Dokuz aylık dönemde toplam 4,7 milyon kg ihrac edilen süt ürünleri, geçmiş senenin aynı dönemine göre yüzde 27,03 oranında artış göstermiştir.

Tablo 3.3

Seçilmiş İhraç Ürünlerinin Miktar Bazında Gösterimi											
2010						2011					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Narenciye (Milyon kg)	31,1	49,6	0,0	1,5	82,2	Narenciye (Milyon kg)	32,3	65,0	0,0		97,3
Hurda ve Döküntüleri (Milyon kg)	0,4	7,8	2,0	5,8	16,0	Hurda ve Döküntüleri (Milyon kg)	26,3	9,7	7,9		43,9
Sigaralar (Milyon adet)	1,4	3,8	5,2	1,7	12,1	Patates (Milyon kg)	4,0	2,7	0,2		6,9
Süt Ürünleri (Milyon kg)	1,3	1,3	1,1	1,2	4,9	Sigaralar (Milyon adet)	1,0	2,3	2,5		5,8
Patates (Milyon kg)	1,1	0,0	0,0	0,4	1,5	Süt Ürünleri (Milyon kg)	1,3	2,0	1,4		4,7

Kaynak: Ticaret Dairesi

2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda toplam 95,6 milyon ABD doları olarak gerçekleşen KKTC ihracatının 45,8 milyon ABD doları Türkiye'ye, 49,8 milyon ABD doları ise üçüncü ülkelere yapılmıştır. 2005 yılında Yeşil Hat Tüzüğü'nün devreye girmesiyle Güney Kıbrıs'a ihracat yapılmaya başlanmıştır. Tüzüğün bütünüyle uygulanmamasından dolayı Güney ile yapılan ihracat, toplam KKTC ihracatı içerisinde küçük bir paya sahiptir. Bu oran düşük olmakla birlikte yıllar itibarıyla seviyesini korumuştur.

2011 yılı ilk dokuz aylık döneminde Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat tutarları, 2010 yılı aynı dönemine göre, yüzde 8,89 oranında artarak toplam 4,5 milyon eurodan 4,9 milyon euroya yükselmiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 1,8 milyon euro seviyesinde gerçekleşen ihracat miktarı 2011 yılı aynı çeyreğinde yüzde 5,56 oranında artmış ve 1,9 milyon euro olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.4

	Yeşil Hat Tüzüğü Kapsamında Güney Kıbrıs ile Yapılan İhracat (Milyon Euro)				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	1,4	2,1	1,3	1,2	6,0
2010	1,3	1,4	1,8	1,7	6,2
2011	1,4	1,6	1,9		4,9

Kaynak: Kıbrıs Türk Ticaret Odası

Eldeki en son verilere göre Ocak-Haziran 2011 dönemi toplam ithalat ise, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 16 oranında artarak 711 milyon ABD dolarından 823 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Turizm

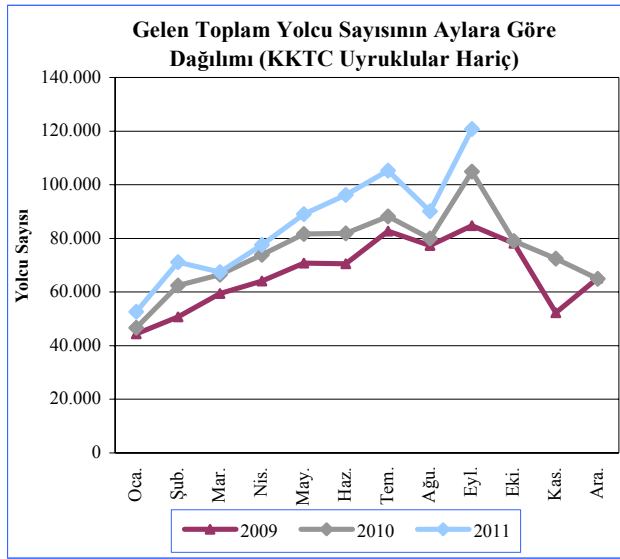
Ülkemiz ekonomisinde turizm önemli bir paya sahiptir. Bu bağlamda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gelen yabancı yolcu sayısı 2011 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre, yüzde 15,44 oranında artarak toplam 273.859 kişiden 316.131 kişiye ulaşmıştır.

Aylık dönemler bazında karşılaştırsak, 2010 yılı Temmuz ayında 88.208 olan yabancı yolcu sayısı 2011 yılı Temmuz ayında yüzde 19,28

oranında artarak 105.217 yolcuya ulaşmıştır. 2010 yılı Ağustos ayında 79.969 yolcu adamıza gelirken Ağustos 2011'de bu sayı yüzde 12,67 oranında artarak 90.099 kişi olmuştur. Eylül 2010'da 104.938 olan yabancı yolcu sayısı, 2011 yılının aynı ayında 15,13 oranında artarak 120.815 yolcuya ulaşmıştır. 2011 yılının dokuz aylık döneminde adamıza gelen toplam yabancı yolcu sayısı, bir önceki yıla kıyasla yüzde 12,24 oranında artarak 686.136 kişiden 770.150 kişiye ulaşmıştır.

Grafik 3.1

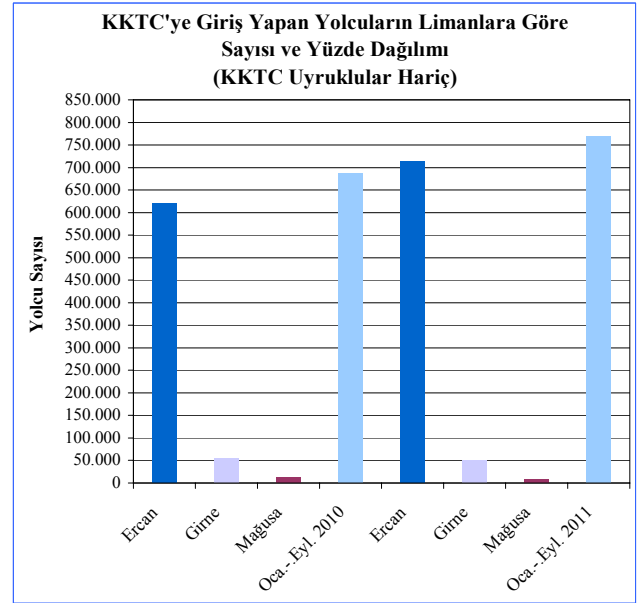
Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Grafik 3.2'de KKTC'ye giriş yapan yabancı yolcuların limanlara göre sayısı ve dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, ülkemizde mevcut tek havalimanı ve iki deniz kapısından giriş yapan kişilerin sayısı, 2011 yılının ilk dokuz aylık döneminde toplam 770.150 kişidir. Bu dönemde Ercan Hava Limanı, ülkeye toplam girişlerin yüzde 93'ünün yapıldığı kapı olmuştur. Girne Limanı'ndan giriş yapanlar yüzde 6, Mağusa Limanı'ndan giriş yapanlar ise, ülkeye toplam girişlerin ancak yüzde 1'ini oluşturmaktadır.

2011 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla Ercan Havalimanı'ndan giriş yapan yabancıların sayısı toplam 712,222 olurken, girişlerde Girne ve Mağusa limanlarını tercih eden yabancıların

toplam sayısı sırasıyla 49,167 ve 8,761 kişi olarak kaydedilmiştir.

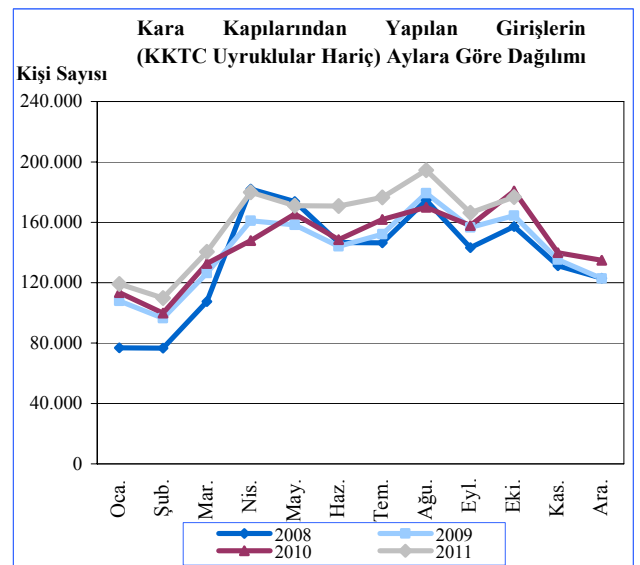
Grafik 3.2

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

2010 yılı üçüncü çeyreğinde toplam 489.702 kişi olarak gerçekleşen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne kara kapılarından giriş yapan yabancıların sayısı 2011 yılı aynı döneminde yüzde 9,73 oranında artarak toplam 537,334 kişiye yükselmiştir.

Grafik 3.3

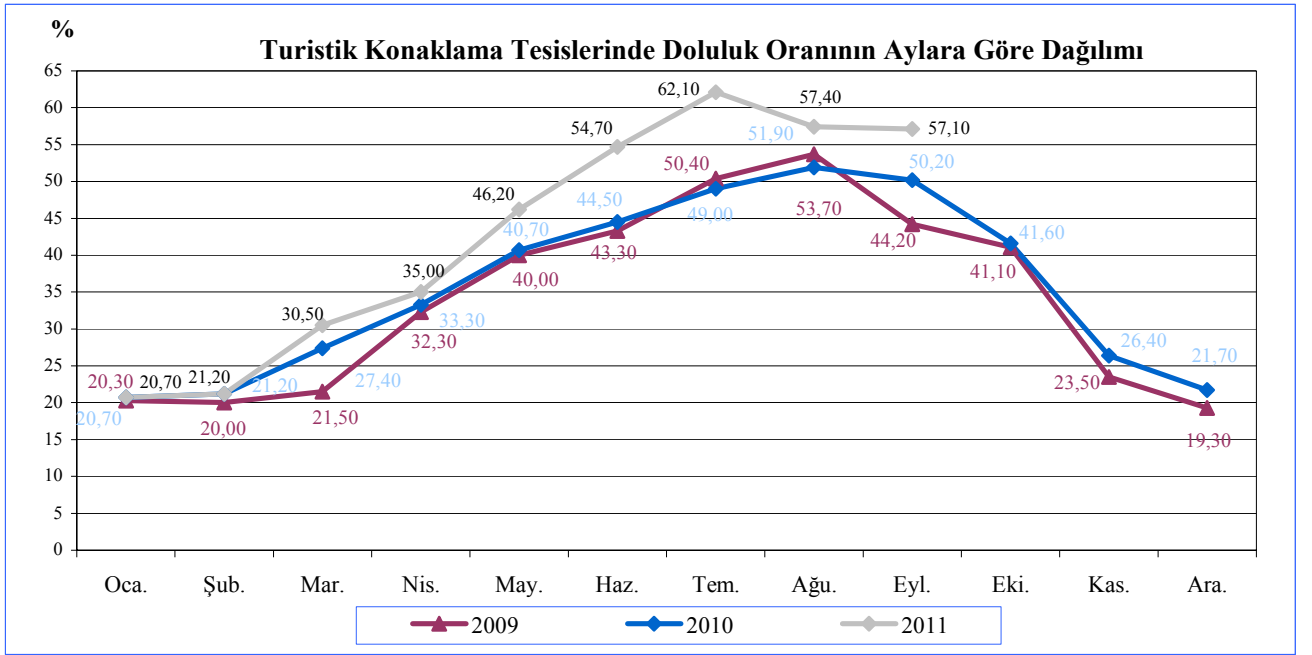
Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

KKTC’de faaliyet gösteren turistik konaklama tesislerinde doluluk oranlarının aylara göre dağılımı Grafik 3.4’de gösterilmektedir. Turizmin en yoğun yaşandığı dönem olan 2011 yılının üçüncü çeyreğinde, turistik konaklama tesisleri doluluk oranları da artmıştır. Buna göre, 2011 yılı Nisan ayında yüzde 35, Mayıs ayında yüzde 46,2 ve Haziran ayında ise, yüzde 54,7 oranında gerçekleşen doluluk oranlarının, üçüncü çeyrek ayları olan Temmuz, Ağustos ve Eylül

Eylül’de sırasıyla yüzde 62,10, yüzde 57,40 ve yüzde 57,10 oranında gerçekleştiği görülmektedir.

2010 yılı ilk dokuz aylık döneminde turistik konaklama tesislerinde ortalama yüzde 38,60 oranında gerçekleşen doluluk oranı, 2011 yılı aynı döneminde yüzde 43,80’de artış göstererek yüzde 43,80’e ulaşmıştır.

Grafik 3.4

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

4. BÜTÇE GELİŞMELERİ

2010 - 2011 Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları

KKTC 2011 mali yılı bütçesi yılın ilk dokuz ayında 1.896,7 milyon TL giderine karşılık 2.024,4 milyon TL gelir elde ederek 127,7 milyon TL bütçe fazlası vermiştir. Dokuz aylık bu dönem içerisinde bütçe giderleri toplamı bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde 9,88 artış gösterirken, bütçe gelirlerindeki artış yüzde 7,59 seviyesinde kalmıştır. 2011 yılının ilk dokuz ayında yılsonu itibarıyla gerçekleşmesi öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 66,34'ü tahsil edilirken, bütçe giderlerinin yüzde 57,63'ü kullanılmıştır.

Tablo 4.1'den de anlaşılacağı üzere, KKTC 2011 mali yılı üçüncü çeyrek bütçe gelişmelerinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, bütçe gelir ve gider toplamlarında sırasıyla yüzde 8,74 ve 12,85 artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2011 yılı üçüncü çeyreğinde sırasıyla 683,7 ve 680,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 25,7 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2011 yılı aynı döneminde 3,1 milyon TL fazla vermiştir.

Tablo 4.1

2010-2011 Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları (Milyon TL)

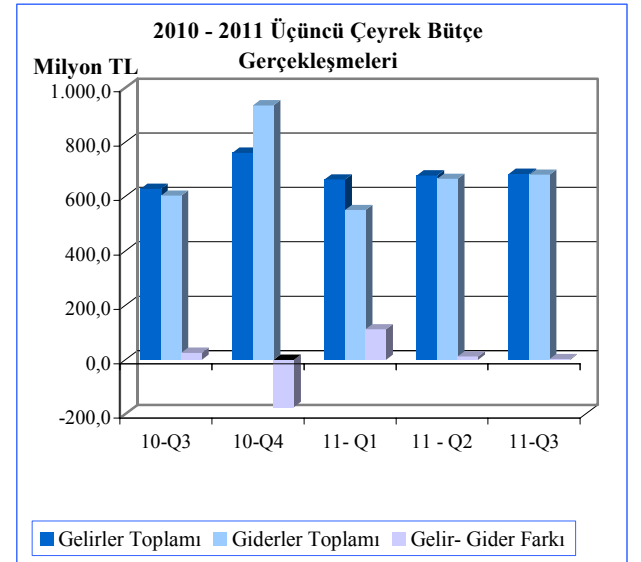
Açıklama	2010		2011		Yüzde Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q3	Tadil Ödenek	Q3	
		Gerçekleşme		Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	2.643,0	628,7	3.051,1	683,7	8,74
Bütçe Giderleri	2.661,0	603,1	3.291,0	680,6	12,85
Bütçe Dengesi	-18,0	25,7	-239,9	3,1	-87,89

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2011 yılının tamamı için öngörülen 3.051,1 milyon TL'lik bütçe gelirleri toplamının yüzde 22,41'i üçüncü çeyrek içinde tahsil edilirken, 2010 yılı aynı döneminde bu oran yüzde 23,79 olmuştur. 2011 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılması öngörülen 3.291 milyon TL'nin ise, yüzde 20,68'i üçüncü çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 22,66 olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe gelir ve gider gelişmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir. 2011 yılı üçüncü çeyreğinde hem gelir hem de gider kalemlerinde yukarıda belirtilen değişimlerin gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 4.1

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Gelirler

2011 mali yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre, 55 milyon TL artış göstererek 628,7 milyon TL'den 683,7 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemler arasında meydana gelen artışın temelini, vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 7,94 ve yüzde 8,54 oranlarındaki artışlar oluşturmuştur. Söz

konusu vergi gelirleri kalemi 2011 yılı üçüncü çeyreği içinde 356,1 milyon TL, vergi dışı gelirler kalemi ise, 127,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde alınan bağış yardım ve krediler kalemi ise, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,35 artış göstermiş ve 181 milyon TL'den 192,5 milyon TL'ye ulaşmıştır.

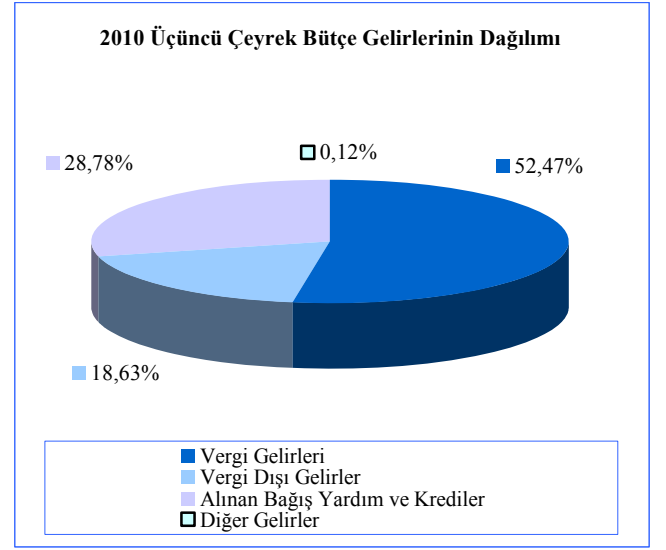
Tablo 4.2

Bütçe Gelirleri (Milyon TL)			
Açıklama	2010 Q3	2011 Q3	Yüzde Değişim
Vergi Gelirleri	329,9	356,1	7,94
Vergi Dışı Gelirler	117,1	127,1	8,54
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	181,0	192,5	6,35
Diğer Gelirler	0,7	8,0	1.042,80
Toplam	628,7	683,7	8,74

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

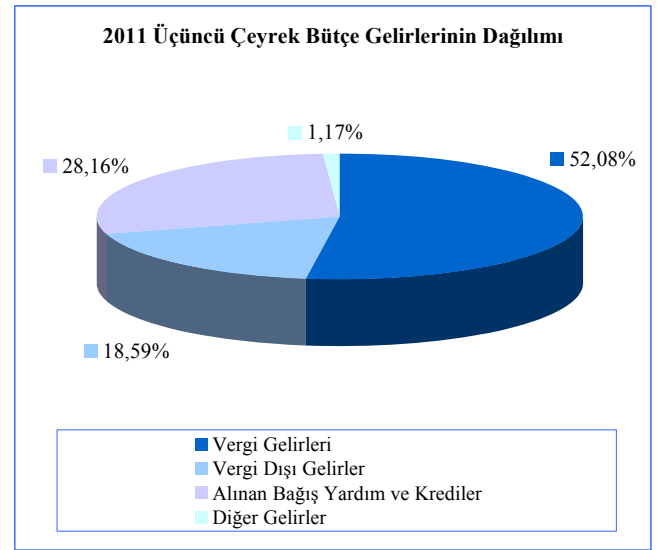
2011 yılı üçüncü çeyreğinde vergi dışı gelirler, vergi gelirleri, alınan bağış yardım ve krediler kalemlerindeki artış hızları bir önceki yılın aynı dönemine göre çok büyük farklılıklar göstermemiştir. Buna göre, 2011 yılının üçüncü çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 28,16 iken, vergi dışı gelirler kaleminin payı yüzde 18,59 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde vergi gelirleri, toplam bütçe gelirlerinin yüzde 52,08'ini teşkil etmektedir.

Grafik 4.2

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Grafik 4.3

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Giderler

2011 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 12,85 artış göstererek 603,1 milyon TL'den 680,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışa en büyük katkıyı, yüzde 16,56 oranında ve 48,6 milyon TL tutarında yükselen, bütçe giderleri içerisinde en büyük paya sahip, cari transferler kalemi yapmıştır. Cari transferler kalemi 2011 yılı üçüncü çeyreğinde 342,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönem içerisinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,78 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi ise, 246,4 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Mal hizmet alım giderleri ise, aynı dönemler arasında yüzde 29,74 artış göstermiş ve 39,7 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.3

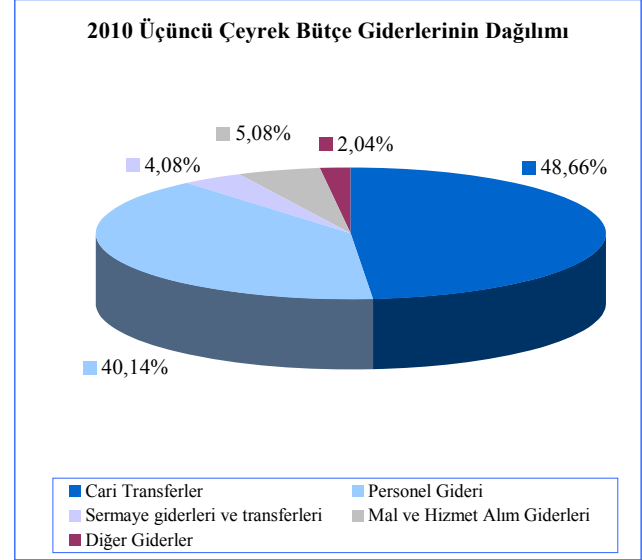
Bütçe Giderleri (Milyon TL)			
	2010 Q3	2011 Q3	Yüzde Değişim
Cari Transferler	293,5	342,1	16,56
Personel Giderleri	242,1	246,4	1,78
Sermaye Giderleri ve Transferler	24,6	28,8	17,07
Mal Hizmet Alım Giderleri	30,6	39,7	29,74
Diğer Giderler	12,3	23,6	91,87
Toplam	603,1	680,6	12,85

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre, bütçe giderlerini oluşturan kalemlerin toplam giderler içerisindeki ağırlıkları değişim göstermiştir. Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 40,14 iken, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde 36,21'e gerilemiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 48,66'sını oluşturan cari transferler kaleminin payı 2011 yılı üçüncü çeyreğinde artış göstermiş ve yüzde 50,26 olmuştur. Personel

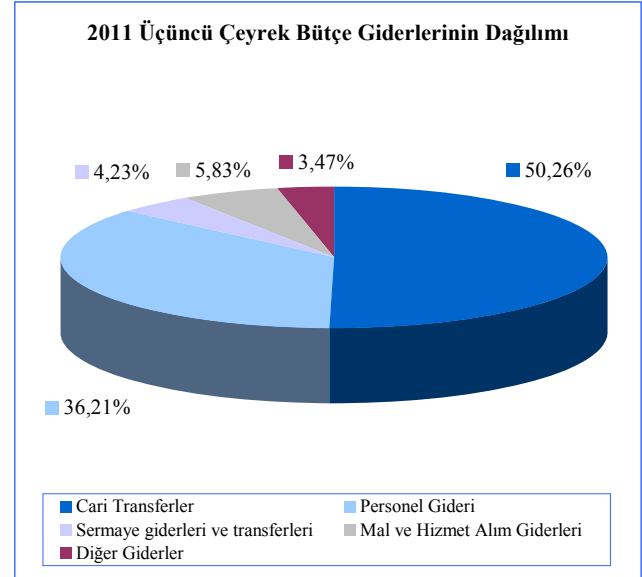
giderleri ve cari transferler kalemlerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 88,80'den yüzde 86,47'ye gerilemiştir.

Grafik 4.4

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Grafik 4.5

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Finansman Dengesi

Bütçe gelirlerinden TC kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde 2010 yılının aynı dönemine göre yüzde 7,29 artış göstererek -104,2 milyon TL'den -111,8 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,95 düşüş göstererek 126,2 milyon TL'den 114,9 milyon TL'ye gerilemiştir. Finansman ihtiyacından fazla kredi kullanılması nedeniyle 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bütçe fazlası oluşmuştur.

Vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, 26,2 ve 10 milyon TL artışlar yaşanmasına bağlı olarak, yerel gelirler kaleminde aynı dönemler içinde yüzde 9,72 artış yaşanmış ve yerel gelirler toplamı 491,2 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2011 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 72,17 olmuştur. Aynı oran 2010 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 73,79'dur. 2011 yılı üçüncü çeyrek içinde oluşan 111,8 milyon TL tutarındaki finansman açığı, yerel gelirlerin yüzde 22,76'sına denk gelmektedir.

Tablo 4.4

Finansman Dengesi (Milyon TL)		
	2010 Q3	2011 Q3
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	502,5	568,8
1. Yerel Gelirler	447,7	491,2
Vergi Gelirleri	329,9	356,1
Vergi Dışı Gelirler	117,1	127,1
Sermaye Gelirleri ve Alacaklardan Tah.	0,7	8,0
2. Dış Yardımlar	54,8	77,6
TC Yardımları	54,8	77,6
Bütçe Giderleri	606,7	680,6
Personel Giderleri	242,0	246,4
Cari Transferler	293,5	342,1
Sermaye Giderleri	24,6	28,8
Diğer Giderler	46,6	63,3
Finansman Dengesi	-104,2	-111,8
Finansman	126,2	114,9
TC Kredileri	126,2	114,9
İç Borçlanma	-	-

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

5. PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetim Kurulu'nun 9 Ağustos 2011 tarih ve 210 sayılı kararındaki talebi doğrultusunda yapılan değerlendirme sonucunda K. Continental Bank Ltd.'in bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin 39/2001 sayılı Bankalar Yasası'nın 37. maddesi uyarınca kaldırılmasına karar verilmiştir. KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 10 Ağustos 2011 tarih ve 809 sayılı kararı ile 25 Ağustos 2011 tarih ve

143 sayılı kararları Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı Haziran 2011 sonunda 23 iken, Eylül 2011 sonunda K. Continental Bank Ltd.'in çıkarılmasıyla 22'ye düşmüştür. Sektördeki 22 bankanın 3'ü kamu bankası, 12'si özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır. 2011 yılının üçüncü çeyreği sonunda özel sermayeli bankaların toplam banka sayısı içindeki payı yüzde 54,54'dür. Özel sermayeli banka grubunu sırasıyla, yüzde 31,82'lik payla şube bankalar ve yüzde 13,64'lük payla kamu bankaları izlemektedir.

Tablo 5.1

	Banka Sayısındaki Gelişmeler									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Mart 2011	Haziran 2011	Eylül 2011
Kamu Bankaları	3	2	2	2	2	2	4	4	4	3
Özel Sermayeli Bankalar	16	15	15	15	15	15	12	12	12	12
Şube Bankaları	6	6	6	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	25	23	23	24	24	24	23	23	23	22

Kaynak: KKTCCMB

Not : TMSF Bankaları, kamu bankaları grubunda gösterilmiştir.

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı 2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda, bir önceki çeyreğe göre 2 adet artarak 189'a yükselmiştir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında (Tablo 5.2); toplam şube sayısının yüzde

59,26'sının özel sermayeli bankalara, yüzde 22,22'sinin şube bankalarına, yüzde 18,52'sinin kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.2

	Şube Sayısının Gelişimi ve Yüzde Dağılımı									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Mart 2011	Haziran 2011	Eylül 2011
Kamu Bankaları	29	23	23	24	27	29	34	36	36	35
Özel Sermayeli Bankalar	88	83	83	95	111	120	118	109	111	112
Şube Bankaları	21	25	28	30	32	35	40	40	40	42
Toplam	138	131	134	149	170	184	192	185	187	189
Yüzde Dağılımı										
Kamu Bankaları	21,01	17,56	17,16	16,11	15,88	15,76	17,71	19,46	19,25	18,52
Özel Sermayeli Bankalar	63,77	63,36	61,94	63,76	65,30	65,22	61,46	58,92	59,36	59,26
Şube Bankaları	15,22	19,08	20,90	20,13	18,82	19,02	20,83	21,62	21,39	22,22

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Haziran-Eylül 2011 döneminde 6 kişi artarak 2.397'den 2.403'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 1.396'sı özel sermayeli bankalarda, 554'ü kamu bankalarında, 453'ü şube bankalarında çalışmaktadır.

Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 21 kişi azalarak 2.424'den 2.403'e gerilemiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; özel sermayeli bankalarda çalışan personel sayısının 48 kişi

azalmasına karşın, kamu bankalarında 2, şube bankalarında ise 25 kişilik artış olduğu görülmektedir. (Tablo 5.3)

Eylül 2010'da sektörün toplam personel sayısının yüzde 17,66'sına sahip olan şube bankalarının payı Eylül 2011 sonunda yüzde 18,85'e yükselmiştir. Aynı dönemlerde kamu bankalarının payı yüzde 22,77'den yüzde 23,05'e yükselmiş, özel sermayeli bankalarının payı ise, yüzde 59,57'den yüzde 58,09'a gerilemiştir.

Tablo 5.3

	Personel Sayısı Dağılımı (%)										
	2006	2007	2008	2009	Mar. 2010	Haz. 2010	Eyl. 2010	Ara. 2010	Mar. 2011	Haz. 2011	Eyl. 2011
Kamu Bankaları	491	518	558	562	560	557	552	549	565	561	554
Özel Sermayeli Bankalar	1.257	1.386	1.432	1.433	1.434	1.443	1.444	1.437	1.386	1.382	1.396
Şube Bankaları	296	345	382	413	427	428	428	443	439	454	453
Toplam	2.044	2.249	2.372	2.408	2.421	2.428	2.424	2.429	2.390	2.397	2.403
Yüzde Dağılım											
Kamu Bankaları	24,02	23,03	23,52	23,34	23,13	22,94	22,77	22,60	23,64	23,40	23,05
Özel Sermayeli Bankalar	61,50	61,63	60,37	59,51	59,23	59,43	59,57	59,16	57,99	57,66	58,09
Şube Bankaları	14,48	15,34	16,11	17,15	17,64	17,63	17,66	18,24	18,37	18,94	18,85

Kaynak: KKTCMB

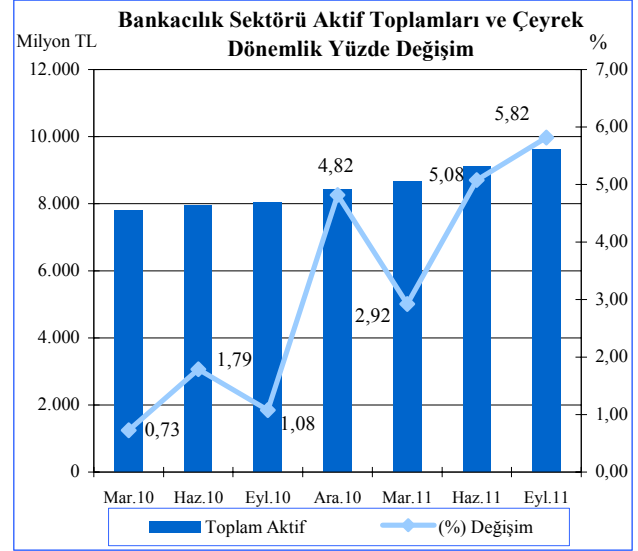
Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu

Bankacılık sektörünün aktif toplamı Haziran 2011'e göre, yüzde 5,82 oranında artarak Eylül 2011 itibarıyla 9.632,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde likit aktifler yüzde 6,61, menkul değerler cüzdanı yüzde 2,26 ve brüt krediler yüzde 5,06 oranında artış göstermiştir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde sektörün toplam aktiflerinin yüzde 19,95 oranında arttığı görülmektedir. Söz konusu dönemde sektörün brüt kredileri yüzde 26,19, likit aktifleri yüzde 6,99 ve menkul değerler cüzdanı ise, yüzde 64,84 oranında artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduatın, Haziran 2011'e göre artış oranı Eylül 2011 sonunda yüzde 6 olmuştur. Bu dönemde özkaynakların artış oranı ise, yüzde 6,43'dür. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde mevduatta yüzde 20,49, özkaynaklarda yüzde 19 oranında artış olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam aktifleri 2011 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2,92, ikinci çeyreğinde yüzde 5,08, üçüncü çeyreğinde yüzde 5,82 oranında artmıştır. 2010 yılının çeyrek dönemlerinde bu oranlar sırasıyla yüzde 0,73, yüzde 1,79, yüzde 1,08 ve yüzde 4,82'dir.

Grafik 5.1

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.4

	Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)									
	2010				2011			Yüzde Değişim		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2011-09/2011	09/2010-09/2011	
Likit Aktifler	2.346,3	2.355,9	2.304,4	2.493,8	2.358,0	2.312,6	2.465,5	6,61	6,99	
MDC	656,3	565,6	547,2	500,2	611,7	882,1	902,0	2,26	64,84	
Krediler (Brüt)	4.015,1	4.189,4	4.260,8	4.630,7	4.850,5	5.117,5	5.376,8	5,06	26,19	
Diğer Aktifler	786,9	833,4	917,7	792,1	842,4	790,4	887,8	12,32	-3,25	
Toplam Aktif-Pasif	7.804,6	7.944,3	8.030,1	8.416,8	8.662,6	9.102,6	9.632,1	5,82	19,95	
Mevduat	6.607,8	6.713,9	6.737,6	7.066,9	7.365,3	7.658,4	8.118,1	6,00	20,49	
Diğer Pasifler	377,6	362,3	387,2	414,4	389,4	432,0	436,7	1,09	12,78	
Özkaynaklar	819,2	868,1	905,3	935,5	907,9	1.012,2	1.077,3	6,43	19,00	

Kaynak: KKTCMB

2011 yılının üçüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay yüzde 55,82 oran ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 25,60 payla likit aktifler, yüzde 9,36 payla menkul değerler cüzdanı ve yüzde 9,22'lik payla diğer aktifler takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde yapısal dağılım yönünden değerlendirildiğinde, likit aktiflerde ve diğer aktiflerdeki daralmaya karşın, brüt krediler ile MDC'de genişleme olduğu görülmektedir. Bu dönemde brüt kredilerin aktif toplamı içerisinde payı yüzde 53,06'dan yüzde 55,82'ye, MDC yüzde 6,81'den yüzde 9,36

düzeyine yükselirken, likit aktifler yüzde 28,70'den yüzde 25,60'a, diğer aktifler yüzde 11,43'den yüzde 9,22'ye gerilemiştir.

Eylül 2011 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 84,28'ini mevduat, yüzde 11,18'ini özkaynaklar ve yüzde 4,54'ünü diğer pasifler oluşturmaktadır.

Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde mevduatın toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 83,91 düzeyinden yüzde 84,28 düzeyine yükselmiş, özkaynakların payı ise, yüzde 11,27 seviyesinden yüzde 11,18 seviyesine gerilemiştir.

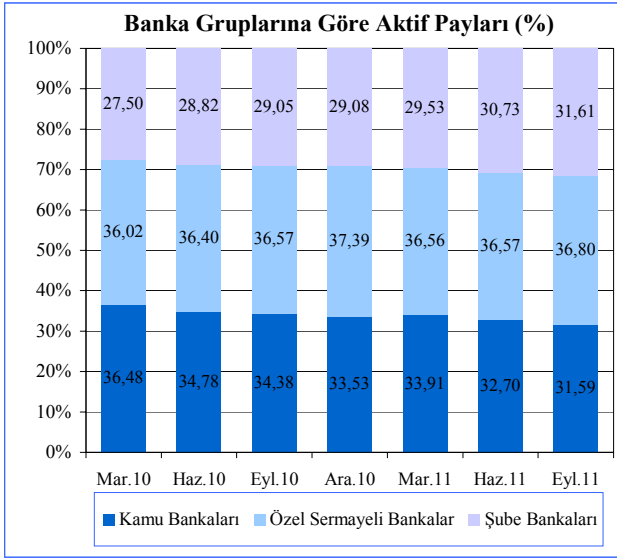
Tablo 5.5

Aktif	Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Dağılımı (%)						
	2010				2011		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Likit Aktifler	30,06	29,66	28,70	29,63	27,22	25,41	25,60
MDC	8,41	7,12	6,81	5,94	7,06	9,69	9,36
Krediler (Brüt)	51,45	52,73	53,06	55,02	55,99	56,22	55,82
Diğer Aktifler	10,08	10,49	11,43	9,41	9,72	8,68	9,22
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif							
Mevduat	84,67	84,51	83,91	83,96	85,02	84,13	84,28
Diğer Pasifler	4,83	4,56	4,82	4,92	4,50	4,75	4,54
Özkaynaklar	10,50	10,93	11,27	11,12	10,48	11,12	11,18
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Sektörün toplam aktiflerinin banka gruplarına dağılımının gösterildiği Grafik 5.2'ye göre; 2011 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla şube bankaları grubu yüzde 30,73'den yüzde 31,61'e, özel sermayeli bankalar grubu yüzde 36,57'den yüzde 36,80 düzeyine yükselmiştir. Kamu bankaları grubu yüzde 32,70 seviyesinden yüzde 31,59'a gerilemiştir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde ise, özel sermayeli bankalar ile şube bankaları gruplarında artış, kamu bankaları grubunda azalma olmuştur.

Grafik 5.2

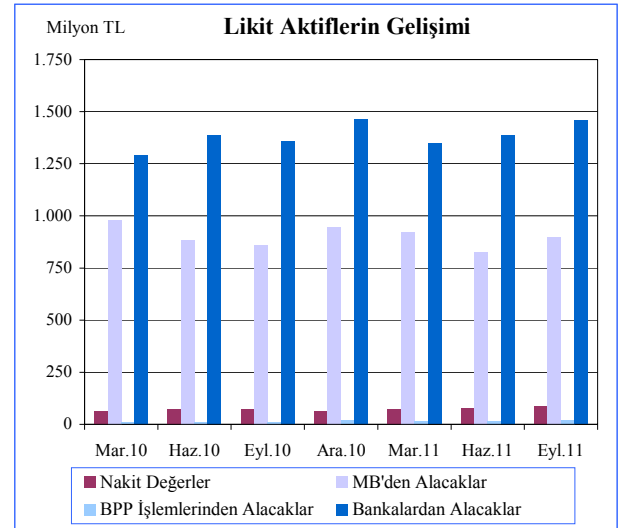
Kaynak: KKTMB

Likit Varlıklar

2011 yılının üçüncü çeyreği sonunda bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, bir önceki çeyreğe göre 152,9 milyon TL artarak 2.312,6 milyon TL'den 2.465,5 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde nakit değerler kaleminde 9,5 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 72,5 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 4 milyon TL ve bankalardan alacaklarda 66,9 milyon TL artış meydana gelmiştir.

2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda 2.304,4 milyon TL olan likit aktifler, 2011 yılının aynı döneminde yüzde 6,99 oranında artarak 2.465,5 milyon TL seviyesine çıkmıştır. Anılan dönemde, bankalardan alacaklar kalemi 1.360,5 milyon TL'den 1.457 milyon TL'ye, nakit değerler 72,9 milyon TL'den 87,9 milyon TL'ye, Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi 859,9 milyon TL'den 899,1 milyon TL'ye ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 11,1 milyon TL'den 21,5 milyon TL'ye ulaşmıştır.

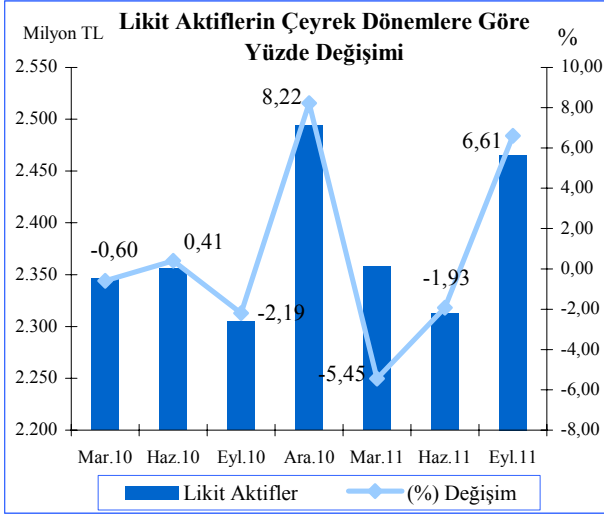
Grafik 5.3

Kaynak: KKTMB

Likit aktiflerin çeyrek dönemlere göre yüzde değişiminin verildiği aşağıdaki grafikten de görüleceği üzere; 2010 yılının ikinci ve son çeyreğinde artış, birinci ve üçüncü çeyreğinde ise, azalış olmuştur. 2011 yılı birinci çeyreğinde yüzde 5,45, ikinci çeyreğinde 1,93 oranlarında gerileme, üçüncü çeyreğinde ise, yüzde 6,61 oranında artış olmuştur.

Grafik 5.4

Kaynak: KKTCMB

Krediler

Bankacılık sektörünün temel görevi finansal aracılık yapmaktır. Dolayısıyla, bankaların topladığı fonlar sayesinde verdiği krediler takip edilmesi gereken önemli bir göstergedir. Eylül 2011 itibarıyla, kredilerin türlerine göre dağılımına bakıldığında, geçmiş dönemlerde olduğu gibi işletme kredileri bir önceki çeyreğe göre 227,6 milyon TL artarak 2.581,8 milyon TL ile birinci sırada yer almaktadır. Bunu 1.637,0 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde işletme kredileri 1.972,2 milyon TL'den 2.581,8 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 1.182,9 milyon TL'den 1.637 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.6

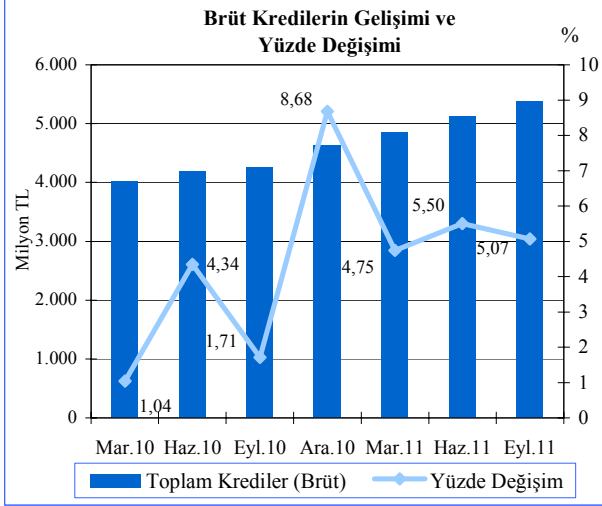
	Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)						
	2010				2011		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
İşletme Kredileri	1.858,7	1.966,9	1.972,2	2.202,2	2.262,1	2.354,2	2.581,8
Tüketici Kredileri	1.054,5	1.151,6	1.182,9	1.273,7	1.368,8	1.515,1	1.637,0
Kredi Kartları	124,7	133,7	140,8	146,3	144,5	156,0	164,0
İskonto ve İştira Senetleri	44,1	46,5	53,0	59,3	55,4	63,0	64,0
Diğer Yatırım Kredileri	6,7	6,0	6,2	6,5	20,3	26,3	26,7
İthalat Kredileri	14,6	15,0	15,5	16,8	16,8	17,6	20,0
Fon Kaynaklı Krediler	16,4	16,1	14,3	14,4	13,4	12,8	14,0
İhtisas Kredileri	21,6	20,2	15,8	19,4	22,2	17,3	12,6
İhracat Kredileri	1,6	1,7	1,9	4,5	6,4	10,4	12,1
KKTCMB Kaynaklı Krediler	7,6	6,1	4,4	5,8	5,7	5,7	6,9
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	1,7	1,7	1,7	1,0	0,0	1,2	1,2
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	421,0	371,0	400,7	439,4	488,6	490,9	412,7
Toplam Krediler	3.573,2	3.736,5	3.809,4	4.189,3	4.404,2	4.670,5	4.953,0

Not: TGA'lar dahil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, Grafik 5.5'ten de görüleceği üzere, 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren artmış ve en güçlü artış yüzde 8,68'lik oran ile dördüncü çeyrekte olmuştur. 2011 yılında da artmaya devam eden krediler, Eylül 2011 sonunda ikinci çeyreğe göre yüzde 5,07 oranında genişlemiştir.

Grafik 5.5

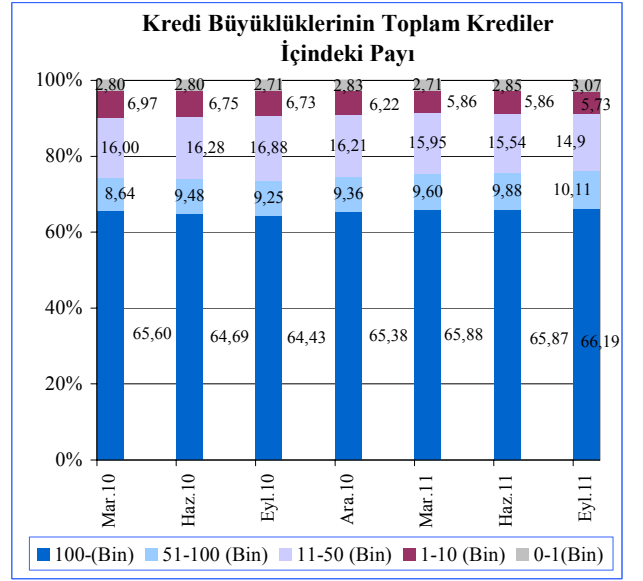

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi büyüklük oranlarına bakıldığında, Haziran 2011 sonunda yüzde 65,87 olan 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı Eylül 2011 itibarıyla 0,32 puan artarak yüzde 66,19 olmuştur. Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 14,90'luk paya sahip 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 10,11 ve 5,73'ünü oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, yüzde 3,07 payla 0-bin TL diliminde gerçekleşmiştir.

Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde; 100 bin TL'den büyük krediler ile 51-100 bin TL ve 0-1 bin TL dilimindeki kredilerde artış, 11-50 bin TL ile 1-10 bin TL dilimindeki kredilerde azalış olmuştur.

Grafik 5.6

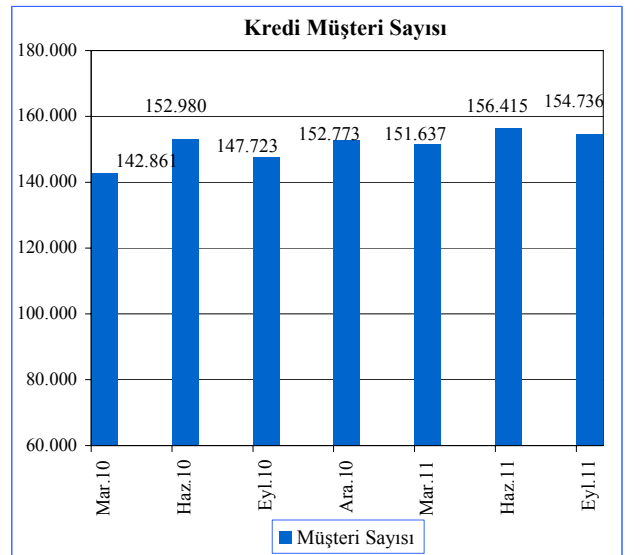

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi müşteri sayısı, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 1.679 kişi azalarak, 156.415'den 154.736'ya gerilemiştir.

Sektörün kredi müşteri sayısı, Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde 7.013 kişi artmıştır.

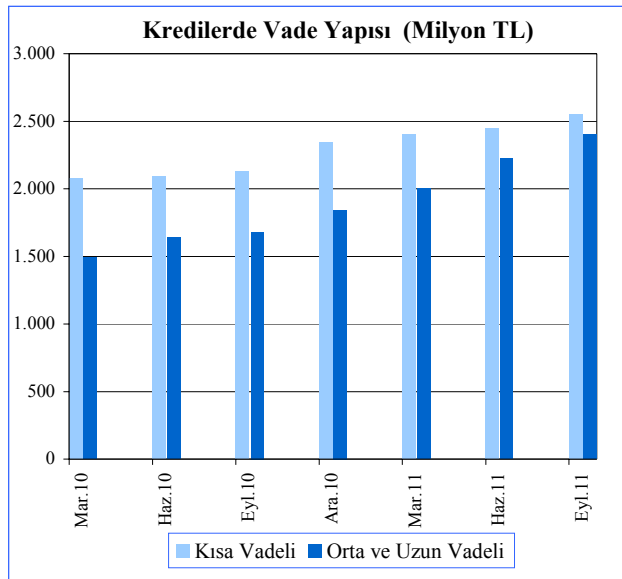
Grafik 5.7

Kaynak: KKTCCMB

Kısa vadeli krediler, 2011 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 102,9 milyon TL artarak, 2.445,7 milyon TL'den 2.548,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, yüzde 8,08 oranında artarak 2.224,7 milyon TL'den 2.404,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Kısa vadeli krediler, Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde yüzde 19,70, orta ve uzun vadeli krediler yüzde 43,08 oranında genişlemiştir.

Grafik 5.8

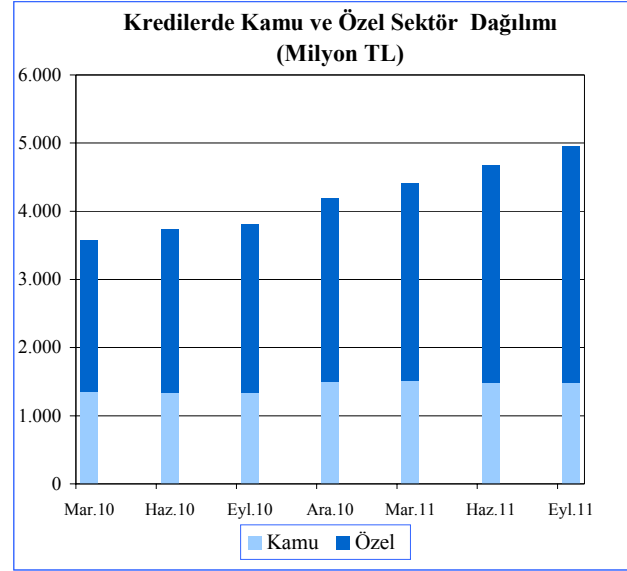
Kaynak: KKTCCMB

Eylül 2011 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 70,01'i özel sektöre, yüzde 29,99'u ise, kamuya kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesimine kullanılan krediler bir önceki çeyreğe göre 3,9 milyon TL artarak 1.481,5 milyon TL'den 1.485,4 milyon TL'ye, özel kesime kullanılan krediler ise, 278,6 milyon TL artarak 3.189 milyon TL'den 3.467,6 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu kesimine verilen krediler, Eylül 2010 sonunda 1.346,5 milyon TL'den 1.485,4 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Söz konusu dönemde özel kesime kullanılan krediler, 2.462,9 milyon TL düzeyinden 3.467,6 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Eylül 2010 ve Eylül 2011 sonunu kapsayan bir yıllık dönemde

kamu kesimine verilen kredilerin artış hızı yüzde 10,32, özel kesime kullanılan kredilerin artış hızı ise, yüzde 40,79'dur.

Grafik 5.9

Kaynak: KKTCCMB

Mevduat

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre 459,7 milyon TL artarak, Eylül 2011 dönemi itibarıyla, 8.118,1 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Sektörün mevduat toplamı bir yıllık dönemde ise, 1.380,5 milyon TL artış göstermiştir. Bu artış yüzde 20,49'a denk gelmektedir.

Eylül 2011 itibarıyla, mevduatın türlerine göre gelişiminin gösterildiği Tablo 5.6'ya bakıldığında, geçmiş dönemlerde olduğu gibi en büyük payın 6.162 milyon TL'lik meblağ ve yüzde 75,90'lık payla tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 905,1 milyon TL ve yüzde 11,15'lik payla ticari mevduat, 529,8 milyon TL ve yüzde 6,53'lük payla resmi mevduat izlemektedir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde tasarruf mevduatında yüzde 19,70 ve ticari mevduatta yüzde 30,49 artış, resmi mevduatta yüzde 8,51 oranında azalma görülmektedir.

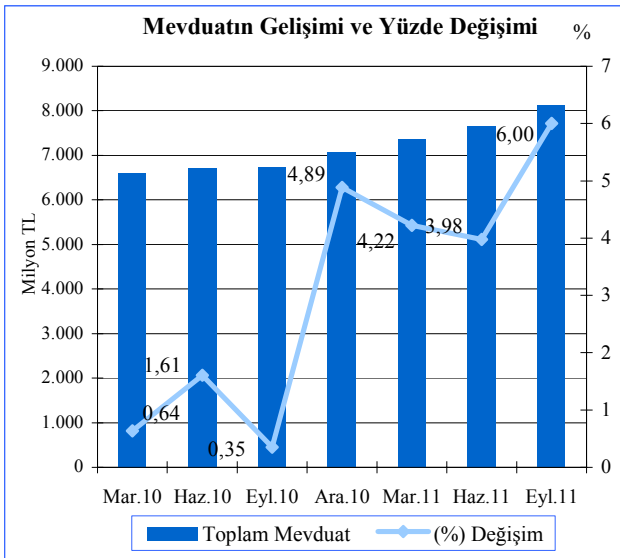
Tablo 5.6

	Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)						
	2010				2011		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Tasarruf	5.022,7	5.123,1	5.147,9	5.332,1	5.585,1	5.839,0	6.162,0
Ticari	638,2	745,1	693,6	679,6	781,4	834,0	905,1
Resmi	630,9	518,0	579,1	638,8	583,3	531,8	529,8
Bankalararası	120,2	153,3	138,5	224,1	218,1	234,0	295,2
Diğer	195,8	174,4	178,5	192,3	197,4	219,6	226,0
Toplam Mevduat	6.607,8	6.713,9	6.737,6	7.066,9	7.365,3	7.658,4	8.118,1

Kaynak: KKTCMB

Sektörün toplam mevduatının gelişiminin gösterildiği Grafik 5.10'a göre; mevduat 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren sürekli artmıştır. En yüksek artış ise, yüzde 6 ile 2011 yılının üçüncü çeyreğinde olmuştur.

Grafik 5.10

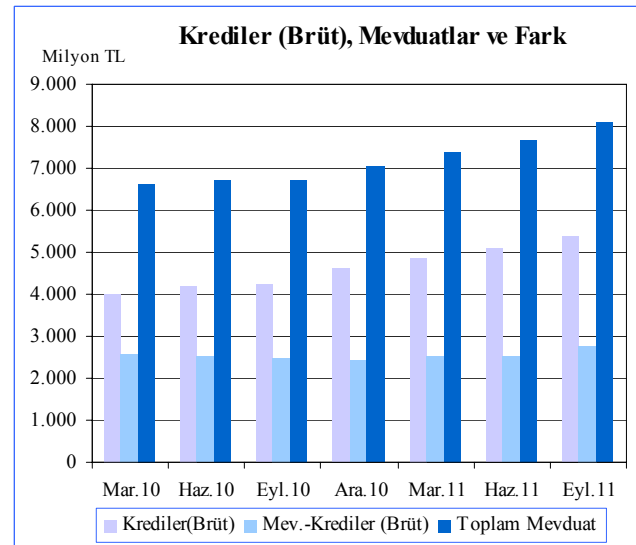

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler karşılaştırıldığı zaman, Haziran 2011 sonunda 2.540,9 milyon TL olan fark, Eylül 2011 sonunda 200,4 milyon TL artarak 2.741,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Eylül 2010-Eylül 2011 döneminde toplam mevduat ve brüt krediler arasındaki fark bir yıllık dönemde 64,5 milyon TL artış göstermiştir

Grafik 5.11

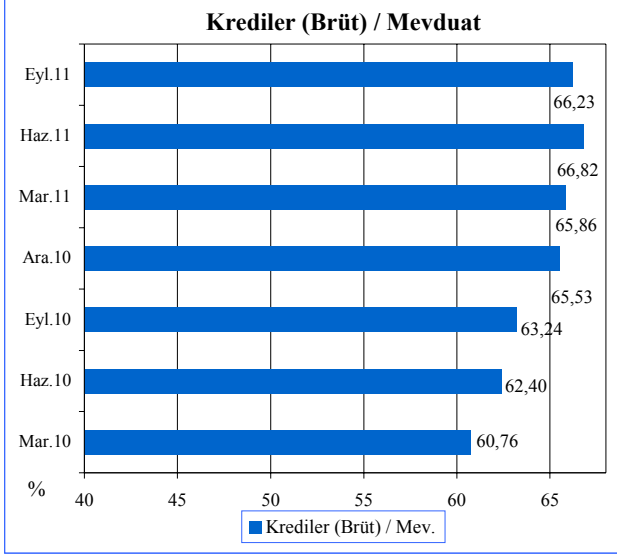

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,59 puan azalarak yüzde 66,23 oranında gerçekleşmiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 2,99 puan artmıştır.

Grafik 5.12

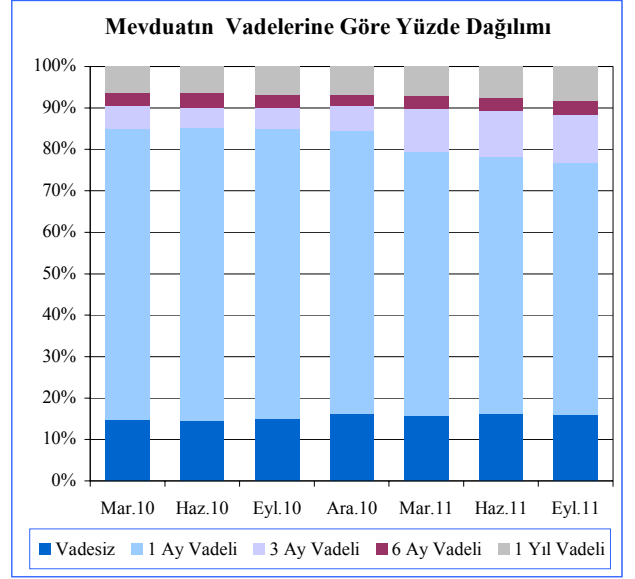

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğunun önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2011 sonunda bir önceki döneme göre 1,12 puan azalmasına rağmen yüzde 60,84'lük oranla bir ay vadeli mevduatta olduğu görülmektedir. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 16,03 oranla vadesiz, yüzde 11,68 oranla üç ay vadeli, yüzde 8,34 oranla bir yıl vadeli ve yüzde 3,11'lik oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Eylül 2010 - Eylül 2011 dönemini kapsayan bir yıllık dönemde vadesiz, üç ay vadeli, altı ay vadeli ve bir yıl vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payı sırasıyla 1,08, 6,60, 0,01 ve 1,52 puan artmış, bir ay vadeli mevduat ise 9,20 puan azalmıştır.

Grafik 5.13

Kaynak: KKTCCMB

Özkaynaklar

Sektörün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre 65,1 milyon TL artarak 2011 yılının üçüncü çeyreği sonunda 1.077,3 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Özkaynaklar 2011 yılının dokuz aylık döneminde yüzde 15,17, Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde ise, yüzde 19 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 78,5 milyon TL, yedek akçeler 34 milyon TL artış göstermiştir.

Tablo 5.8

	Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)						
	2010				2011		
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Ödenmiş Sermaye	528,6	562,3	562,5	567,4	567,6	630,2	641,0
Yedek Akçeler	101,8	107,6	107,6	107,8	121,6	133,3	141,6
Sabit Kıymet Yeniden Değer. Fonu	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,1
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	3,8	3,8	3,8	3,8	4,2	5,0	5,0
Dönem Kârı (Zararı)	52,2	104,0	141,0	170,6	42,4	98,0	162,5
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	129,3	86,9	86,9	82,3	168,6	142,2	124,1
Toplam	819,2	868,1	905,3	935,4	907,9	1.012,2	1.077,3

Kaynak: KKTCMB

Para Arzı

En dar tanımlı para arzı M1, Haziran 2011 dönemine göre Eylül 2011 sonunda yüzde 1,21 oranında artarak 1.401,1 milyon TL seviyesinden 1.418 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde 235,4 milyon TL artış olmuştur.

Haziran 2011 sonunda 7.362,1 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2011 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 5,66 oranında artarak 7.778,5 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 21,39 oranında artış göstermiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2011 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, 435,2 milyon TL artarak 7.943 milyon TL'den 8.378,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen büyüme yüzde 19,34'dür.

Tablo 5.9

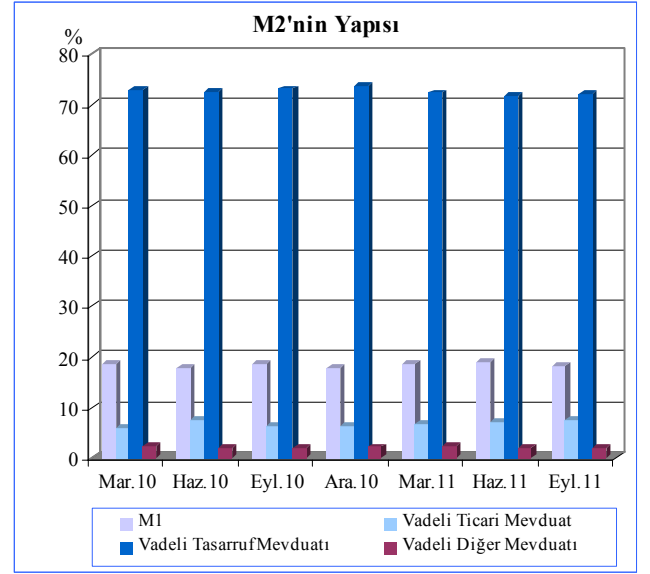
Yıllar	Para Arzı Verileri (Milyon TL)						
	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2005		695,9	12,53	3.382,8	12,10	3.848,9	13,78
2006		828,6	19,07	4.367,4	29,11	4.907,8	27,51
2007		859,5	3,73	4.620,4	5,79	5.138,7	4,70
2008		898,4	4,53	5.294,0	14,58	5.901,7	14,85
2009		1.152,2	28,25	6.193,4	16,99	6.842,3	15,94
2010	I	1.165,6	1,16	6.236,1	0,69	6.893,2	0,74
	II	1.149,9	-1,35	6.427,0	3,06	6.974,7	1,18
	III	1.182,6	2,84	6.408,1	-0,29	7.020,5	0,66
	IV	1.174,0	-0,73	6.592,6	2,88	7.292,8	3,88
2011	I	1.303,1	11,00	7.015,4	6,41	7.636,9	4,72
	II	1.401,1	7,52	7.362,1	4,94	7.943,0	4,01
	III	1.418,0	1,21	7.778,5	5,66	8.378,2	5,48

Kaynak: KKTCMB

M2 para arzının yapısına ilişkin bilgi verilen Grafik 5.14'e bakıldığında önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2011 itibarıyla da en büyük payın yüzde 72,24 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 18,23'lük payla M1, yüzde 7,43 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 2,10'luk oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde 0,81 puan azalarak yüzde 72,24'e düşmüştür. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden, M1 yüzde 18,45'den yüzde 18,23'e gerilemiş, vadeli ticari mevduat yüzde 6,40'dan yüzde 7,43'e, vadeli diğer mevduat yüzde 2,09'dan yüzde 2,10'a yükselmiştir.

Grafik 5.14

Kaynak: KKTCMB

6. FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

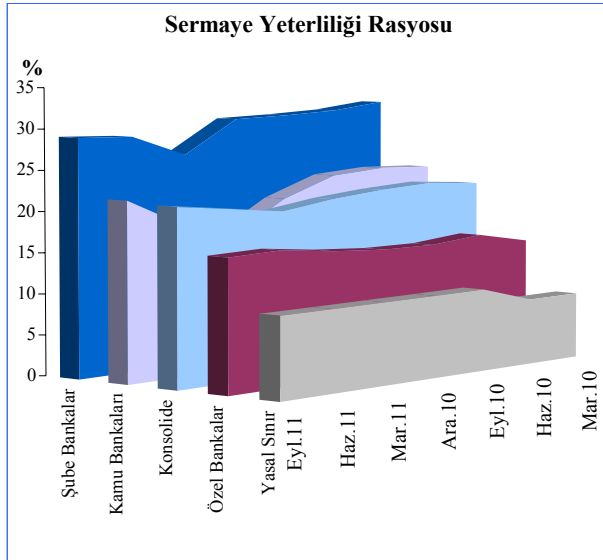
Sermaye Yeterliliği

Temmuz 2010'da SYSR 2 puan artırılmış ve yüzde 10 olarak uygulanmaya başlanmıştır. Sektörün Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu, Eylül 2011 sonunda bir önceki çeyreğe göre 0,84 puan artmış ve yasal sınırın oldukça üzerinde yüzde 21,70 seviyesinde gerçekleşmiştir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde SYSR 0,26 puan artarak yüzde 21,44'den yüzde 21,70'e yükselmiştir.

Eylül 2011 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 22,06, özel bankalarda 16,23 ve şube bankalarında 29,14 olarak gerçekleşmiştir. Haziran 2011 döneminde bu oranlar sırasıyla, yüzde 18,59, yüzde 16,39 ve yüzde 28,82 seviyesinde idi.

Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde SYSR, kamu bankaları grubunda 0,82 ve şube bankaları grubunda 0,97 puan düşmüş, özel bankalar grubunda ise, 1,23 puan artmıştır.

Grafik 6.1

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıklarına ilişkin bilgi sunulan Tablo 6.1'e bakıldığı zaman Eylül 2011 itibarıyla, tüm risk gruplarında artış gözlenmektedir. Yüzde 0, yüzde 20, yüzde 50 ve yüzde 100 risk grubuna giren risk ağırlıklı varlıkların artış oranı sırasıyla, yüzde 6,11, yüzde 7,08, yüzde 1,78 ve yüzde 7,76'dır. En çok artış, yüzde 20 ve yüzde 100'lük risk grubuna giren risk ağırlıklı varlıklarda olmuştur. Piyasa ve operasyonel risk toplamı bir önceki çeyreğe göre değişmemiş ve Eylül 2011'de de 1.270,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6.1

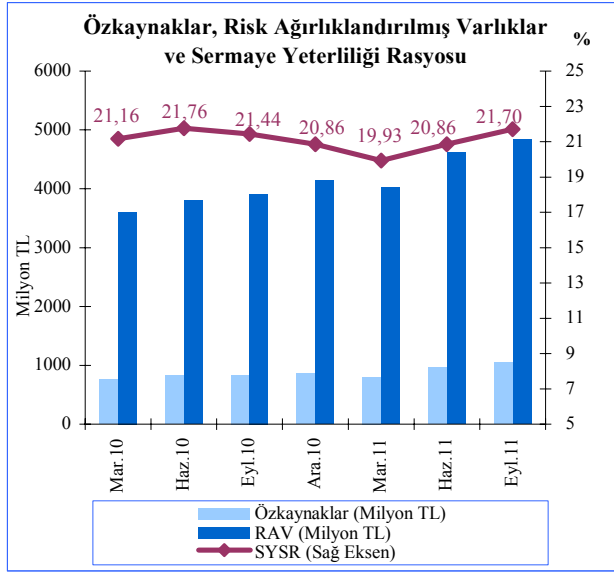
Risk Ağırlıklı Varlıklar (Milyon TL)			
	Haziran 2011	Eylül 2011	Yüzde Değişim
% 0	4.785,6	5.077,8	6,11
% 20	1.548,8	1.658,4	7,08
% 50	1.386,5	1.411,1	1,78
% 100	2.346,7	2.528,7	7,76
Piyasa Riski + Operasyonel Riski	1.270,8	1.270,8	0

Kaynak: KKTCCMB

Grafik 6.2'de de görüleceği üzere, 2011 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, SYSR'de, risk ağırlıklı varlıklarda ve özkaynaklarda sırasıyla, yüzde artış 4,03, 4,68 ve 8,89 oranında gerçekleşmiştir. Buna göre, Haziran 2011 sonunda 4.620,5 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıklar toplamı, Eylül 2011 sonunda 4.836,7 milyon TL, ilgili dönemde özkaynaklar 963,7 milyon TL'den 1.049,4 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde sektörün risk ağırlıklı varlıkları 216,2 milyon TL, özkaynaklar kalemi 85,7 milyon TL artmıştır.

Grafik 6.2

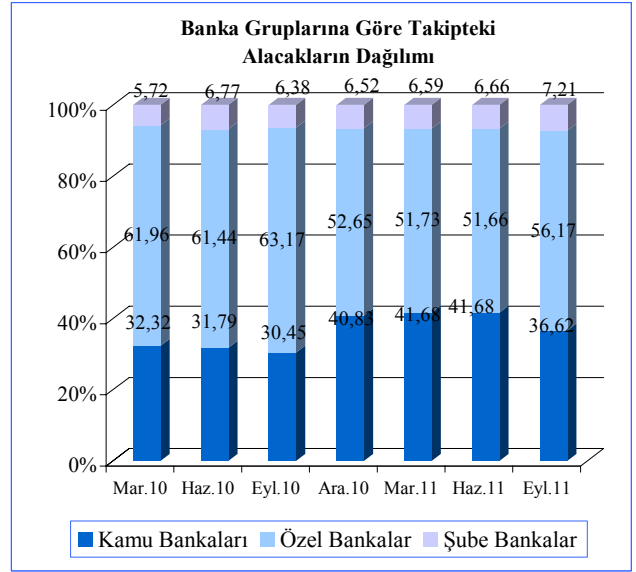

Not: Özkaynaklar, KKTC Bankalar Yasası, Madde 33 Altındaki Tebliğ'in 3. maddesine istinaden hesaplanmıştır.
Kaynak: KKTCMB

Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Haziran 2011 sonunda 446,9 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, Eylül 2011 sonu itibarıyla yüzde 5,19 azalarak 423,7 milyon TL seviyesine gerilemiştir. Aynı dönemlerde TGA banka gruplarına göre incelendiğinde, özel sermayeli ve şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında artış, kamu bankalarının payında azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Haziran 2011 - Eylül 2011 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 51,66 oranından yüzde 56,17'ye; şube bankalarının tahsili gecikmiş alacaklar içindeki payı ise, yüzde 6,66'dan yüzde 7,21'e yükselmiştir. Kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı ise, yüzde 41,68'den yüzde 36,62'ye gerilemiştir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde özel sermayeli bankaların sektör içindeki TGA payı yüzde 63,17'den yüzde 56,17'ye gerilerken; kamu bankalarının payı 30,45'den yüzde 36,62'ye, şube bankalarının payı ise, yüzde 6,38'den yüzde 7,21'e yükselmiştir.

Grafik 6.3

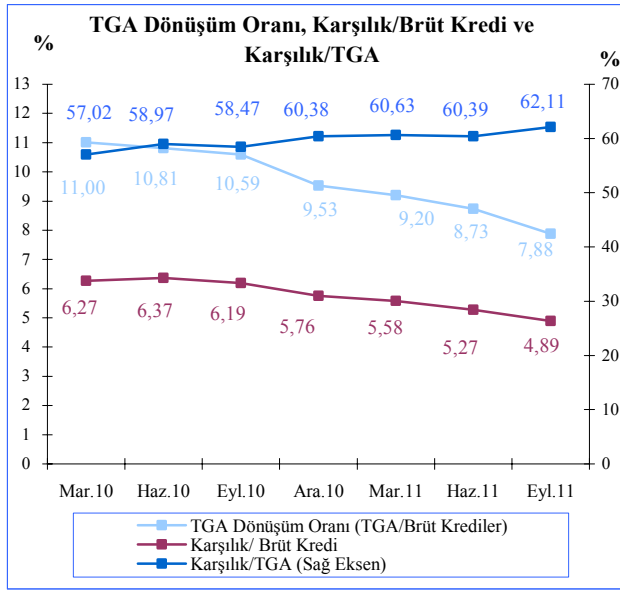
Kaynak: KKTCMB

Haziran 2011 sonunda yüzde 8,73 olan TGA dönüşüm oranı, Eylül 2011 sonunda 0,85 puan azalmış ve yüzde 7,88 olarak gerçekleşmiştir. Eylül 2010'da yüzde 10,59 olan TGA dönüşüm oranı, bir yıllık dönem içinde 2,71 puan gerilemiştir.

TGA için ayrılan karşılıklar oranı, Haziran 2011 itibarıyla yüzde 60,39 iken, Eylül 2011'de 1,72 puan artmış ve yüzde 62,11'e yükselmiştir. Eylül 2010 - Eylül 2011 döneminde TGA için ayrılan karşılıklar oranı 3,63 puan artmıştır.

2011 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 5,27 olan karşılıklar toplamının brüt kredilere oranı, 2011 yılı üçüncü çeyreği sonunda 0,38 puan azalarak yüzde 4,89 seviyesine gerilemiştir. Karşılık / Brüt kredi oranı bir yıllık dönemde 1,30 puan gerilemiştir.

Grafik 6.4

Kaynak: KKTCCMB

Finansal Sağlık Göstergeleri

Seçilmiş finansal sağlık göstergeleri 2011 yılı Eylül sonu itibarıyla bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı ile mevduattaki büyüme hızında ve sektörün SYSR oranında artış meydana gelmiştir. TGA'nın brüt krediler içindeki payında, kredilerdeki büyüme hızında ve brüt kredilerin hem toplam aktif hem de mevduat içindeki payında gerileme olmuştur. (Bkz.Tablo 6.2)

2011 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, 2011 yılı ikinci çeyrek sonuna göre, 0,19 puan artarak yüzde 25,59 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 28,70 olarak gerçekleşmiştir.

Tahsili gecikmiş alacakların brüt krediler içindeki payı, Eylül 2011 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre 0,85 puan azalarak yüzde 7,88 olarak gerçekleşmiştir. İlgili oran bir yıllık dönemde 2,71 puan azalmıştır.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren krediler(brüt)/mevduat oranı, bir önceki çeyreğe göre Eylül 2011 sonunda, 0,59 puan azalarak yüzde 66,23 seviyesine gerilemiştir. Mevduattaki büyüme hızı Haziran 2011 sonunda yüzde 3,98 iken, Eylül 2011 sonunda yüzde 6,00'ya yükselmiştir.

Sektörün aktif toplamı içerisinde brüt kredilerin payı, Haziran 2011'de yüzde 56,22 iken, Eylül 2011'de 0,40 puan azalarak yüzde 55,82 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde bu oran yüzde 53,06 olarak gerçekleşmiştir.

Brüt kredilerdeki büyüme hızı Eylül 2011 sonunda bir önceki döneme göre 0,43 puan azalarak 5,07 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2011 yılı ikinci çeyreğinde 7,99 olarak gerçekleşen finansal kaldıraç oranı, üçüncü çeyrekte 0,05 puan azalarak 7,94 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6.2

Açıklama	2010				2011		
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	30,06	29,65	28,70	29,63	27,22	25,40	25,59
SYSR	21,16	21,76	21,44	20,86	19,93	20,86	21,70
TGA / Brüt Krediler	11,00	10,81	10,59	9,53	9,20	8,73	7,88
Brüt Krediler / Mevduat	60,76	62,40	63,24	65,53	65,86	66,82	66,23
Brüt Krediler / Top. Aktifler	51,45	52,73	53,06	55,02	56,00	56,22	55,82
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	1,04	4,34	1,71	8,68	4,75	5,50	5,07
Mevduatlardaki Büyüme Hızı	0,64	1,61	0,35	4,89	4,22	3,98	6,00
Finansal Kaldıraç *	8,53	8,15	7,87	8,00	8,54	7,99	7,94

* Finansal Kaldıraç: Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCCMB

2011 yılı ikinci çeyrekte yüzde 1,80 olan sektör aktif kârlılığı üçüncü çeyrekte yüzde 1,70'e ve özkaynak kârlılığı ise, yüzde 16,30'dan yüzde 15,10'a gerilemiştir. Net faiz marjı ise, yüzde 3,85'den yüzde 2,97'e gerilemiştir.

Tablo 6.3

Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları							
Açıklama	2010				2011		
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Aktif Kârlılığı ¹	1,26	1,25	1,79	1,77	1,75	1,80	1,70
Özkaynak Kârlılığı ²	12,28	11,9	16,72	16,19	17,43	16,30	15,10
Net Faiz Marjı ³	4,26	4,3	4,4	4,43	3,90	3,85	2,97

¹ Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

² Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

³ (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTCMB

Finansal Sağlık Endeksi

Bankacılık sektörünün finansal sağlığını, konsolide riskini ve kırılganlıklarını izlemek amacıyla oluşturulan Finansal Sağlık Endeksi, bu sektördeki risk ve kırılganlıkları en

iyi yansıtabilecek rasyoların kullanılması sonucunda ayrı ayrı oluşturulan aktif kalitesi, likidite, kârlılık ve sermaye yeterliliği alt endekslerinin ortalamalarının alınmasıyla elde edilmektedir.

KKTC bankacılık sektörünün sağlığını, risklerini ve kırılganlıklarını ortaya koyabilmek amacıyla KKTC Merkez Bankası tarafından oluşturulan bu endeksin sonuçları, sektörün gidişatına bir yol gösterici olarak algılanmalıdır.

FSE, sektör ve KKTC ekonomisi ile ilgili yapılan analiz ve yorumlara ışık tutması amacıyla yayınlanmaktadır. Sadece bu endekse bakılarak sektörle ilgili olumlu ya da olumsuz yargı ve sonuçlara ulaşılması yanıltıcı olabilir.

Finansal Sağlık Endeksi'nin elde edilmesi için oluşturulan alt endekslere ulaşılırken rasyolar önceden belirlenen ağırlıklara göre kullanılmaktadır. Bu alt endeksler ve kullanılan rasyoların ağırlıkları aşağıdaki kutuda verilmektedir.

Kutu-1

Finansal Sağlık Endeksi Değişkenleri			
	Finansal Sağlık Göstergeleri	Endekse Etkinin Yönü	Ağırlık
Aktif Kalitesi	Brüt Takipteki Alacaklar / Brüt Kredi	Negatif	0,33
	Net Takipteki Alacaklar / Özkaynaklar	Negatif	0,33
	Duran Aktifler ¹ / Toplam Aktifler	Negatif	0,33
Likidite	Likit Aktif ² / Toplam Aktif	Pozitif	1,00
Kârlılık	Net Kâr / Toplam Aktif	Pozitif	0,50
	Net Kâr / Özkaynaklar	Pozitif	0,50
Sermaye Yeterliliği	Serbest Sermaye ³ / Toplam Aktif	Pozitif	0,50
	YSR	Pozitif	0,50

¹ Duran Aktifler; iştirak, bağlı ortaklık, elden çıkarılacak kıymetler, sabit kıymetler ve net takipteki alacaklar toplamından oluşmaktadır.

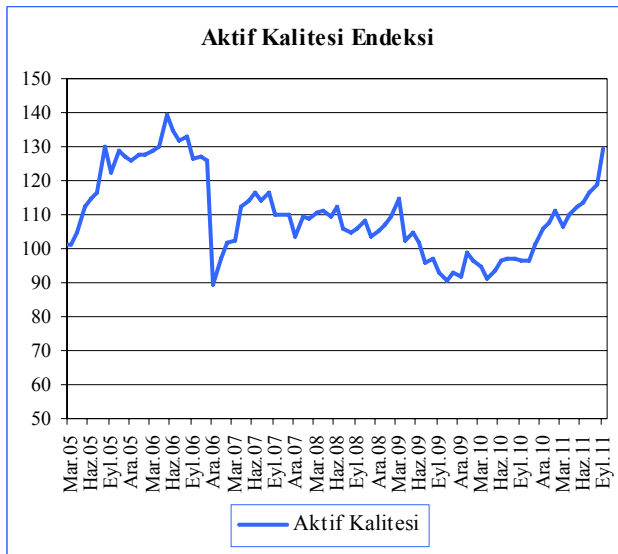
² Likit Aktifler; nakit değerler, Merkez Bankası, BPP işlemlerinden alacaklar, bankalar ve ters repo işlemlerinden alacaklar toplamından oluşmaktadır.

³ Serbest sermaye, özkaynak tutarından duran aktiflerin çıkarılmasıyla hesaplanmaktadır.

Finansal sağlık endeksi oluşturulurken Kutu-1'de verilen dört alt endeks kullanılmaktadır. Finansal Sağlık Endeksini oluşturan alt endeksler aşağıda sırası ile incelenmiştir.

Aktif Kalitesi Endeksi: 2010 yılı Mart ayından sonra artış trendine giren aktif kalitesi endeksi bu trendine 2011 yılında da devam etmiş ve Eylül 2011 itibarıyla 129,24 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 6.5

Kaynak: KKTCCMB

Likidite Endeksi: Likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, 2010 yılı içinde gerileme trendine girmiş, 2011 yılı içerisinde de devam etmiştir. Bu gerileme Haziran 2011'e kadar devam etmiş, ancak Eylül 2011 itibarıyla ufak bir artış gözlemlenmiş ve endeks 63,40 seviyesine ulaşmıştır.

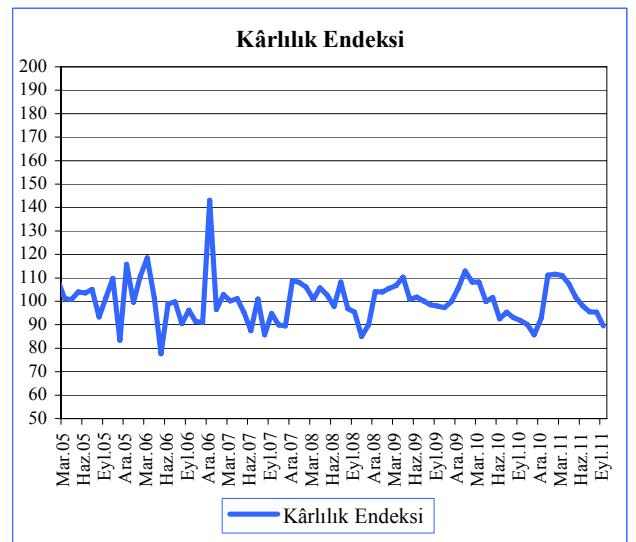
Grafik 6.6

Kaynak: KKTCCMB

Kârlılık Endeksi: Finansal Sağlık endeksleri arasında en yüksek oynaklığa sahip kârlılık endeksi; 2010 yılı Aralık sonunda 92,68 seviyesinde iken, 2011 yılı birinci çeyreği içinde 100 eşliğini aşmış, ancak Haziran 2011'de 97,93 ve Eylül 2011'de 89,55 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 6.7

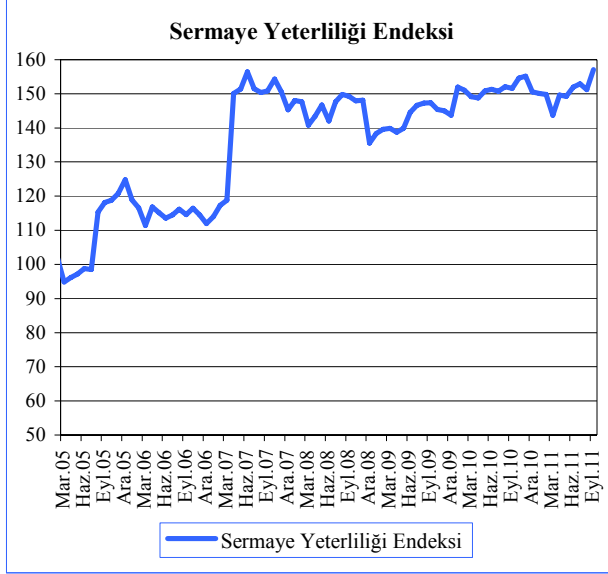

Kaynak: KKTCCMB

Sermaye Yeterliliği Endeksi: 2011 yılı üçüncü çeyreği içinde serbest sermayenin toplam aktif içindeki payının ve sermaye yeterliliği standart rasyosunun artmasına bağlı olarak sermaye yeterliliği endeksi Mart 2011'e göre artmaya devam etmiş ve Eylül ayı itibarıyla 157,10 seviyesine ulaşmıştır.

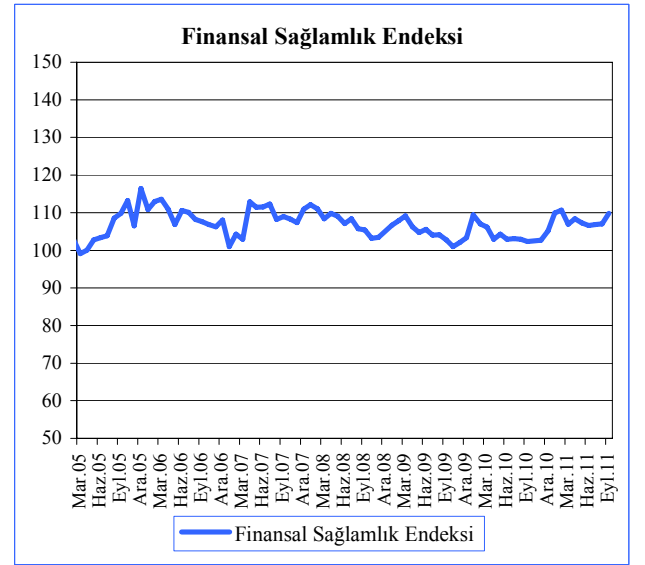
Grafik 6.8

Kaynak: KKTMB

Finansal Sağlamlık Endeksi: 2011 yılı üçüncü çeyreği içinde bir önceki çeyreğe göre likidite, aktif kalitesi ve sermaye yeterliliği alt endekslerinde artış, karlılık alt endekslerinde ise düşüş gözlemlenmiştir. 2011 Haziran ayı itibarıyla 106,50 seviyesinde gerçekleşen finansal sağlamlık endeksi, 2011 Eylül döneminde karlılık hariç diğer endekslerin artış göstermesine bağlı olarak 109,82 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 6.9

Kaynak: KKTMB

Ekonomik Kararlar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Meclis

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Yasalar

Elektronik İmza (Değişiklik) Yasası	11.07.2011	43	12.08.2011	125
Uluslararası Bankacılık Birimleri (Değişiklik) Yasası	11.07.2011	44	25.07.2011	126
KKTC Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası	11.07.2011	45	25.07.2011	126

Yasa Tasarıları

Serbest Bölgeler Yasa Tasarısı

Uluslararası İşletme Şirketleri (Değişiklik) Yasa Tasarısı

Katma Değer Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti – Bakanlar Kurulu

Konu	Yasa Gücünde Kararname		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Kararnameler

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

İstatistik Tabloları

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
1	KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Bilanço Kalemleri	44
2	KKTC Merkez Bankası Likit Varlıkları	45
3	KKTC Merkez Bankası'nca Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler	46
4	KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat	47
5	KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları	48
6	Çapraz Kurlar - Yabancı Para / ABD doları	49
7	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları	50
8	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları	51
9	Karşılıksız Çekler	52
10	Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri	53
11	Krediler Toplam - Türlerine Göre	54
12	Krediler (TP) - Türlerine Göre	55
13	Krediler (YP) - Türlerine Göre	56
14	Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre	57
15	Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre	57
16	Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre	58
17	Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre	58
18	Mevduat (TP) - Türlerine Göre	59
19	Mevduat (YP) - Türlerine Göre	60
20	Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	61
21	Temel Ekonomik Ve Sosyal Göstergeler	62
22	Gayri Safi Hasılda Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)	63
23	Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	64
24	Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)	64
25	Kaynaklar - Harcamalar Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	65
26	Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	65
27	Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	66
28	Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	66
29	Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	67
30	Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	67
31	Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)	68
32	Ödemeler Dengesi (Milyon ABD Doları)	68
33	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları	69
34	KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	70
35	Tüketici Fiyatları Endeksi-Ana Harcama Gruplarının Önceki Döneme Göre Değişime Etkileri	70
36	Dış Ticaret Verileri	71
37	Asgari Ücret Gelişmeleri	72
38	Akaryakıt Satışı (Ton)	73
39	İstihdamda Olan Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine Göre)	74

Tablo: 1									
KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)									
Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2007	1.170.592.826	156.940.215	2.262.694	1.329.795.735	93.887.867	730.069.183	471.809.227	34.029.458	1.329.795.735
30 Eyl. 2007	1.188.408.616	150.818.990	1.595.634	1.340.823.240	95.197.181	711.854.757	467.935.778	65.835.524	1.340.823.240
31 Ara. 2007	1.194.497.005	153.648.989	57.056.280	1.405.202.274	129.850.517	817.805.707	450.369.687	7.176.363	1.405.202.274
31 Mar. 2008	1.282.246.607	140.256.645	43.241.145	1.465.744.397	106.084.237	841.868.237	487.187.496	30.604.427	1.465.744.397
30 Haz. 2008	1.300.676.488	137.520.358	30.218.942	1.468.415.788	107.750.995	813.305.075	494.535.750	52.823.968	1.468.415.788
30 Eyl. 2008	1.282.530.142	105.289.335	62.810.899	1.450.630.376	108.762.390	766.779.304	497.875.397	77.213.285	1.450.630.376
31 Ara. 2008	1.494.724.842	106.808.365	157.415.311	1.758.948.518	150.171.626	1.029.898.521	518.657.847	60.220.524	1.758.948.518
31 Mar. 2009	1.490.226.308	152.767.250	54.015.758	1.697.009.316	126.748.391	993.998.278	490.254.160	86.008487	1.697.009.316
30 Haz. 2009	1.529.634.301	137.571.126	60.547.645	1.727.753.072	127.627.406	965.821.610	507.526.438	126.777.618	1.727.753.072
30 Eyl. 2009	1.571.464.773	119.288.779	72.368.998	1.763.122.550	128.539.877	952.927.448	506.903.513	174.751.712	1.763.122.550
31 Ara. 2009	1.708.379.939	116.187.312	110.440.921	1.935.008.172	188.379.201	1.091.157.280	515.449.402	140.022.289	1.935.008.172
31 Mar. 2010	1.678.255.719	119.699.130	21.628.653	1.819.583.502	148.558.566	1.011.371.138	526.186.316	133.467.482	1.819.583.502
30 Haz. 2010	1.635.952.971	112.288.248	15.497.731	1.763.738.950	187.681.870	919.331.463	539.155.765	117.569.852	1.763.738.950
30 Eyl. 2010	1.641.664.513	115.422.553	14.440.147	1.771.527.213	212.615.964	895.021.945	541.784.790	122.104.514	1.771.527.213
31 Ara.2010	1.719.425.324	131.174.051	23.642.145	1.874.241.520	194.571.649	994.278.682	557.496.973	127.894.216	1.874.241.520
31 Mar. 2011	1.748.892.393	126.314.616	1.578.560	1.876.785.569	173.458.225	972.150.758	593.676.788	137.499.798	1.876.785.569
30 Haz. 2011	1.713.776.587	128.556.362	1.762.373	1.844.095.322	166.918.505	880.984.358	618.854.443	177.338.016	1.844.095.322
30 Eyl. 2011	1.907.242.898	130.795.555	1.720.340	2.039.758.793	239.855.500	974.059.560	652.645.993	173.197.740	2.039.758.793

Kaynak: KKTOMB

Tablo: 2		KKTC Merkez Bankası Likit Varlıkları (TL)					
Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz. 2007	46.147.303	753.894	261.543.596	381.857.949	104.666.099	375.623.985	1.170.592.826
30 Eyl. 2007	38.971.424	753.894	171.321.354	456.498.011	68.191.858	452.672.075	1.188.408.616
31 Ara. 2007	62.272.561	818.402	147.415.535	407.177.942	74.294.292	502.518.273	1.194.497.005
31 Mar. 2008	49.692.127	818.402	163.908.586	409.460.240	124.147.560	534.219.692	1.282.246.607
30 Haz. 2008	38.950.938	818.402	86.979.379	458.719.297	99.839.166	615.369.306	1.300.676.488
30 Eyl. 2008	30.999.943	818.402	70.075.080	495.082.605	57.719.559	627.834.553	1.282.530.142
31 Ara. 2008	45.235.398	1.102.232	197.242.226	584.543.453	36.015.660	630.585.873	1.494.724.842
31 Mar. 2009	41.253.227	1.102.232	332.627.571	530.370.417	3.765.687	581.107.174	1.490.226.308
30 Haz. 2009	43.011.879	1.102.232	428.710.343	555.479.912	14.957.825	486.372.110	1.525.634.301
30 Eyl. 2009	45.836.472	1.102.232	585.856.115	584.959.903	17.957.401	335.752.650	1.571.464.773
31 Ara. 2009	28.331.222	1.382.809	798.978.378	632.935.117	20.899.913	225.852.500	1.708.379.939
31 Mar. 2010	35.746.477	1.382.809	816.091.494	661.463.000	11.451.199	152.120.740	1.678.255.719
30 Haz. 2010	32.604.567	1.382.809	876.887.621	667.933.901	12.187.983	44.956.090	1.635.952.971
30 Eyl. 2010	42.712.314	1.382.809	946.829.816	624.827.812	20.536.662	5.375.100	1.641.664.513
31 Ara. 2010	52.567.022	1.842.719	960.029.810	678.713.328	20.897.345	5.375.100	1.719.425.324
31 Mar.2011	41.962.279	1.842.719	991.175.321	689.296.008	24.616.066	-	1.748.892.393
30 Haz. 2011	28.611.782	1.842.719	970.094.347	688.233.683	24.994.056	-	1.713.776.587
30 Eyl. 2011	64.835.489	1.842.719	1.044.627.429	771.463.393	24.473.868	-	1.907.242.898

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo: 3</i>		KKTC Merkez Bankası'nca Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)							
Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Eximbank İhracat	Toplam
30 Haz. 2007			2.501.258				3.261.500		5.762.758
30 Eyl. 2007			2.279.516				3.013.985		5.293.501
31 Ara. 2007			1.890.548				2.972.378		4.862.926
31 Mar. 2008			1.574.710				3.191.250		4.765.960
30 Haz. 2008			851.160				3.023.750		3.874.910
30 Eyl. 2008			595.692				3.127.083		3.722.775
31 Ara. 2008			436.943				3.896.969		4.333.912
31 Mar. 2009			3.024.120				4.220.000		7.244.120
30 Haz. 2009		1.677.527	3.497.163				3.863.397		9.038.087
30 Eyl. 2009		466.648	4.416.690				7.520.845		12.404.183
31 Ara. 2009		778.149	4.393.957				3.839.328		9.011.434
31 Mart. 2010			3.024.120				4.220.000		7.244.120
30 Haz. 2010		446.301	4.123.567				3.964.792		8.534.660
30 Eyl. 2010			2.485.038				3.690.421		6.175.459
31 Ara. 2010		1.139.470	1.730.873				3.970.466		6.840.809
31 Mar. 2011		607.245	1.305.250				3.883.051		5.795.546
30 Haz. 2011			2.871.605				4.129.096		7.000.701
30 Eyl. 2011		693.532	2.908.030				4.720.429		8.321.991

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dahil edilmiştir.

Kaynak: KKTOMB

Tarih	KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)								Toplam
	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Haz. 2007	1.862.563	49.149.221	386.279.170	291.860.784	229.263.974	242.545.253	207.507	709.938	1.201.878.410
30 Eyl. 2007	5.561.657	54.904.190	330.854.293	314.542.087	235.271.599	232.664.179	5.287.611	704.919	1.179.790.535
31 Ara. 2007	14.203.717	32.569.574	425.903.591	343.996.121	239.975.463	210.394.224	542.262	590.442	1.268.175.394
31 Mar. 2008	12.533.727	44.457.446	440.235.263	343.550.475	253.796.881	233.390.615	555.477	535.849	1.329.055.733
30 Haz. 2008	32.788.967	19.870.247	404.298.288	355.258.061	272.622.653	221.913.097	567.890	521.622	1.307.840.825
30 Eyl. 2008	6.279.591	35.178.630	407.638.950	316.664.994	277.364.050	220.511.347	529.277	487.862	1.264.654.701
31 Ara. 2008	26.884.020	116.441.846	563.399.378	322.013.947	300.839.064	217.818.783	512.521	646.809	1.548.556.368
31 Mar. 2009	35.902.683	18.179.795	599.797.649	339.120.108	281.252.635	209.001.525	515.521	482.522	1.484.252.438
30 Haz. 2009	20.662.007	9.044.368	571.758.526	357.075.096	293.736.408	213.790.030	3.949.510	3.332.103	1.473.348.048
30 Eyl. 2009	45.524.084	1.360.569	500.184.219	403.763.487	304.655.068	202.248.445	477.931	1.617.158	1.459.830.961
31 Ara. 2009	34.510.076	6.533.804	613.088.858	430.261.627	312.745.945	202.703.457	5.598.312	1.164.603	1.606.606.682
31 Mar. 2010	16.472.825	9.533.869	527.840.556	451.805.563	320.942.960	205.243.356	4.462.363	1.255.962	1.537.557.454
30 Haz. 2010	19.988.523	9.737.065	447.434.785	439.488.488	325.324.703	213.831.062	1.929.970	752.632	1.457.817.228
30 Eyl. 2010	28.380.542	4.891.007	446.717.135	413.255.046	334.533.263	207.251.527	1.413.160	365.055	1.436.806.735
31 Ara. 2010	39.262.620	5.426.546	490.397.798	457.890.552	340.851.345	216.645.628	616.120	505.045	1.551.595.654
31 Mar. 2011	27.518.933	10.726.226	493.038.906	436.700.665	374.071.687	219.605.101	2.622.860	1.543.168	1.565.827.546
30 Haz. 2011	39.155.386	9.938.706	439.150.886	386.531.843	387.113.721	231.740.722	4.766.666	1.440.871	1.499.838.801
30 Eyl. 2011	58.693.790	11.223.063	413.007.975	489.658.420	403.547.033	249.098.960	353.745	1.122.567	1.626.705.553

Kaynak: KKTCCMB

<i>Tablo: 5</i>		KKTC Merkez Bankası -Döviz Kurları							
Yıllar	Aylar	USD		GBP		EURO		KL	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2000		671.093	675.004	992.884	999.073	612.994	621.544	1.001.500	1.021.530
2001		1.439.567	1.446.510	2.081.497	2.092.377	1.268.115	1.274.231	2.105.000	2.210.250
2002		1.634.501	1.642.384	2.618.888	2.632.577	1.703.477	1.711.693	2.800.000	2.940.000
2003		1.395.835	1.402.567	2.476.610	2.489.556	1.745.072	1.753.489	2.880.000	3.024.000
2004		1.342.100	1.348.600	2.576.500	2.590.000	1.826.800	1.835.600	3.046.800	3.199.140
2005		1,3418	1,3483	2,3121	2,3242	1,5875	1,5952	2,6934	2,8281
2006		1,4056	1,4124	2,7569	2,7713	1,8515	1,8604	3,1067	3,2620
2007		1,4221	1,4290	2,7941	2,8087	1,8432	1,8521	2,8256	2,9669
2008		1,5123	1,5196	2,1924	2,2039	2,1408	2,1511		
2009		1,5057	1,5130	2,3892	2,4017	2,1603	2,1707		
2010		1,5460	1,5535	2,3886	2,4011	2,0491	2,0590		
2011	1	1,5833	1,5909	2,5157	2,5289	2,1716	2,1821		
	2	1,5905	1,5982	2,5602	2,5736	2,1948	2,2054		
	3	1,5483	1,5558	2,4845	2,4975	2,1816	2,1921		
	4	1,5141	1,5214	2,5222	2,5354	2,2496	2,2605		
	5	1,5939	1,6016	2,6248	2,6385	2,2769	2,2879		
	6	1,6302	1,6381	2,6111	2,6247	2,3492	2,3605		
	7	1,6733	1,6814	2,3880	2,3995	2,7245	2,7387		
	8	1,7454	1,7538	2,8454	2,8603	2,5186	2,5307		
	9	1,8453	1,8542	2,8884	2,9035	2,5157	2,5278		
	10	1,7516	1,7600	2,8019	2,8165	2,4555	2,4673		
	11	1,8439	1,8528	2,8744	2,8894	2,4634	2,4753		
	12	1,8889	1,8980	2,9170	2,9322	2,4438	2,4556		

Not: Kurlar ay sonu itibarıyla verilmiştir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo: 6	Çapraz Kurlar			
	Yabancı Para / ABD doları			
Yıllar	Aylar	£	€	KL
2000		1,4801	0,9208	1,5134
2001		1,4465	0,8809	1,5280
2002		1,6029	1,0422	1,7901
2003		1,7750	1,2502	2,1560
2004		1,9205	1,3611	2,3722
2005		1,7238	1,1831	2,0975
2006		1,9621	1,3172	2,3095
2007		1,9979	1,4683	2,5351
2008		1,4503	1,4156	
2009		1,5874	1,4347	
2010		1,5456	1,3254	
2011	1	1,5896	1,3716	
	2	1,6103	1,3799	
	3	1,6053	1,4090	
	4	1,6665	1,4858	
	5	1,6474	1,4285	
	6	1,6023	1,4410	
	7	1,6288	1,4271	
	8	1,6309	1,4430	
	9	1,5659	1,3633	
	10	1,6003	1,4019	
	11	1,5595	1,3360	
	12	1,5449	1,2938	

Not: Aysonu ve yılsonu çapraz kurlarıdır.

Kaynak: KKTCMB

Yürürlük Tarihi	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları							
	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayı	Tarihi	Sayı
31.07.2006	17,00	3,50	2,25	4,25	31.01.2006	577	10.02.2006	27
20.09.2007	16,75	3,50	2,25	4,25	26.05.2006	584	01.06.2006	98
26.10.2007	16,25	3,50	2,25	4,25	09.06.2006	586	15.06.2006	104
22.11.2007	15,75	3,50	2,25	4,25	29.06.2006	587	14.07.2006	119
14.12.2007	15,25	3,50	2,25	4,25	28.07.2006	590	31.07.2006	128
18.01.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	20.09.2007	613	08.10.2007	182
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	26.10.2007	618	06.11.2007	197
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	22.11.2007	621	04.12.2007	214
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	14.12.2007	626	19.12.2007	224
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	18.01.2008	631	24.01.2008	17
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	05.02.2008	635	19.02.2008	32
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	29.02.2008	640	13.03.2008	50
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,06	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları , vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCMB

Yürürlük Tarihi	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları								
	Para Cinsi					Yönetim Kurulu Karar Tarihi	Sayı No	Resmi Gazete Tarihi	Sayı No
	TL	\$	€	£	KL				
28.11.2001	12,00	1,00	1,00	2,50	0,00	05.10.2001	460	28.11.2001	124
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	0,00	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	0,00	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	0,00	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	0,00	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	0,00	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	0,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	0,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	0,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	0,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	0,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	0,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	0,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	0,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	0,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	0,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	0,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	0,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	0,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	0,00	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	0,00	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	0,00	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	0,00	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	0,00	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	0,00	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	0,00	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	0,00	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	0,00	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	0,00	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	0,00	04.12.2009	750	15.12.2009	211

Kaynak: KKTCMB

Tablo: 9		Karşılıksız Çekler	
Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2009			3.636
2010			3.329
2011	1	230	230
	2	229	459
	3	284	743
	4	240	983
	5	218	1.201
	6	295	1.496
	7	255	1.751
	8	285	2.036
	9	289	2.325
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTCMB

Tablo:10											
Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)											
Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
31 Mar. 08	2.263,2	299,7	491,2	3.014,7	-146,0	567,4	6.490,2	5.433,7	476,7	579,8	6.490,2
30 Haz. 08	2.126,6	372,4	497,3	3.035,1	-147,4	741,1	6.625,1	5.429,0	587,0	609,1	6.625,1
30 Eyl. 08	1.951,5	421,3	497,6	3.050,5	-150,2	832,5	6.603,2	5.319,2	654,8	629,2	6.603,2
31 Ara. 08	2.159,5	400,6	520,0	3.431,1	-172,9	432,0	6.770,3	5.563,2	550,4	656,7	6.770,3
31 Mar. 09	2.276,2	531,8	489,1	3.516,5	-189,9	546,6	7.170,3	6.122,8	355,3	692,2	7.170,3
30 Haz. 09	2.339,4	571,9	507,3	3.647,7	-199,7	664,6	7.531,2	6.328,8	438,5	763,9	7.531,2
30 Eyl. 09	2.312,9	602,9	506,9	3.648,7	-205,8	762,0	7.627,6	6.321,4	514,3	791,9	7.627,6
31 Ara. 09	2.360,5	702,3	515,3	3.973,7	-253,3	449,5	7.748,0	6.565,9	391,4	790,7	7.748,0
31 Mar. 10	2.346,3	656,3	526,0	4.015,1	-251,9	512,8	7.804,6	6.607,8	377,6	819,2	7.804,6
30 Haz. 10	2.355,9	565,6	538,2	4.189,4	-267,0	562,2	7.944,3	6.713,9	362,3	868,1	7.944,3
30 Eyl. 10	2.304,4	547,2	539,9	4.260,8	-263,9	641,7	8.030,1	6.737,6	387,2	905,3	8.030,1
31 Ara. 10	2.494,0	500,2	556,7	4.630,6	-266,5	501,8	8.416,8	7.066,9	414,5	935,4	8.416,8
31 Mar. 11	2.357,9	611,8	592,2	4.850,5	-270,7	520,9	8.662,6	7.365,3	389,4	907,9	8.662,6
30 Haz. 11	2.312,6	882,1	616,5	5.117,5	-269,9	443,9	9.102,7	7.658,3	432,1	1.012,3	9.102,7
30 Eyl. 11	2.465,5	902,0	651,8	5.376,8	-263,1	499,1	9.632,1	8.118,1	436,7	1.077,3	9.632,1

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:11</i>		Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	41,4	0,0	13,9	0,0	4,2	1.646,8	17,2	20,7	868,5	121,5	0,0	2,9	4,1	459,5	3.200,7
30 Haz. 2009	47,4	0,0	16,1	0,0	4,5	1.633,8	11,4	18,5	916,0	128,1	0,0	4,2	4,6	501,3	3.285,9
30 Eyl. 2009	45,2	1,0	14,8	0,0	5,4	1.680,2	10,5	17,5	926,3	129,6	0,0	7,4	5,6	413,1	3.256,6
31 Ara. 2009	46,1	2,3	15,6	0,0	6,5	1.847,0	16,4	16,4	989,2	131,1	0,0	6,3	1,9	439,5	3.518,3
31 Mar. 2010	44,1	1,6	14,6	0,0	6,7	1.858,7	21,6	16,4	1.054,5	124,7	0,0	7,6	1,7	421,0	3.573,2
30 Haz. 2010	46,5	1,7	15,0	0,0	6,0	1.966,9	20,2	16,1	1.151,6	133,7	0,0	6,1	1,7	371,0	3.736,5
30 Eyl. 2010	53,0	1,9	15,5	0,0	6,2	1.972,2	15,8	14,3	1.182,9	140,8	0,0	4,4	1,7	400,7	3.809,4
31 Ara. 2010	59,3	4,4	16,8	0,0	6,5	2.202,1	19,3	14,9	1.273,7	146,2	0,0	5,7	1,0	439,4	4.189,3
31 Mar. 2011	55,4	6,4	16,9	0,0	20,2	2.262,1	22,1	13,4	1.368,9	144,3	0,3	5,7	0,0	488,6	4.404,3
30 Haz. 2011	62,9	10,4	17,5	0,0	26,2	2.354,2	17,2	12,8	1.515,2	156,1	0,3	5,7	1,1	490,9	4.670,5
30 Eyl. 2011	64,0	12,1	20,0	0,0	26,7	2.581,8	12,6	14,0	1.637,0	164,0	0,0	6,9	1,2	412,7	4.953,0

Kaynak: KKTCMB

Tablo:12		Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	24,2	0	0,5	0	0,8	1.098,4	11,4	10,6	440,3	120,0	0	0	0	259,6	1.965,8
30 Haz. 2009	33,5	0	0,7	0	0,8	1.104,8	11,4	9,5	460,4	123,1	0	0	0	299,0	2.043,2
30 Eyl. 2009	34,4	0	0,2	0	0,7	1.152,2	10,5	9,0	472,7	127,9	0	0	0	286,0	2.093,6
31 Ara. 2009	35,0	0	0,2	0	0,5	1.288,8	16,4	8,6	509,1	130,3	0	0	0	320,0	2.308,9
31 Mar. 2010	30,5	0	0,2	0	0,5	1.304,8	21,6	8,8	580,8	124,2	0	0	0	306,4	2.377,8
30 Haz. 2010	32,9	0,2	0,3	0	0	1.376,1	20,1	8,5	668,6	133,2	0	0	0	251,5	2.491,4
30 Eyl. 2010	39,8	0,1	0,5	0	0	1.383,7	15,5	7,5	723,3	140,0	0	0	0	279,1	2.589,5
31 Ara. 2010	43,7	0,3	0,4	0	0	1.536,8	19,3	7,7	782,9	145,5	0	0	0	303,8	2.840,4
31 Mar. 2011	41,7	0,3	0,4	0	13,2	1.546,7	22,1	6,8	866,5	143,5	0,3	0	0	351,4	2.992,9
30 Haz. 2011	47,7	0,1	0,4	0	19,2	1.564,4	17,2	6,0	988,0	154,0	0,3	0	0	322,0	3.119,3
30 Eyl. 2011	48,3	0,1	0,4	0	19,9	1.685,1	12,6	5,7	1.057,7	161,7	0,2	0	0	262,4	3.254,1

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:13</i>		Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	17,1	0	13,4	0	3,4	548,4	5,8	10,2	428,2	1,5	0	3,0	4,1	199,8	1.234,9
30 Haz. 2009	13,9	0	15,4	0	3,7	528,9	0	9,0	455,5	5,0	0	4,2	4,6	202,5	1.242,7
30 Eyl. 2009	10,8	1,0	14,6	0	4,7	528,0	0	8,4	453,6	1,7	0	7,4	5,6	127,2	1.163,0
31 Ara. 2009	11,1	2,3	15,4	0	5,9	558,2	0	7,8	480,1	0,7	0	6,4	1,9	119,6	1.209,4
31 Mar. 2010	13,6	1,6	14,4	0	6,2	553,9	0	7,6	473,7	0,5	0	7,5	1,7	114,7	1.195,4
30 Haz. 2010	13,6	1,5	14,6	0	6,0	590,9	0	7,6	482,9	0,5	0	6,0	1,7	119,8	1.245,1
30 Eyl. 2010	14,3	1,8	14,8	0	6,4	588,3	0	6,7	459,5	0,7	0	4,3	1,7	121,4	1.219,9
31 Ara. 2010	15,5	4,1	16,4	0	6,5	665,5	0	6,7	490,9	0,8	0	5,7	1,0	135,8	1.348,9
31 Mar. 2011	13,7	6,1	16,5	0	6,7	715,4	0	6,6	502,4	0,8	0	5,7	0	137,5	1.411,4
30 Haz. 2011	15,2	10,2	17,1	0	7,0	789,8	0	6,8	527,0	2,1	0	5,7	1,2	169,1	1.551,2
30 Eyl. 2011	15,8	11,9	19,5	0	6,7	896,8	0	8,2	579,4	2,0	0	7,0	1,2	150,4	1.698,9

Kaynak: KKTCCMB

<i>Tablo:14</i>	Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2008	683,6	3.877,9	297,4	97,9	476,9	5.433,7
30 Haz. 2008	664,9	3.921,4	283,0	114,4	445,4	5.429,1
30 Eyl. 2008	641,5	3.888,9	273,8	101,4	413,6	5.319,2
31 Ara. 2008	643,7	4.093,2	280,3	97,4	448,6	5.563,2
31 Mar. 2009	832,0	4.149,1	494,9	125,4	521,4	6.122,8
30 Haz. 2009	867,9	4.446,4	356,2	134,8	523,5	6.328,8
30 Eyl. 2009	894,9	4.425,1	367,0	127,7	506,7	6.321,4
31 Ara. 2009	976,2	4.543,6	424,1	135,3	486,7	6.565,9
31 Mar. 2010	971,3	4.642,5	361,2	203,2	429,6	6.607,8
30 Haz. 2010	974,7	4.739,1	335,2	231,5	433,4	6.713,9
30 Eyl. 2010	1.007,6	4.719,0	342,3	209,0	459,7	6.737,6
31 Ara. 2010	1.136,6	4.838,5	416,9	196,3	478,6	7.066,9
31 Mar. 2011	1.165,9	4.682,3	769,5	224,3	523,3	7.365,3
30 Haz. 2011	1.245,0	4.745,0	852,4	226,2	589,7	7.658,3
30 Eyl. 2011	1.301,3	4.939,3	948,4	252,2	676,9	8.118,1

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:15</i>	Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2008	314,1	2.359,6	119,2	12,6	58,3	2.863,8
30 Haz. 2008	312,2	2.513,8	106,2	13,4	58,3	3.003,9
30.Eyl. 2008	299,4	2.479,1	104,7	17,6	61,2	2.962,0
31 Ara. 2008	294,8	2.676,0	130,0	18,6	64,4	3.183,8
31 Mar. 2009	380,9	2.656,3	329,8	39,6	112,5	3.519,1
30 Haz. 2009	397,8	2.959,3	178,7	45,7	106,8	3.688,3
30.Eyl. 2009	445,1	2.988,4	185,2	41,7	110,1	3.770,5
31 Ara. 2009	507,1	3.087,5	223,6	45,5	102,5	3.966,2
31 Mar.2010	465,4	3.179,3	173,8	109,0	57,5	3.985,0
30 Haz. 2010	470,2	3.213,2	176,6	116,4	58,3	4.034,7
30 Eyl. 2010	499,3	3.244,2	195,9	106,6	82,6	4.128,6
31 Ara. 2010	611,8	3.325,8	233,7	112,9	87,8	4.372,0
31 Mar. 2011	593,7	3.260,6	520,9	130,4	92,4	4.598,0
30 Haz. 2011	648,0	3.285,2	591,1	126,6	130,0	4.780,9
30 Eyl. 2011	684,6	3.367,9	657,2	139,6	153,6	5.002,9

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:16</i>	Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2008	369,6	1.518,3	178,1	85,3	418,6	2.569,9
30 Haz. 2008	352,7	1.407,5	176,8	100,9	387,3	2.425,2
30 Eyl. 2008	342,0	1.409,7	169,2	83,7	352,6	2.357,2
31 Ara. 2008	348,9	1.417,2	150,3	78,9	384,1	2.379,4
31 Mar. 2009	451,0	1.492,8	165,0	85,9	409,0	2.603,7
30 Haz. 2009	470,1	1.487,1	177,4	89,1	416,8	2.640,5
30 Eyl. 2009	449,7	1.436,7	181,8	86,0	396,7	2.550,9
31 Ara. 2009	469,0	1.456,2	200,5	89,7	384,3	2.599,7
31 Mar.2010	505,7	1.463,2	187,3	94,2	372,2	2.622,8
30 Haz. 2010	504,4	1.525,9	158,5	115,1	375,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	508,3	1.474,9	146,4	102,4	377,0	2.609,0
31 Ara. 2010	524,9	1.512,8	183,0	83,5	390,7	2.694,9
31 Mar. 2011	572,3	1.421,7	248,5	93,8	431,0	2.767,3
30 Haz. 2011	597,0	1.459,7	261,3	99,7	459,6	2.877,3
30 Eyl. 2011	616,8	1.571,4	291,2	112,6	523,2	3.115,2

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:17</i>	Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)					
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2008	485,6	373,5	4.153,7	268,5	152,3	5.433,6
30 Haz. 2008	506,6	350,0	4.236,5	253,4	82,4	5.428,9
30 Eyl. 2008	503,0	336,4	4.160,7	257,4	61,6	5.319,1
31 Ara. 2008	572,9	321,2	4.367,0	252,3	49,7	5.563,1
31 Mar. 2009	565,3	516,9	4.723,5	179,2	137,9	6.122,8
30 Haz. 2009	582,0	528,1	4.905,2	181,4	132,1	6.328,8
30 Eyl. 2009	581,3	546,7	4.873,2	208,5	111,7	6.321,4
31 Ara. 2009	615,0	609,2	5.025,0	190,8	125,9	6.565,9
31 Mar.2010	630,9	638,2	5.022,7	195,8	120,2	6.607,8
30 Haz. 2010	518,0	745,1	5.123,1	174,4	153,3	6.713,9
30 Eyl. 2010	579,2	693,6	5.147,9	178,4	138,5	6.737,6
31 Ara. 2010	638,9	679,6	5.332,1	192,2	224,1	7.066,9
31 Mar. 2011	583,3	781,4	5.585,1	197,4	218,1	7.365,3
30 Haz. 2011	531,8	834,0	5.839,0	219,5	234,0	7.658,3
30 Eyl. 2011	529,7	905,1	6.162,0	226,1	295,2	8.118,1

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:18</i>	Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)					
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2008	385,6	169,9	2.073,8	181,5	53,0	2.863,8
30 Haz. 2008	400,7	163,8	2.207,8	190,6	40,9	3.003,8
30 Eyl. 2008	407,9	152,7	2.186,2	190,5	24,7	2.962,0
31 Ara. 2008	438,6	160,1	2.365,6	194,6	24,9	3.183,8
31 Mar. 2009	471,5	329,3	2.596,7	78,9	42,7	3.519,1
30 Haz. 2009	489,9	334,9	2.738,9	84,5	40,1	3.688,3
30 Eyl. 2009	491,1	334,1	2.779,8	108,9	56,6	3.770,5
31 Ara. 2009	515,1	399,8	2.900,3	110,2	40,7	3.966,2
31 Mar.2010	551,2	410,1	2.881,2	105,7	36,8	3.984,9
30 Haz. 2010	439,1	481,8	2.952,7	104,2	56,9	4.034,7
30 Eyl. 2010	509,2	431,2	3.038,5	107,9	41,8	4.128,6
31 Ara. 2010	573,2	428,7	3.157,8	122,9	89,4	4.372,0
31 Mar. 2011	518,6	504,4	3.392,8	122,9	59,3	4.598,0
30 Haz. 2011	470,0	546,9	3.555,8	146,8	61,4	4.780,9
30 Eyl. 2011	457,9	577,9	3.690,7	143,5	132,9	5.002,9

Kaynak: KKTCMB

Tablo:19		Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)				
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2008	99,9	203,6	2.079,9	87,0	99,4	2.569,8
30 Haz. 2008	105,9	186,2	2.028,7	62,7	41,6	2.425,1
30 Eyl. 2008	95,1	183,7	1.974,5	66,8	37,0	2.357,1
31 Ara. 2008	134,3	161,1	2.001,5	57,6	24,8	2.379,3
31 Mar. 2009	93,8	187,6	2.126,8	100,2	95,3	2.603,7
30 Haz. 2009	92,1	193,2	2.166,2	96,8	92,2	2.640,5
30 Eyl. 2009	90,1	212,7	2.093,4	99,6	55,1	2.550,9
31 Ara. 2009	99,8	209,4	2.124,6	80,7	85,2	2.599,7
31 Mar.2010	79,8	228,1	2.141,4	90,0	83,6	2.622,9
30 Haz. 2010	78,8	263,2	2.170,4	70,3	96,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	69,8	262,4	2.109,4	70,4	96,6	2.609,0
31 Ara. 2010	65,6	250,9	2.174,4	69,4	134,6	2.694,9
31 Mar. 2011	64,7	277,0	2.192,3	74,5	158,8	2.767,3
30 Haz. 2011	61,8	287,1	2.283,1	72,9	172,4	2.877,3
30 Eyl. 2011	71,9	327,3	2.471,2	82,6	162,2	3.115,2

Kaynak: KKTOMB

<i>Tablo:20</i>	Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar
1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	ARTAM BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	YEŞİLADA BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T.GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T.HALK BANKASI A.Ş.
19	T.İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTCMB

Tablo:21	Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^(T)
GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	1.070.424.473	1.418.703.263	1.907.070.964	2.520.806.747	3.143.699.611	4.101.387.190	4.671.255.885	5.128.334.134	5.415.280.698	5.649.534.936	6.651.700.000
GSMH (1977 Fiyatlarıyla TL)	8.545.900.000	9.133.100.000	10.177.100.000	11.739.600.000	13.327.000.000	15.090.700.000	15.310.800.000	14.797.200.000	13.950.400.000	14.451.200.000	15.068.700.000
GSMH (ABD doları)	908.780.125	941.377.075	1.283.711.116	1.765.199.135	2.327.804.229	2.845.221.776	3.598.810.389	3.995.585.613	3.502.542.331	3.750.600.000	n.a
Reel Büyüme Hızı (%)	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,27
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	5.068	6.645	8.837	11.560	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	4.303	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	n.a
Enflasyon Oranı (%)	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,2	n.a
Bütçe Açığı (Mil. ABD doları) (1)	146,1	225,1	176,9	104,2	185,3	287,3	221,2	369,6	491,0	n.a	n.a
Mevduatlar. (Mil. ABD doları) (2)	805,4	1.153,5	1.785,9	2.355,8	2.707,4	3.330,4	4.239,2	3.678,6	4.207,4	4.426,0	n.a
Döviz Rezervi (Mil. ABD doları)	722,6	941,6	1.222,6	1.544,6	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları)	34,6	45,4	50,8	62,0	68,1	68,1	83,7	83,7	71,1	90,9	n.a
İthalat (milyon ABD)	272,0	309,6	477,8	853,1	1.255,5	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.806,0	n.a
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-237,4	-264,2	-427,0	-791,1	-1.187,4	-1.308,1	-1.455,5	-1.597,1	-1.255,1	-1.415,1	n.a
İhracat / İthalat (%)	12,7	14,7	10,6	7,3	5,4	4,9	5,4	5,0	5,4	6,04	n.a
Gelen Turist Sayısı	365.097	425.556	469.867	599.012	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	n.a
a) Türkiye	277.739	316.193	340.083	434.744	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	n.a	n.a
b) Diğer	87.358	109.363	129.784	164.268	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	n.a	n.a
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	93,7	114,1	178,8	288,3	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	n.a	n.a
İstihdam (3)	90.366	93.114	98.860	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	n.a	n.a
İşsiz Sayısı (3)	1.500	1.535	1.375	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	n.a	n.a
İşsizlik Oranı (%) (3)	1,63	1,62	1,37	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	n.a	n.a
Nüfus	211.191	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.283	251.432	255.094	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,46	n.a
Nüfus Yoğunluğu	65,1	65,9	66,6	67,3	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,3	2,8	3,3	3,0	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	5,6	5,0	6,1	6,0	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	n.a	n.a
Yıllık Ort. 1 ABD=TL	1.177.869,6	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1,5063	n.a

1) Dış yardımlar dahil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) DPÖ-2006 Yılından itibaren 30 Nisan 2006 yılında gerçekleştirilen Genel Nüfus ve Konut Sayımı sonuçlarına göre hesaplanan yıl ortası de-jure nüfus kullanılmaktadır.

(T) Gerçekleşme Tahmini

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTCMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

<i>Tablo:22</i>	Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)										
Sektörler	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^(T)
1. Tarım	78.627.217,0	125.668.938,8	176.365.031,8	222.993.161,4	214.199.034,4	249.446.249,5	288.151.830,1	259.154.100,9	300.616.430,7	330.292.725,0	383.900.000
2. Sanayi	121.736.377,0	157.576.560,4	191.426.017,9	231.046.611,0	281.023.837,1	377.504.439,0	430.808.660,4	542.766.477,2	516.727.436,0	552.836.167,3	598.500.000
3. İnşaat	38.923.294,0	62.012.967,1	93.301.912,1	106.808.649,0	164.910.647,6	314.785.285,7	364.429.418,0	362.216.034,6	346.383.111,8	312.118.707,4	376.900.000
4. Ticaret-Turizm	165.151.924,5	215.553.627,8	300.879.734,5	391.227.279,3	541.407.692,0	617.508.618,1	630.286.930,1	721.709.047,4	766.293.097,7	900.033.652,9	1.025.800.000
5. Ulaştırma-Haberleşme	133.453.268,5	185.264.817,9	221.109.706,3	257.580.209,2	328.773.502,2	437.242.766,0	533.409.559,0	614.527.377,1	597.262.858,8	525.213.182,4	614.700.000
6. Mali Müesseseler	92.762.971,3	89.952.347,0	115.256.266,8	187.245.581,7	195.523.141,4	259.316.015,9	309.354.672,4	357.835.272,5	388.421.732,4	404.370.969,7	435.200.000
7. Konut Sahipliği	28.508.816,3	41.431.859,9	50.851.059,5	61.591.937,3	70.261.205,2	117.722.525,7	144.191.222,9	175.938.464,6	202.491.463,9	220.581.154,0	247.800.000
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	133.995.824,5	138.860.124,0	152.767.569,2	225.376.845,3	307.873.501,9	441.919.623,1	493.519.363,3	525.208.660,7	609.293.196,4	652.317.269,0	628.100.000
9. Kamu Hizmetleri	199.156.534,7	277.867.134,2	404.604.239,3	510.392.550,4	628.119.921,8	808.000.153,1	1.003.489.892,8	1.103.967.143,1	1.201.228.086,4	1.180.064.551,9	1.331.800.000
10. İthalat Vergileri	76.836.146,0	113.513.407,6	170.842.157,1	262.481.261,1	338.288.483,0	364.654.029,4	406.650.516,8	416.585.101,4	447.601.464,0	536.308.506,4	969.000.000
11. GSYİH	1.069.152.373,8	1.407.701.784,7	1.877.403.694,5	2.456.744.085,7	3.070.380.966,6	3.988.099.705,5	4.604.292.065,9	5.079.907.679,4	5.376.318.878,0	5.614.136.886,0	6.611.700.000
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	1.272.099,2	11.001.478,9	29.667.269,5	64.062.661,7	73.318.645,0	113.287.485,0	66.963.820,0	48.426.455,0	38.961.820,8	35.398.050,0	40.000.000
GSMH	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.651.700.000
Fert Başına GSMH (\$)	4.303	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	n.a
Nüfus	211.191	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.283	251.432	255.094	n.a

(T) Gerçekleşme Tahmini

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ

Tablo:23	Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^(T)
1. Toplam Kaynaklar	671.925.898,6	1.090.566.043,0	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4	5.516.650.698,8
2. Toplam Yatırımlar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1
3. Toplam Tüketim	559.453.347,1	933.279.663,9	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5	4.570.044.559,7
4. Kamu Harcanabilir Geliri	131.222.483,7	130.312.005,8	108.227.350,2	324.355.696,0	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1	751.938.260,8
5. Özel Harcanabilir Gelir	520.157.571,3	940.112.467,2	1.310.475.913,4	1.582.715.268,0	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3	4.663.342.438,0
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	26,9	25,6	35,1	32,4	31,5	19,4	28,6	29,0	20,1	33,9
7. Toplam Yurtiçi Tasarruflar	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	845.236.139,1

(T) Gerçekleşme Tahmini
Kaynak: DPÖ

Tablo:24	Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Tarım	-13,2	16,1	18,9	7,3	8,5	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2
2. Sanayi	4,0	-6,5	5,0	7,7	10,6	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1
3. İnşaat	18,7	-20,4	15,9	30,8	5,3	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5
4. Ticaret-Turizm	-5,4	-15,5	13,9	12,5	25,5	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7
5. Ulaştırma-Haberleşme	6,7	-0,5	3,7	4,2	8,8	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8
6. Mali Müesseseler	-6,8	-18,0	-10,1	6,7	-0,3	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7
7. Konut Sahipliği	2,2	3,1	2,0	2,4	2,4	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	-10,7	14,3	0,9	5,7	26,0	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4
9. Kamu Hizmetleri	3,1	-1,5	-0,5	4,1	5,2	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0
10. İthalat Vergileri	3,4	-19,6	6,7	36,9	46,8	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1
11. GSYİH	-	-5,4	6,2	10,6	14,2	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	-74,4	-48,2	594,1	123,5	88,5	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2
GSMH	-0,6	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7

Kaynak: DPÖ

Tablo:25	Kaynaklar - Harcamalar Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^(T)
1. Toplam Kaynaklar	671.925.898,6	1.090.566.043,0	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4	5.516.650.698,8
2. Toplam Yatırımlar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1
3. Toplam Tüketim	559.453.347,1	933.279.663,9	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5	4.570.044.559,7
4. Toplam Yurtiçi Tasarruflar	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	751.938.260,8

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo:26	Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Toplam Yatırımlar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1
1.1. Sabit Sermaye Yat.	102.823.019,5	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4
1.2. Stok Değişimleri	9.649.532,0	16.536.800,8	25.205.219,4	23.069.109,9	43.234.076,3	40.551.250,4	51.384.926,1	24.907.602,8	-13.560.206,3	16.258.667,7
2. Toplam Tasarruflar	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	1.049.142.187,9
2.1. Yurtiçi Tasarruflar	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	845.236.139,1
2.2. Dış Tasarruflar	20.545.843,6	20.141.570,0	-20.571.259,8	-28.820.482,1	20.135.615,7	373.143.150,0	293.489.400,0	325.019.200,0	500.950.050,0	203.906.048,8

Kaynak: DPÖ

Tablo:27	Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)									
	Sektörler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Tarım	6.287.369,1	11.273.995,9	15.876.418,2	19.505.376,0	25.067.329,5	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7
2. Sanayi	13.592.581,5	15.288.051,7	22.529.433,0	40.640.073,2	70.693.090,7	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2
3. İnşaat	2.065.985,6	2.544.432,3	4.327.423,0	8.909.608,5	21.259.857	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1
4. Ticaret-Turizm	8.500.384,0	11.290.015,6	19.239.532,6	35.370.682,2	55.650.643,9	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0
5. Ulaştırma-Haberleşme	15.590.051,2	14.193.791,5	29.705.307,4	44.707.365,5	63.636.784,3	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3
6. Mali Müesseseler	980.516,9	1.193.000,5	1.371.729,5	1.953.076,3	7.523.937	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4
7. Konut Sahipliği	26.985.759,6	58.768.951,8	66.347.993,9	91.113.091,2	121.390.563,7	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	6.896.702,1	5.518.412,4	7.999.201,9	12.718.481,6	22.014.944,9	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1
9. Kamu Hizmetleri	21.923.669,5	20.678.926,6	31.834.567,3	51.285.602,2	79.363.510,0	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6
Toplam	102.823.019,5	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4

Kaynak: DPÖ

Tablo:28	Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Kamu Gelirleri	242.932.294,8	396.701.251,1	525.661.550,6	772.834.745,1	1.023.173.117,8	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	2.050.350.210,5	1.862.053.831,4
2. Transferler	137.670.634,1	264.734.268,3	450.263.752,6	494.826.495,5	594.650.637,6	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6
3. Kamu Harcanabilir Geliri	105.261.660,7	131.966.982,8	75.397.798,0	278.008.249,6	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1	751.938.260,8
4. Kamu Cari Giderleri	178.984.668,9	233.532.591,0	322.959.794,0	478.793.537,1	597.959.676,7	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8
5. Kamu Tasarrufu	-73.723.008,2	-101.565.608,2	-247.561.996,0	-200.785.287,5	-169.437.196,5	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-260.816.624,7	-735.651.525,0
6. Kamu Yatırımı	44.290.236,6	47.900.944,5	78.583.801,2	106.416.004,5	147.760.223,3	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3
7. Kamu Finansman Gereği	118.013.244,8	149.466.552,7	326.145.797,2	307.201.292,0	317.197.419,8	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	541.841.960,1	920.764.194,3

Kaynak: DPÖ

Tablo:29	Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^(T)
1. Özel Harcanabilir Gelir	546.118.394,3	938.457.490,2	1.343.305.465,6	1.629.062.714,4	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3	4.663.342.438,0
2. Özel Tüketim	380.468.678,2	699.747.072,9	850.735.383,6	1.070.184.478,2	1.433.147.949,1	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9
3. Özel Tasarruf	165.649.716,1	238.710.417,3	492.570.082,0	558.878.236,2	659.136.318,1	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	809.008.762,6	1.580.887.664,1
4. Özel Yatırım	68.182.314,9	109.385.434,6	145.853.025,0	222.856.462,1	362.074.514,0	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8
5. Kamu Kesimine İkaz	97.467.401,2	129.324.982,7	346.717.057,0	336.021.774,1	297.061.804,1	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	40.891.910,1	819.394.194,3

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo:30	Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. Bütçe Gelirleri	246.610.362,1	320.490.269,9	462.215.751,1	764.430.180,2	1.113.058.470,5	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4
1. Yerel Gelirler	182.290.670,1	261.902.473,9	349.495.497,3	600.616.770,8	937.103.669,8	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6
2. Dış Yardımlar	64.319.692,0	58.587.796,0	112.720.253,8	163.813.409,4	175.954.800,7	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9
II. Bütçe Giderleri	332.228.068,4	492.609.666,7	801.470.483,8	1.027.199.638,9	1.261.834.304,7	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3
1. Cari Giderler	129.126.690,9	162.283.573,5	220.646.137,4	334.498.045,2	436.157.692,2	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9
2. Transferler	142.693.624,5	261.048.321,4	455.145.454,4	506.948.350,6	617.197.819,0	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4
3. Savunma	24.275.000,0	34.870.000,0	54.000.000,0	68.918.000,0	78.000.000,0	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2
4. Yatırımlar	36.132.753,0	34.407.771,8	71.678.892,0	116.835.243,1	130.478.793,4	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8
III. Finansman Dengesi	-85.617.706,3	-172.119.396,8	-339.254.732,7	-262.769.458,7	-148.775.834,2	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2
GSMH	651.380.055,0	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.250.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8

Kaynak: DPÖ

Tablo:31	Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)																			
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. Bütçe Gelirleri	28,5	28,0	25,5	28,6	32,4	27,7	34,2	37,5	35,0	35,4	37,9	29,9	32,6	40,1	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2
1. Yerel Gelirleri	25,2	23,0	21,7	24,3	28,6	24,1	24,4	29,2	26,9	27,8	28,0	24,5	24,6	31,5	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1
2. Dış Yardımlar ve Krediler	3,3	5,0	3,7	4,3	3,8	3,7	9,8	8,3	8,1	7,6	9,9	5,5	8,0	8,6	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0
II. Bütçe Giderleri	33,9	39,2	33,9	36,1	37,8	38,8	38,3	42,6	45,3	47,2	51,0	46,0	56,5	53,9	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6
1. Cari Giderler	16,0	17,6	16,2	16,7	18,3	17,8	16,8	17,3	16,9	18,7	19,8	15,2	15,6	17,5	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4
2. Transferler	11,8	14,6	12,3	13,0	13,9	16,5	15,5	16,5	17,6	18,2	21,9	24,4	32,1	26,6	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3
3. Savunma	1,3	2,1	2,1	1,8	1,9	2,1	2,0	3,7	4,7	5,5	3,7	3,3	3,8	3,6	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1
4. Yatırımlar	4,8	4,9	3,3	4,5	3,7	2,4	4,1	5,2	6,1	4,8	5,5	3,2	5,1	6,1	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8
III. Bütçe Dengesi	-5,4	-11,2	-8,5	-7,5	-5,3	-11,1	-4,1	-5,1	-10,3	-11,8	-13,1	-16,1	-23,9	-13,7	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4

Kaynak: DPÖ

Tablo:32	Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^(T)	
1. Cari İşlemler Dengesi	-16,4	-12,3	-2,0	-41,0	-103,1	-90,3	-32,8	-17,1	13,7	19,4	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	25,2	76,5	99,4	54,9	194,4	132,1	46,7	143,0	216,7	225,5	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	
3. Rezerv Hareketleri (-Artış,+Azalış)	-6,5	-66,1	-95,9	0,9	-112,3	-32,1	22,5	-90,7	-219	-281	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	
4. Net Hata ve Noksan	-2,3	1,9	-1,5	-14,8	21,0	-9,7	-36,4	-35,2	-11,4	36,1	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	
Ortalama ABD \$ Kuru (1\$=TL)	2.618,9	46.554,5	82.150,5	154.893,3	262.384,3	422.312,6	626.397,6	1.177.869,6	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1,3505	1,4415	1,2980	1,2835	1,5461	

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Aylar	Bir Önceki Yılın Aralık Ayma Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları																			
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ocak	7,4	4,9	4,8	9,5	6,7	5,2	4,6	4,9	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39
Şubat	18,3	12,1	14,4	17,0	13,7	14,0	13,1	9,5	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10
Mart	22,3	17,9	39,6	25,9	18,6	24,2	19,0	15,5	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88
Nisan	25,6	20,5	66,8	27,4	22,9	29,1	24,4	18,9	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85
Mayıs	28,1	22,4	109,4	29,6	30,6	32,8	29,2	21,0	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46
Haziran	30,5	25,3	116,4	31,6	36,6	34,3	32,8	23,8	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95
Temmuz	34,6	31,5	126,6	40,7	48,1	39,7	36,7	26,3	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02
Ağustos	39,1	37,8	149,3	50,6	60,8	50,8	43,9	34,1	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49
Eylül	44,2	40,5	166,1	60,1	67,0	56,6	53,0	42,9	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39
Ekim	50,1	44,0	179,1	63,8	73,5	64,5	56,1	47,5	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90
Kasım	55,9	50,9	192,9	67,2	79,9	73,6	61,1	50,2	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91
Aralık	63,4	61,2	215,0	72,2	87,5	81,7	66,5	55,3	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72

Kaynak: DPÖ

Tablo:34		KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları			
Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo:35		Tüketici Fiyatları Endeksi (2008=100 Temel Yılı)											
		Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
Ana Gruplar		2011											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler		-0,12	0,23	0,41	0,05	0,48	-1,07	0,22	0,76	3,48	0,52	1,42	0,34
2. Alkollü İçecekler ve Tütün		0,51	0,00	0,00	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,18	0,17	12,71	0,02
3. Giyim ve Ayakkabı		-0,57	-0,78	0,22	0,79	0,08	0,12	-0,17	-0,55	-1,60	15,22	3,76	0,13
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar		0,21	0,06	0,01	0,00	0,09	0,04	0,05	0,52	0,33	0,35	9,20	0,09
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hiz.		0,05	0,05	0,00	0,03	0,04	0,03	0,05	0,07	0,65	1,38	0,12	0,01
6. Sağlık		0,00	0,04	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,03	0,00	0,12	0,69	0,00
7. Ulaştırma		1,37	0,90	1,02	0,10	0,51	0,21	0,62	1,14	-0,11	1,32	-2,21	0,09
8. Haberleşme		0,00	0,00	0,00	-0,02	0,01	0,01	0,00	0,02	0,04	0,04	0,04	0,00
9. Eğlence ve Kültür		-0,03	0,00	0,00	0,00	0,05	0,07	0,01	-0,02	0,04	1,27	-0,48	0,01
10. Eğitim		0,07	0,11	0,04	-0,04	0,07	0,07	0,07	0,21	0,47	1,03	-1,62	0,02
11. Lokanta ve Oteller		-0,07	0,03	0,02	0,00	0,15	0,01	0,06	0,04	0,55	-0,15	0,19	0,03
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler		-0,03	0,06	0,02	0,03	0,05	0,02	0,09	0,08	0,92	0,53	1,07	-0,03
Genel		1,39	0,70	1,74	0,93	1,54	-0,49	1,01	2,31	0,82	1,36	1,80	0,71

Kaynak: DPÖ

Yıllar	Dış Ticaret Verileri									
	İthalat									
	TL					ABD				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	438.024.101	552.705.543	458.850.624	611.200.300	2.060.780.568	264.295.035	351.549.174	306.193.341	410.676.147	1.332.713.697
2010	508.450.186	631.199.099	556.352.808	551.707.554	2.247.709.647	337.221.387	410.314.360	366.823.887	377.387.627	1.491.747.261
2011	574.737.289	716.439.478			1.291.176.767	364.532.677	458.635.396			823.168.073

T.C. ve 3. Ülkelerden İthalat (ABD doları)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	180.920.250	235.067.106	224.882.844	286.698.875	927.569.075	83.374.785	116.482.068	81.310.497	123.977.272	405.144.622
2010	239.015.325	274.076.447	246.695.664	268.534.756	1.028.322.192	97.578.599	135.248.070	111.066.643	119.531.757	463.425.069
2011	216.053.821	322.499.876			538.553.697	148.478.856	136.135.520			284.614.376

T.C. ve 3. Ülkelerin Toplam İthalat İçindeki Payları (%)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	68,5	66,9	73,4	69,8	69,6	31,5	33,1	26,6	30,2	30,4
2010	71,0	67,0	69,0	69,0	68,8	29,0	33,0	31,0	31,0	31,1
2011	59,3	70,3			65,4	40,7	29,7			34,6

Dış Ticaret Verileri

İhracat

Yıllar	TL					ABD				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	27.656.327	37.221.103	17.469.999	18.463.496	100.810.925	16.716.425	23.719.786	11.697.695	12.439.377	64.573.283
2010	37.049.231	50.776.376	25.140.174	23.628.631	136.594.412	24.504.621	33.486.496	16.683.677	16.199.433	90.874.227
2011	53.846.770	68.397.755	29.991.801		152.236.326	34.246.923	44.121.259	17.285.143		95.653.325

T.C. ve 3. Ülkelere İhracat (ABD doları)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	8.672.343	14.103.733	6.786.978	8.919.752	38.482.806	8.044.082	9.616.053	4.910.717	3.519.625	26.090.477
2010	11.017.726	14.464.339	10.474.122	8.785.039	44.741.216	13.486.895	19.022.157	6.209.531	7.414.428	46.133.011
2011	15.416.165	22.749.620	7.656.264		45.822.049	18.923.756	21.245.299	9.662.221		49.831.276

T.C. ve 3. Ülkelerin Toplam İhracat İçindeki Payları (%)

Yıllar	T.C.					3. Ülkeler				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	52,0	59,5	58,0	71,7	59,6	48,0	40,5	42,0	28,3	40,4
2010	45,0	43,2	42,7	49,2	48,2	55,0	56,8	37,3	50,8	51,8
2011	44,9	51,7	44,2			55,1	48,3	55,8		

Kaynak: Ticaret Dairesi

<i>Tablo:37</i>		Asgari Ücret Gelişmeleri	
Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi	
1978	2.780	30.08.1978	
1979	4.333	18.07.1979	
1980	8.660	04.04.1980	
1981	13.000	19.06.1981	
1982	22.000	10.06.1982	
1983	24.270	08.07.1983	
1984	30.300	21.02.1984	
1985	46.000	01.01.1985	
1986	75.000	01.01.1986	
1987	90.000	01.01.1987	
1988	121.000	01.01.1988	
1989	205.001	01.01.1989	
1990	340.500	01.01.1990	
1991	520.000	01.01.1991	
1992	806.000	01.01.1992	
1993	1.373.000	01.01.1993	
1994	3.000.000	01.01.1994	
	5.000.000	01.08.1994	
	9.420.000	01.01.1995	
1995	11.590.000	01.09.1995	
1996	14.800.000	01.01.1996	
	23.000.000	01.01.1997	
1997	33.800.000	01.09.1997	
	50.250.000	01.01.1998	
1998	67.000.000	01.09.1998	
	85.000.000	01.01.1999	
1999	103.000.000	01.01.1999	
	137.000.000	01.01.2000	
2000	160.000.000	01.07.2000	
	200.000.000	01.01.2001	
2001	240.000.000	01.08.2001	
	320.000.000	01.01.2002	
2002	380.000.000	01.10.2002	
	440.000.000	01.01.2003	
2003	500.000.000	01.08.2003	
	550.000.000	01.03.2004	
2004	627.000.000	01.07.2004	
2005	720 (YTL)	01.06.2005	
	780 (YTL)	01.01.2006	
2006	860 (YTL)	01.08.2006	
2007	950 (YTL)	01.02.2007	
	1.060 (YTL)	01.01.2008	
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008	
2009	1.237	01.10.2009	
2011	1.300	01.01.2011	

Kaynak: DPÖ

Tablo:38	Akaryakıt Satışı (Ton)																	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Benzin (Süper+Kurşunsuz)	36.467	41.116	42.122	43.490	44.499	49.338	51.742	51.995	48.492	45.385	44.214	46.537	51.187	55.714	59.877	67.049	71.538	75.920
2. Gazyağı	1.756	1.604	1.541	1.372	1.153	1.166	1.162	1.136	1.600	778	789	861	946	814	1.025	1.717	1.093	882
3. Motorin (Avro dizel dahil)	53.903	51.741	50.792	54.737	55.642	62.392	75.868	92.478	81.460	78.536	84.247	94.032	118.224	155.573	148.023	130.225	125.921	119.426
4. Fuel-Oil (1)	2.359	2.034	3.065	2.654	2.000	1.393	1.802	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Jet A-1	8.299	12.339	12.131	13.658	15.749	12.995	7.958	13.445	16.788	13.266	11.598	11.291	12.371	15.196	21.409	23.923	22.656	22.172
6. LPG	7.154	8.529	8.913	10.553	11.293	13.060	13.618	14.405	15.196	12.989	12.843	13.716	16.475	16.541	17.784	19.064	18.607	20.219
7. Madeni Yağ	516	426	440	204	271	324	488	476	286	370	562	693	916	1.068	1.269	895	599	466
Toplam	110.454	117.789	119.004	126.668	130.607	140.668	152.638	174.001	163.822	151.324	154.253	167.130	200.119	244.906	249.387	242.873	240.414	239.085

(1) Elektrik Kurumu'nun ihtiyacı için 2004 yılında 138,050 mton ve 2005 yılında 176,964 mton olarak ithal edilen miktar belirtilmemiştir
Kaynak: Kıbrıs Türk .Petrolleri Ltd. Şti., Altınbaş Petrol Ltd. Şti., DPÖ

Sektörler	İstihdamda Olan Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)											
	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	7.278	8,4	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	114	0,1	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1
3. İmalat Sanayi	9.490	10,9	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0
4. Elektrik, Gaz, Su	607	0,7	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.079	9,3	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.130	16,3	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0
7. Lokanta ve Oteller	5.039	5,8	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.289	6,1	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.403	3,9	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1
10. Gayrimenkul Kiralama	3.595	4,1	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6
11. Kamu Yönetimi	13.309	15,3	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8
12. Eğitim Hizmetleri	8.576	9,9	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1
13. Sağlık İşleri	2.545	2,9	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.460	6,3	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2
Toplam	86.914	100	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100

Kaynak: DPÖ

Notlar

Para Arzı

En geniş anlamıyla ‘Para Arzı’; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye veya zaman içerisinde farklılık gösterse de ‘para arzı’ likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCMB’deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCMB’deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten’de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları ‘KKTC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı’ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve **39/2001 sayılı ‘KKTC Bankalar Yasası’** altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTC’de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTC Merkez Bankası’na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar ‘Geçici’ olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten’de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüşürme, ilgili yabancı para birimine ait ‘Döviz Alış Kuru’ kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenin Kapsadığı Dönem

Bülten’de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.kkctcmerkezbankasi.org) yayınlanmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten’de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.